

CĂMINUL BIBLIOTECARULUI

6

1964

ȚĂLAUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

★
S
U
M
A
R
U
L
★

BIBLIOTECI ȘI CITITORI DIN ANUL XX

Beatrice ARION — <i>Anticipație la o viitoare carte</i>	321
Romulus MARCU — <i>O singură forță culturală</i>	325
C. DRAGNEA — <i>După 20 de ani. (Pe urmele unui reportaj)</i>	326
Anne-Marie MIHIȚ — <i>Drumul oamenilor e și al cărților</i>	328
Nicolae RAUȘ — <i>Cititori din Valea Jiului</i>	330

★

D. VATAMANIUC — <i>Eminescu bibliotecar</i>	332
Mihai BORDEIANU — <i>Citeva autografe eminesciene în Biblioteca centrală „Mihai Eminescu” din Iași</i>	335
Augustin Z. N. POP — <i>Un document inedit al verificării Bibliotecii centrale din Iași</i>	337
N. LIU — <i>Eminescu în lumina edițiilor de ieri și de azi</i>	339
IRENA PUȘCHILĂ — <i>Compoziții muzicale din lirica eminesciană</i>	343
D. R. — <i>Eminescu în anul comemorării</i>	346

PROFILURI ȘI ORIZONTURI LITERARE

Sorin ALEXANDRESCU — <i>Marin Preda</i>	347
S. A. — <i>Romanul românesc actual</i>	350

BIBLIOTECONOMIE, DOCUMENTARE

Ing. S. ORĂSCU — <i>Documentarea la IPROMET</i>	352
Radu STAN — <i>Mijloacele acustice și perspectivele lor în bibliotecile publice</i>	355
Arh. Nicolae GABRIELLY, Paul CARAVIA — <i>Biblioteca raională. Amenajarea spațiului</i>	358

ÎN AJUTORUL BIBLIOTECARULUI

Ion POTOPIN — <i>Să discutăm despre o carte: „N-a fost în zadar” de Al. Șiperco</i>	361
Corneliu DIMA DRĂGAN, Mircea LĂCĂTUȘU — <i>Panouri și grafice pentru expoziția „A XX-a aniversare a eliberării”</i>	367

ACTUALITATEA ÎN BIBLIOTECI

<i>Pregătiri pentru marea sărbătoare</i>	371
Ilie STANCIU — <i>O consfătuire reușită</i>	372
Dinu HARALAMBIE — <i>Avantajele unificării</i>	373
Victoria DIMOFTE — <i>Agitația vizuală la biblioteca din Ripile</i>	374
Maria VAIDA — <i>Cartea în sprijinul viticultorilor</i>	375
Plenara Consiliului așezămintelor culturale	375

★

Academician Tudor Vianu . . . . .

376

★

V. CÂNDEA — <i>Caragiale în critica literară contemporană</i>	378
---	-----

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

Const. COMOROVSKI — <i>Bibliotecile publice din Marea Britanie</i>	381
--	-----

ANUL XVII
nr. 6

IUNIE
1964

41 000

● REDACȚIA : Str. Bis. AMZEI 5-7 — București — Telefon 13.94.04 ●

Pe temelia profundelor prefaceri revoluționare din viața economică și socială a țării și ca urmare a vastei opere educative desfășurate de partid în cele două decenii de la eliberare, s-a format și se maturizează noua conștiință, socialistă a oamenilor muncii. Influența transformatoare a lecturii în formarea noilor trăsături morale, în îmbunătățirea vieții spirituale a oamenilor, rolul bibliotecilor în acest proces și atitudinea nouă a oamenilor față de carte e surprinsă sub unele aspecte în reportajele de mai jos.

ANTICIPAȚIE LA O VIITOARE CARTE

Orașul în care a locuit poetul Tradem iar Theodor Aman și-a pictat multe din pinzele sale, vechea Craiovă, ale cărei case și străzi readuc în memorie pagini întregi de istorie, era totodată „orașul celor 100 de mahalale” și „reședința celor 1000 de moșieri”. Trăsneala unui bogătaș ce se apuca să-și bată acoperișul în bani de aur sau apariția unui „sfinț” dezechilibrat care ținea colovii periodice cu „dumnezeu în persoană”, erau ridicate la rang de eveniment și folosite întru explicarea „patriarhalismului” urbei.

Astăzi, la Craiova se fabrică locomotive Diesel electrice. Drumul acesta, al construcției giganților de beton și oțel răspîndiți acum în diferite părți ale ținutului de peste Olt, măsoară un întreg proces istoric, din desfășurarea căruia au trecut pînă în prezent douăzeci de ani. Craiova, capitala Olteniei socialiste, este astăzi un centru industrial puternic, un focar cultural de prestigiu, un oraș în continuă întinerire, la istoria căruia fiecare zi adaugă noi pagini de autentică frumusețe și măreție.

În peisajul de astăzi al orașului, noul se întilnește la fiecare pas. Dar parcă năcăieri nu este mai evident ca la „Electroputere”. Ineditul adus de activitatea trepidantă a uzinei în liniștea molcomă a cetății banilor olteni este echivalentă cu suflul înnoitor al unei revoluții. Pe această nouă traiectorie, viața oamenilor și-a găsit sensul său major, iar forța lor creatoare a căpătat cîmp larg de dezvoltare și împlinire.

Senzaționalul de fiecare zi

Pe inginerul Marin Năstase, director al grupului școlar de pe lângă „Electroputere” îl preocupă de mult proiectul unei cărți despre uzină și despre oamenii ei. Acum douăzeci și ceva de ani, era lăcătuș la vechile ateliere existente pe locul unde se ridică astăzi „Electroputere”. Munca scrișnind din dinți, îndura pentru o bucată de pîine ocările supraveghetorilor, bătăile.

Ideea de a scrie o carte i s-a strecurat în minte încă de atunci, în anii aceia tulburi dinainte de 1944. Și-a întocmit planul unei cărți plămădită din minie și ură, în care căuta răspuns întrebării care-i frămînta pe el și pe tovarășii săi: „cînd se vor sfîrși toate acestea?” Citea mult. Căuta în slovele tipărite îndrumare și sprijin.

La 23 August 1944, planul cărții sale a căpătat alt contur. Venise un suflu proaspăt, începea o nouă viață. Tînărul ce nu întrecuse cu mult 20 de ani a înțeles limpede un lucru: o dată cu întregul popor și el însuși intrase pe un făgaș nou, unde fantomele trecutului nu aveau să mai apară niciodată.

A venit apoi anul 1950. Cu nestăpînită emoție, a citit *Raportul asupra planului de electrificare* ținut la Plenara Comitetului Central al Partidului. Uzina „Electroputere” înființată cu un an în urmă, devenise un obiectiv important în planul republican de realizare a unei baze industriale proprii pentru producerea

mașinilor și aparatelor electrice. De la cele câteva hale prost utilizate în care ani de-a rândul se fabricau roabe și vagoaneți de mină se trecea, îndrăzneț, la crearea unei uriașe uzine dotată cu agregate moderne, care să producă utilaj electric la nivelul tehnicii mondiale. Cu capul infierbîntat de proiecte, tînărul lăcătuș și-a distrus vechile însemnări. „Destul cu trecutul, destul cu amintirile astea întunecate. Cartea mea trebuie să fie o carte a zilelor de acum. Am s-o dedic uzinei și celor care muncesc la ridicarea ei“. Chiar atunci, cu febrilitate, și-a schițat planul lucrării și a luat hotărîrea să consemneze zilnic, evenimentele mai deosebite din viața uzinei. În capul primei pagini a notat apăsător: „Atenție la întimplările senzaționale“.

Acum Marin Năstase are în jur de 40 de ani și părul sur pe la tîmple. În biroul său de director al școlii poate fi găsit foarte rar. Trebuie să asiste la ore, la lecțiile de laborator, să se intereseze la maștrii și inginerii din uzină „cum merg băieții cu practica“, să discute cu părinții elevilor. Atîrnat de perete, nelipsitul orar este prin mărimea lui oarecum neobișnuită, o mărturie a preocupărilor multiple ale directorului.

Cum a ajuns tînărul lăcătuș cu părul în veșnică neorînduală și cu fel de fel de idei năstrușnice în minte, cadru didactic respectat și inginer priceput? Zîmbește amintirilor. „N-a fost deloc ușor. Au trecut ani, destul de mulți și pe mine asta mă îmbolnăvea pur și simplu. Pentru că, voiam să învăț totul dintr-odată“. Atunci, la început, s-a aruncat cu furie asupra cărților. Citea mult și fără alegere, nesistematic. Atunci a cunoscut poezii de Arghezi și manuale de rezistența materialelor, lucrări ale lui Lenin și romane de Tolstoi, Balzac, Maxim Gorki. Găsea cărți la biblioteca uzinei, la biblioteca regională, cumpăra de la librării. A fost ajutat să învețe. A urmat facultatea muncitorească, apoi Institutul politehnic. S-a întors la uzină inginer, printre primii ingineri formați din rîndul muncitorilor.

Au trecut anii. Craiova a crescut mult, cartiere întregi sînt cu totul noi. Orașul a ajuns cunoscut în Uniunea Sovietică, R. D. Germană, R. S. Cehoslovacă, R. D. Vietnam, India, unde își trimite „ambasadorii“ — mașinile și aparatele electrice produse la „Electroputare“. Uzina este în continuă dezvoltare.

Odată cu ea au crescut și oamenii care au făurit-o cu mîinile lor. Toți învață, studiază neconținut, se perfecționează în meseria pe care o au.

Au trecut anii, dar Marin Năstase a rămas credincios proiectului făurit cu mult timp în urmă. „Dacă a găsit „material“? Foile pline cu însemnări sînt cea mai bună dovadă. A notat aici, cu regularitate, tot ce l-a impresionat în mod deosebit, a scris despre oameni, despre faptele lor. A consemnat momentul emoționant al dării uzinei în folosință, căutările înfrigurate ale realizatorilor locomotivei Diesel pentru îmbunătățirea ei continuă, un succes deosebit raportat de produsele uzinei la un tîrg internațional, festivitatea primirii la locurile de muncă a „transportului anual de tinerete“, cum denumesc muncitorii pe proaspeții absolvenți ai școlii profesionale, alegerea ca deputat în Marea Adunare Națională a unui maistru priceput; sînt însemnate impresii de la întrunirile cenaclului literar al uzinei, frămîntările unui muncitor preocupat de ideea unei raționalizări, discuțiile animate în jurul unei cărți, iscate la bibliotecă sau la librărie. Acestea și multe altele, înregistrate cu emoția celui care le-a trăit cu intensitate, lasă să se întrevadă substanța densă a unei cărți de un farmec inedit.

„Notația în legătură cu atenția față de senzațional“? Marin Năstase zîmbește îngăduitor, puțin ironic: „Pripeala tineretii. N-aveam de unde să știu pe atunci ce va însemna „senzațional“ la „Electroputare“ în 1964. Nu cunoșteam accepția pe care o dăm noi astăzi noțiunii acesteia și nici faptul că aici, în uzină, biografia fiecărui om, bilanțul fiecărei zile, conțin în ele ceva senzațional. Senzaționale sînt, într-un fel, toate faptele notate de mine“.

Într-adevăr, la „Electroputare“ senzaționalul a devenit cotidian, a intrat în categoria obișnuitului, a necesarului. Face parte din însăși viața uzinei și a oamenilor ei și datorită frecvenței sale, nu mai miră pe nimeni. Că Marin Năstase vrea să-și numească viitoarea carte „Senzaționalul de fiecare zi“, este un lucru perfect explicabil. Titlul acesta exprimă aprecierea exactă pe care,

La „Electroputere” învățătura, studiul continuu, au devenit îndatoriri de prim ordin

cei ce lucrează la „Electroputere”, au contribuit la dezvoltarea uzinei și au crescut o dată cu ea, o dau muncii lor zilnice, eroismului cotidian, care a devenit însuși sensul existenței lor.

„Cel ce gîndește singur”

Un neliniștit, niciodată mulțumit de ce a izbutit să realizeze, în permanență preocupat să se specializeze în meseria sa, care prin finețe se învecinează cu arta, este ajustorul Pavel Stoica. Intrat de la 14 ani la patron, a cunoscut de timpuriu asprimea muncii neplătite. S-a îndirjit să învețe. Seara târziu, în fața manualelor de matematică, de fizică sau geografie, în fața poeziilor lui Eminescu sau a schițelor lui Caragiale, uita de bătăile și înjurăturile primite peste zi și învăța. Încă de atunci, din nopțile în care se lupta singur cu științele care i se dezvăluiau cu greutate, i-a plăcut desenul tehnic și l-a atras lucrul la banc.

La „Electroputere”, din 1952, lucrează la școlărie. În toți anii aceștia a învățat neconținut și s-a perfecționat în meseria sa. Astăzi, este unul dintre cei mai buni ajustori sculeri ai secției. Execută lucrări dintre cele mai migăloase, cu maximum de exactitate. Piesele acestea strălucitoare, care pentru un profan nu reprezintă decît niște forme ciudate, frumos șlefuite, se numesc în limbaj de specialitate stanțe pentru piese de mașini rotative sau stanțe pentru piesele motorului de tracțiune al locomotivei Diesel și sînt, în privința execuției, adevărate bijuterii.

Pavel Stoica își desăvîrșește arta migăloasei șlefuii a metalului. Citește la bibliotecă diferite manuale privind stanțarea la rece și la cald, cumpără de la librărie, cu regularitate, toate noutățile care-l interesează. Pentru calitatea excepțională a lucrărilor sale, a primit titlul de fruntaș în producție pe anul 1963.

De cîte ori vine să predea o lecție de desen tehnic industrial elevilor de la grupul școlar, inginerul Pavel Bădică este cuprins de o ușoară emoție. Cu 14 ani în urmă, în 1950, făcea parte din prima promoție de absolvenți ai școlii la care, cu siguranță de specialist, ține astăzi lecții documentate, în fața tinerilor care descoperă acum tainele meseriei. După terminarea școlii a lucrat în uzină, ca lăcătuș. A urmat liceul seral, apoi Institutul politehnic și, de 5 ani, este inginer.

Locuiește într-un bloc nou, cu soția care este inginer proiectant. Din facultate unde au fost colegi s-au obișnuit să lucreze împreună, să se ajute în problemele mai dificile. Acum, cînd el se preocupă de montajul mașinilor electrice rotative amîndoi caută lucrări cu această tematică, discută, pasionați, variantele diferitelor soluții.

În domeniul literaturii beletristice însă, drumurile lor se cam despart. Ei îi plac foarte mult poeziile, pe cînd el rămîne consecvent prozei unor scriitori ca Tolstoi, Balzac, Heinrich Mann, Hemingway. Aceasta, uneori. Pentru că atunci cînd, acasă, își arată volumele proaspăt cumpărate de la librărie, frumusețea paginilor îi fură și îi determină adesea, să-și „trădeze” preferințele.

Asemenea oameni sînt mulți la „Electroputere”. Cornel Opreșiu, bobinator și poet, care nu lasă să treacă nici un eveniment mai însemnat din viața secției, fără să-l prindă într-un vers; Gheorghe Tămășescu, lăcătușul care, muncind și învățînd cu perseverență, a reușit să ajungă unul dintre cei mai pricepuți maeștri din fabrica unde se construiește locomotiva Diesel; Ilie Radu, „bibliotecarul” de la transformatoare” cum i se spune adesea (de fapt, este strungar, are 21 de ani, își depășește zilnic norma cu 20—25%, se ocupă de biblioteca mobilă a secției, citește pe Eugen Barbu, Vlahuță, Feuchtwanger, Sienkiewicz, urmează un curs de ridicarea calificării, nu lasă să-i „scape” nici un film care rulează în oraș); aceștia și mulți alții, constituie bunul cel mai de preț al uzinei, forța care dă viață atîtor mașini și utilaje complicate.

Învățătura, studiul continuu, s-au integrat definitiv în preocupările tuturor celor care lucrează aici. La „Electroputere” cartea este prezentă: pretutindeni unde se hotărăște soarta producției. Biblioteca tehnică, biblioteca sindicală, cele peste 40 de biblioteci mobile din secții și ateliere, oferă cititorilor lor aproape 60 000 de volume, cărți de specialitate și din alte domenii ale cunoașterii. În primele două luni ale acestui an, aproape 4 000 dintre salariații uzinei și-au făcut fișa la bibliotecă și au citit peste 10 000 de cărți. Bibliotecarele Ecaterina Dascălu, Vicența Dragu și Eugenia Nicula, știu să-i atragă pe oameni la lectură, să-i facă să îndrăgească lucrările de beletristică și totodată să-i obișnuiască să consulte pe cele legate de profesiunea lor.

Pregătirea de specialitate a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, aducerea la cunoștința acestora a progreselor tehnicii mondiale, este asigurată la „Electroputere” de un aparat de studiu complex și bine organizat, în care un rol însemnat revine biroului de documentare, standardizare și propagandă tehnică. Inginerul Benedict Ioncu, împreună cu întreg colectivul biroului de documentare, asigură tuturor celor interesați un vast material de studiu, organizat cu pricepere și completat cu ultimele noutăți.

Munca inginerului, a maeștrului sau a muncitorului, preocupă de o idee îndrăznească, de îmbunătățirea unui dispozitiv sau de reducerea timpului de muncă printr-o raționalizare, a devenit astăzi muncă științifică. Munca electricianului, bobinatorului, strungarului sau lăcătușului, nu mai este un simplu meșteșug, ci o activitate care-i solicită din plin forța creatoare. Omul gîndește, cercetează, scormone adevărul, caută soluții. Cartea și caietul de însemnări stau lîngă strung sau lîngă aparatul de sudură, sînt prezente la consfăturile specialiștilor, prieteni și sfătuitoari permanenți. Cele aproape 2 200 de inovații aplicate între anii 1951—1963, economiile de peste 28 milioane lei realizate datorită lor, faptul că de la an la an, se mărește sortimentul produselor uzinei și li se îmbunătățește calitatea, sînt rezultatul firesc al acestor strădanii.

★

O carte pornită de la asemenea fapte va intra, fără îndoială, în marele ciclu al istoriei construcției socialiste, care se plămădește acum în uzine, pe șantiere, în mine, pe ogoare. Va fi o carte a Craiovei de azi și mai ales a celei de mâine. Ea va închide între paginile ei mărturia revenirii la viață a unui oraș condamnat pînă mai ieri la o existență sufocantă, la evoluției unor oameni pentru care munca, activitatea creatoare, este ridicată la rangul de condiție esențială a vieții. Cartea aceasta o va scrie Marin Năstase, sau poate altul dintre cei care participă ei înșiși la această viață în care neobișnuitul, noul, mersul mereu înainte, a devenit obișnuit, necesar. În așteptarea acestei cărți, rîndurile de față nu sînt decît o palidă anticipare.

BEATRICE ARION

O SINGURĂ FORȚĂ CULTURALĂ

Dacă ar fi să caracterizăm viața satului de azi, ar trebui să ținem seama obligator și de activitatea lui culturală. Căminul și biblioteca străjuiesc acum acolo unde toate ulițele își dau întâlnire. Alături de școală, aceste instituții împlinesc obiectivul dezvoltării spirituale a oamenilor. În satul nou, socialist, omul simte cu fiecare zi că a învățat — uneori delectându-se — alte și alte lucruri de trebuință, că între anii de școală și cei care urmează există o punte solidă, care îl poartă către noi orizonturi de lumină.

Căminul cultural și biblioteca — două instituții distincte prin specificul de muncă, prin formele cu care influențează asupra maselor de colectivități — se întîlnesc în țelurile identice pe care le urmăresc. Ele caută mereu cai și posibilități de colaborare, îmbogățire și utilizare mereu originală a gamei de metode care s-au încetăținit în activitatea lor.

O astfel de convingere îți lasă vizitarea comunelor din raionul Bîrlad. La Pogana, Dragalina, Banca, Zorleni sau în oricare alta, conlucrarea între cămin și bibliotecă începe de la coordonarea planurilor de muncă și programelor săptămînale și se încheie cu analiza la aceeași masă a eficacității acțiunilor întreprinse împreună.

Biblioteca C. Ofelia de la Pogana ne mărturisea că în stabilirea activității bibliotecii a ținut seama și de sprijinul oferit de căminul cultural. Călătoria imaginară pe hartă cu tema *Obiective noi în peisajul patriei*, consfătuirea cu cititorii asupra dezvoltării sectorului zootehnic al G.A.C. Pogana, concursul „Cine știe, câștigă” pe marginea cărții *Folosirea îngrășămintelor chimice* nu ar fi reușit atît de bine dacă ar fi lipsit aportul căminului cultural. Dînsa se referea la organizarea agitației vizuale, la frumoasele programe artistice susținute în încheierea acestor acțiuni de către formații ale căminului cultural și chiar la popularizarea unor cărți legate de tematica manifestărilor mai sus enumerate, cum sînt: *Onești — cetatea petrochimiei*, *Îngrășămintele și recolta*, *Sfaturi pentru creșterea animalelor* etc.

Biblioteca este la rîndul ei un tot atît de bun sprijinitor al activității căminului cultural. Cînd casa raională de cultură a organizat la centrul metodic Fălcu seara pentru tineret intitulată *Îmi place ramura de producție în care lucrez*, bibliotecara Nica Antoaneta s-a îngrijit să amenajeze o expoziție de cărți pe această temă și să difuzeze printre participanți o listă bibliografică intitulată *Ce să citim despre profesia noastră*.

Aceiași exemplu de conlucrare îl oferă și seminariile raionale. Acțiunile practice sînt pregătite în comun de către biblioteca raională și Casa raională de cultură. Fiecare unitate își dă concursul la reușita manifestărilor de masă, ceea ce contribuie la îmbunătățirea metodologiei de muncă a ambelor instituții. Și în această direcție se pot da exemple multe; manifestările culturale prilejuite de sărbătorirea colectivităților fruntași din Perieni, consfătuirea cu cititorii din Dragalina pe tema *Sectorul legumicol aducător de mari venituri* etc.

Manifestările culturale de masă organizate în cinstea zilei de 23 August au dus în raionul nostru la întărirea colaborării. Tot ce întreprinde căminul cultural sau biblioteca este rodul inițiativei comune, al pregătirilor comune, al muncii însuflețite depuse în primul rînd de colectivul cultural obștesc, unic pentru amîndouă instituțiile. În raionul Bîrlad, ca de altfel în toată regiunea Iași, căminele culturale și bibliotecile comunale pregătesc călătoria pe hartă *Regiunea noastră în anul XX*, procese literare asupra unor romane apărute după *Eliberare*, concursuri „Cine știe, câștigă” pe teme agrozootehnice, jurnale vorbite, simpozioane și alte manifestări de masă, urmate de programe ale formațiilor de teatru sau brigăzilor de agitație de pe lingă căminele culturale.

O colaborare rodnică, o coordonare judicioasă a întregii forțe culturale de la sate în ajutorul celor care dau bătălia pentru noi roade bogate.

MARCU ROMULUS

După 20 de ani

Dacă lectura unei cărți a fost deseori asemuită cu un dialog — neîngrădit în spațiu și timp — între autor și cititor, consultarea unei colecții de ziare are întotdeauna semnificația unei întoarceri în timp. Ceea ce era cu ani în urmă cotidian, actualitate, viață, frământare, căutări capătă, în perspectiva istoriei, valoare de document. Astfel, la 27 iulie 1947, apărea în coloanele ziarului „Scinteia” un amplu reportaj cu un titlu foarte sugestiv: *Cînd citești, muncești mai bine! Întîlnire cu literatura tipărită printre strungurile de la Malaxa*. Alături, o fotografie cu o explicație laconică, simplă: Muncitorii în bibliotecă.

Atunci, reportajul și fotografia erau expresia firească a unei realități imediate, vii, apropiate; acum, au căpătat dimensiuni istorice, cu rezonanțe grave și adînci. Pentru prima oară truditarii uzinelor și fabricilor pășeau, în calitate de stăpîni, pragul unei instituții culturale, care, de la crearea ei, fusese considerată un privilegiu al celor avuți sau al unui grup restrîns de cănturari.

„Cultura nu se mai oprește astăzi în saloane sclipitoare”, declara patetic reporterul de atunci, intuind de fapt și coordonatele marilor transformări culturale inițiate și conduse de partid. „Poeziile nu mai flutură exclusiv pe buzele domnișoarelor romantice, îndrăgostite de parfumul parcurilor scaldate în razele lunii. Cartea nu mai stă netăiată în rafturile bibliotecilor. Cultura a izbucnit în viață și ecurile ei s-au revărsat șuvoi prin porțile uzinelor, printre strunguri și motoare, în inimile celor ce trudesc zilnic cu minile murdare de ulei și cu fața sclipitoare de sudoare”.

Prezența cărții era semnalată pretutindeni. Un strungar studia *Istoria diplomației*, la Secția aparataj oamenii citeau și în pauzele de producție, romanul *Așa s-a călit opehul* nici nu se mai reîntorcea la bibliotecă, deoarece circula din mină în mină, din secție în secție. Tinerii se aplecau adeseori asupra versurilor eminesciene, citeau și recitau din Coșbuc, iar *Povestirile despre Lenin* umpleau inimile oamenilor de căldură și dragoste față de marele conducător al proletariatului mondial.

CÂND CITEȘTI, muncești mai bine!

Întîlnire cu literatura tipărită printre strungurile de la Malaxa

Cultura nu se mai oprește astăzi în saloane sclipitoare... (Textul este o replică a celui din reportajul original)

„Cultura nu se mai oprește astăzi în saloane sclipitoare... (Textul este o replică a celui din reportajul original)

„Cultura nu se mai oprește astăzi în saloane sclipitoare... (Textul este o replică a celui din reportajul original)

„Cultura nu se mai oprește astăzi în saloane sclipitoare... (Textul este o replică a celui din reportajul original)

„Cultura nu se mai oprește astăzi în saloane sclipitoare... (Textul este o replică a celui din reportajul original)

Pasiunea pentru lectură se reflectă în structura și creșterea continuă a fondului de publicații. Inițial, în toamna anului 1944, biblioteca sindicală a uzinei „Malaxa” (astăzi uzina „23 August”) dispunea de 200—300 de broșuri cu caracter politic și de actualitate. Biblioteca începe să se profileze sub raport calitativ și cantitativ abia în anii 1946—1947, astfel încît reportajul din anul 1947 înregistra peste 10 000 de publicații: „Biblioteca e frumoasă. În sala de lectură fusese cîndva sala de ședințe a Consiliului de Administrație. Prin pereții de sticlă instalați în șine de fier se revărsa lumina zilei asupra slovelor și din cărți intră în ochii și sufletele noilor cititori. Scaunele confortabile, mesele separate, liniștea, cele 10 750 de volume cu lumi și orizonturi noi îi invită pe truditarii din toate secțiile”.

„De atunci și pînă astăzi — remarcă tovarășa Antip Rozalia, conducătoarea bibliotecii sindicale de la uzina „23 August” —, numărul cărților a crescut de peste 5 ori. S-ar putea spune că încă 4 biblioteci s-au ală-

1947: Muncitorii în bibliotecă

1964: Muncitori
în bibliotecă

turat în acești ani fondului de care dispunea biblioteca în anul 1947. Și dacă am intrat în domeniul cifrelor statistice, atunci o comparație între cititorii anului 1947 (aproape 600), cu cei înscriși în anul 1963 (peste 5500) este concludentă. „Graficul a fost într-adevăr un urcuș continuu”.

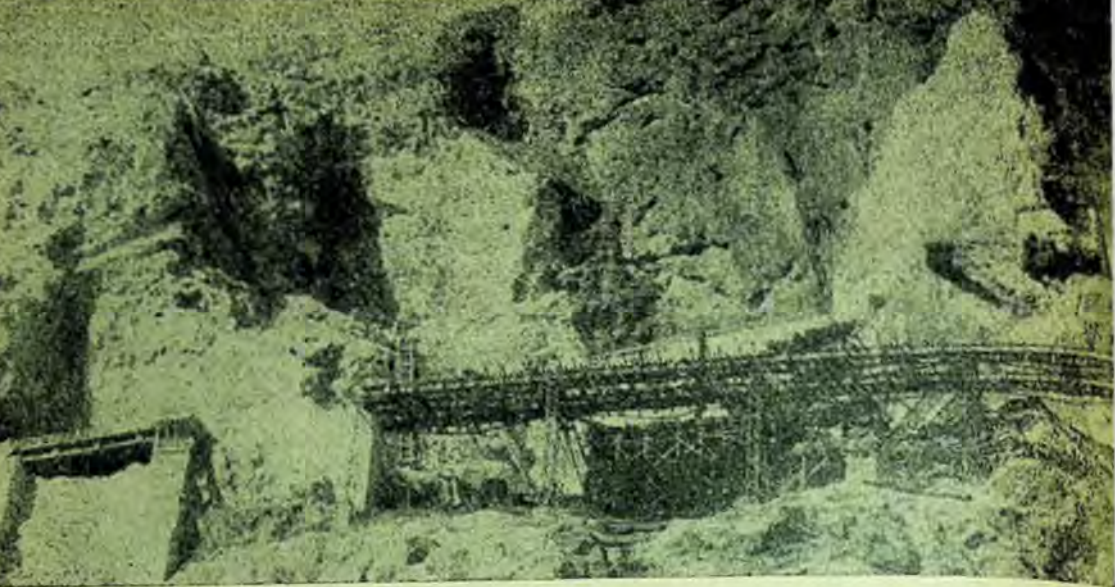
Să părăsim însă tărîmul abstract al cifrelor și să pătrundem în laboratorul intim al bibliotecii — activitatea cu cititorii.

O comparație între profilul, caracteristicile și consecințele lecturii în primii ani de după eliberare și la două decenii de atunci este, fără îndoială, foarte interesantă, mai cu seamă că am regăsit la uzina „23 August” mulți muncitori care au frecventat biblioteca sindicală încă de la înființarea ei. Astfel, cititorul Orăvișan Tiberiu, lăcătuș la Secția vagoane, a frecventat biblioteca cu regularitate încă înainte de 1947, de aceea selectarea publicațiilor împrumutate are la bază, în genere, nu criterii tematice, ci noutatea lucrării. În 1962—1963 a împrumutat de la bibliotecă, printre alte lucrări, *Drumul cu plopi* a lui Cezar Petrescu, *Petre Vintilă — Pe scena vieții*, *Vasile Rebreanu — Casa*, *Zaharia Stancu — Jocul cu moartea*, *Aurel Mihale — Nopti infrigurate*, toate noutăți literare sau reeditări.

Această tendință, de a acorda prioritate noutăților editoriale este și mai evidentă la cititorul Nenu Marin, șef de depozit la magazia uzinei. În anul 1962, cititorul a împrumutat în primul rînd lucrări apărute recent: *Adamov — Scorpionul*, *Moricz Zsigmond — Opere alese vol. 2*, *Rabindranath Tagore — Ghirlanda dragostei*, *F. Dostoevski — Adolescentul*, *Eugen Barbu — Prințul de duminică*, *Konstantin Simonov — Vii și morți*, iar în 1963: *Cisek, W. — Pirjolul*, *Constancia de la Mora — Mindra Spanie*, *Zola — Germinal*, *Proză satirică franceză*.

La unii cititori permanenți ai bibliotecii este mai pronunțată orientarea tematică în alegerea publicațiilor. Aceasta depinde de preocupările cititorului și de profilul bibliotecii personale. Cititorul Borșa Ion, ajutor la Secția aparataj, care frecventează biblioteca din anul 1950, împrumută lucrări legate de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și războiul civil, lucrări de istorie și geografie la nivel de popularizare, dar își alcătuiește treptat o bibliotecă personală cu lucrări clasice ale literaturii romine și universale (seria completă a operelor lui Mihail Sadoveanu, *Război și pace* de Lev Tolstoi etc.).

Anii noștri, anii luminați de soarele socialismului au operat temeinic în conștiința oamenilor, în felul lor de a gândi, de a vedea, de a trăi. Dacă în primii ani de după eliberare titlul reportajului *Cînd citești, muncești mai bine!* putea să pară o lozincă, o chemare, un îndemn, astăzi a devenit o prezentă cotidiană, multilaterală și complexă în viața oamenilor. Dacă în 1944—1945 întreaga bibliotecă a uzinei „Malaxa” dispunea de aproape 300 de volume, astăzi, numai într-o singură zi se împrumută în medie, prin biblioteca sindicală a uzinei „23 August” și cele 20 de filiale ale sale din secții și ateliere, peste 350 de cărți...

DRUMUL OAMENILOR E ȘI AL CĂRȚILOR

Pentru gazetarul în căutarea oamenilor cu biografii pline de fapte inedite, constructorii hidrocentralei sînt asemenea unui izvor nesecat. Poți scrie file întregi despre viața și preocupările mecanicului Constantin Coșofreț, ale tinerilor Iosif Simon, Vasile Vicol, Gheorghe Bobilcă, dornici să pătrundă cît mai adînc în tainele meseriei lor, despre tînărul minier Vasile Ababei venit de la Bicaz sau Petrache Popa și Valentin Costea care-și au la activul experienței în meserie școala Bicazului, despre Viorica Curta, venită tot de la Bicaz ca sudor, iar aici, a căpătat o nouă calificare, aceea de electrician sau despre... Dar ciți nu sînt. Unii și-au făcut intrarea în viață pe șantierul de la Salva-Vișeu, luînd apoi drumul Bistriței iar de acolo pe cel al Argeșului. Alții sînt de prin Valea Jiului sau din Hunedoara. Cei mai tineri au pornit-o fie de la Bicaz, fie de prin satele argeșene. Unii au venit direct de pe băncile institutelor, alții și-au făcut stagiul mai întîi pe alte șantiere ale țării. E mare această familie a constructorilor, oameni vrednici și modești deopotrivă. De aceea e greu să hotărăști care e cel mai nimerit să-ți fie eroul reportajului. De aceea mi-am ales unul singur care să-i reprezinte pe toți — constructorul hidrocentralei „16 Februarie”. E minerul care lucrează la tunelul de aducțiune sau la galeria de fugă, e betonistul de la baraj sau de la centrala subterană, e inginerul care cot la cot cu mîistrii și muncitorii învinge inerția rocilor, e omul în luptă cu natura, învingătorul, atotputernicul ce-și aduce munca drept bun pentru semenii lui.

★

Cînd biblioteca șantierului hidrocentralei de la Bicaz a luat drumul Argeșului — oamenii erau de-acum la posturile lor. Înălțau 4000 de trepte spre cer pentru a dăltui o șosea în stîncă, străpungeau pămîntul pentru a croi drum apelor spre turbinele viitoarei hidrocentrale, scormoneau la o sută de metri adîncime construind centrala subterană, își durau locuințe.

Era greu să-ți închipui atunci, la început de '62, că numai cu cîteva luni în urmă liniștea pădurilor de la poalele Nehoiului era tulburată doar de șuieratul locomotivei ce trăgea minusculele vagoane ale trenulețului pe șinele înguste spre Cumpăna sau de vocile excursioniștilor veniți s-admire cheile sălbatice dar pitorești ale Argeșului. Prezența miilor de constructori izgonise amintirea lui „a fost”. Erau prezentul și viitorul iar liniștea pădurilor era doar trecutul. Pentru ei, pentru acești muncitori, tehnicieni, ingineri veniți din toate colțurile țării să zidească o cetate a luminii, fuseseră aduse și cărțile, tovarășe credincioase de drum. O parte din ele au fost găzduite la Corbeni, iar restul la Căpățîneni chiar în inima șantierului. Alături de suratele lor mai tinere,

proaspăt tipărite, sosite în pachete ce purtau adresa: Hidrocentrala „16 Februarie”-Biblioteca, au pornit la un drum lung de zeci și zeci de kilometri pînă în cele mai îndepărtate locuri ale șantierului.

Oamenii n-au trecut nepăsători pe lângă ele. Pentru unii erau cunoștințe vechi. Se împrietenisă cu ani în urmă pe valea Bistriței. Flăcăiandrii veniți din satele Argeșului să învețe o meserie călindu-se în atmosfera aspră de șantier, le-au primit cu bucurie. Le cunoșteau de-acasă, de la bibliotecile comunale.

În cei peste doi ani ce s-au scurs de oînd constructorii și-au unit brațele și frunțile ca să capteze apele repezi ale Argeșului și să smulgă din ele lumina, cărțile au fost martore mute ale izbînzilor și greutăților vremelnice în lupta cu natura, ale bucuriilor și clipelor de frămîntări. Cu ele alături oamenii au pătruns tainele unor meserii de care auziseră doar, au devenit stăpîni în minuirea aparatelor ce li se păreau inaccesibile, au găsit un rost ceasurilor libere. Sute de tineri au absolvit cursurile de calificare, devenind electricieni, mecanici, dulgheri, mineri. Alte sute de constructori și-au desăvîrșit aici meseria. Îndrăzneța construcție a hidrocentralei o cere. Imblînzirea Argeșului se face numai prin muncă multă și tot atîtea cunoștințe. Realizarea acestei opere ce va dăinui spre folosul oamenilor le cere totul — puterea brațelor și ascuțimea minții. Sînt sutele de acte de eroism, de înaltă conștiință a omului vremurilor noastre ce par pentru acești curajoși constructori „obișnuitul” de fiecare zi.

În această uriașă încordare de forțe omenеști trebuie căutată și explicația dorinței unanime de a nu lăsa să treacă nefolosite orele de răgaz. Ce e nou în librării? Dar la bibliotecă? Ce program are „Joia tineretului” din această săptămîină? Ce filme noi au venit? Ce program e azi la club? Cum să ne petrecem timpul liber? Sînt întrebări puse deopotrivă de cei tineri cît și de cei ce-au trecut de prima tinerețe. Răspunsurile le primesc vizionînd programele celor două cluburi dotate și cu aparate de proiecție, frecventînd cele trei biblioteci mari, dintre care cea tehnică, le oferă cărți de specialitate, trecînd pragul celor șase săli culturale, ascultînd la „ei acasă” în dormitoare transmisiunile stațiilor de radioficare, cinci la număr, sau împrumutînd cărți de la una din cele douăzeci de biblioteci mobile răspîndite pe zeci și zeci de kilometri, ca să le fie mai la îndemînă. Se cheltuiesc sute de mii de lei pentru ca miile de constructori și familiile lor să-și petreacă cît mai plăcut orele libere.

Sală culturală, bibliotecă mobilă sînt noțiuni de-acum cunoscute. Localizate însă în condițiile unui șantier, așa cum este cel de pe Argeș, conținutul lor capătă un sens mai bogat și mai adînc. Pentru cei care lucrează la Cumpăna, Valea cu Pești, Valea lui Stan, Aref sau în alte puncte îndepărtate ale șantierului, sala culturală și bibliotecă mobilă compensează lipsa altor posibilități de organizare plăcută și instructivă a timpului liber. Aici, în mijlocul pădurilor, unde oamenii luptă pentru străpungerea viitorului drum al apelor — dictonul „o carte bună, un prieten apropiat” are rezonanțe puternice în conștiința celor care în orele libere pornesc alături de eroii cărților preferate să colinde lumea cu gîndul. Statisticele de bibliotecă dovedesc că peste 65% din constructori sînt cititori. Cititori, la una din bibliotecile șantierului. Pe cei care își au în proprietate personală o mică bibliotecă e greu să-i numeri. Mecanicul Dumitru Pinzaru, el însuși posesor al unei biblioteci, îmi spunea că a încercat, dar ajungînd la cîteva sute a renunțat.

Chiar de la organizarea lor bibliotecile mobile din dormitoare au devenit locul preferat de împrumut al cărților. Înființarea lor a prilejuit unora din constructori ocazia să-și cunoască talente pe care nu și le bănuiau. Transformați ad-hoc în „responsabili” a 200—300 de volume așezate cu grijă în dulăpioare, ei au devenit „mîna dreaptă” a bibliotecarilor. Unii și-au oferit ajutorul la înjghebarea micilor acțiuni cu cartea ținute de două ori pe săptămîină seara în fiecare dormitor. Sînt ore de delectare colectivă cu frumusețile cuprinse în filele cărților. În cronică nescrisă încă a șantierului, dar vie prin actualitatea faptelor, nu s-a pomenit ca bibliotecara să lipsească vreodată.

Între om, în permanentă luptă cu natura și carte s-a legat o prietenie sinceră, durabilă. Construcția hidrocentralei se va termina, ziditorii ei vor pleca în alte locuri din țară unde se făuresc noi obiective ale socialismului. Unii se vor îndrepta spre Porțile de fier. Biblioteca șantierului hidrocentralei „16 Februarie” își va încheia și ea activitatea. Ca bibliotecă a constructorilor însă își va continua drumul alături de ei.

Cititori

din

Valea

Jiului

Vorbind simbolic, munca minerului e muncă de cercetare. A investiga productiv spre adîncul pămîntului, a extrage kilowați-putere ferecați în bulgări negri și amorfi însemnează a recurge la oameni aplecați spre studiu. Amurgul etern din subteran, încremenirea de veacuri a straturilor cer o replică a forței întărite de lumină. Astfel înaintează minerul, umanizînd adîncul și făcîndu-l viu.

În Valea Jiului, mulți învață și toată lumea se cultivă. În școli serale, la cursuri de calificare sau de ridicare a calificării și, în sfîrșit, la Institutul de mine din Petroșani. La Vulcan, Aninoasa, Lonea, Petroșani sau la Lupeni o rețea deasă de cluburi, case de cultură, cinematografe, biblioteci s-a țesut deasupra galeriilor de mine.

Ajungem la Vulcan într-o dimineață de mai. Zorile ni se dezvăluie aici cu două palete: sub deșteptarea soarelui contururile dealurilor capătă culoare proprie, iar lămpile minerilor — a prinse o dată cu soarele — se unesc din roza vînturilor către mină. O manifestație de muncă zilnică și, totuși, inedită. Parcă și razele proaspete de pe Păring s-au mutat în aceste lămpi și sînt gata să coboare alături de om, să ducă dimineața în dedesubturi.

Ne apropiem de colivie. Șiruri lungi de torțe blinde stau pregătite să arate subteranul, să însoțească munca ortacilor. Minerul spune că lumina lămpii e de trebuință chiar și după terminarea unui șut. Numai că ziua flacăra lămpii devine filă de carte. O metamorfoză cum nu se poate mai potrivită. Pendularea între lumina lămpii și lumina cărții e figură de stil fericită și adevărată. Nu-i întimplător că, la Vulcan, ușa Lămpăriei dă spre ușa unei biblioteci. După muncă, minerii caută în cărți adîncul și frumusețea minții omenești, a inimii omenești.

N-ar fi o metaforă să spunem că aceiași muncitori pleacă grupuri-gru-

puri către casă ducînd cu ei cărți. Secțiile productive, ca și celelalte unități ale minei, au biblioteci mobile. Aici, pe colina unui deal carpatin, sosese mereu paginile căutate de mineri.

Și cu toate acestea, nu-i ușor să afli în detaliu cit și ce citește un miner, econom exagerat la vorbă. Te vei mulțumi atunci cu relatările bibliotecarilor obștești și cu cercetarea bibliotecii Clubului muncitoresc din centrul orașului.

Ne supunem și noi acestui gînd și începem. Deocamdată scriem cifre și nume: la „Electrotehnic“, 90% dintre muncitori sînt cititori permanenți. Bibliotecara Cornelia Lorinț, manipulantă la lămpi, este aceea care poartă cititorul în lumea cărților după ce acesta a ieșit din lumea subterană. Dînsa ne incuviințează că o statistică zilnică asupra titlurilor cerute poate fi definitivă abia atunci cînd ultimul miner a părăsit pragul acestei secții. Reținem atunci că toate cărțile aduse de la biblioteca Clubului trec din mină în mină, iar apoi se întorc la matcă pentru a fi schimbate cu alte o sută, mai noi. Lunar, circuitul e același. Propagandiști ai cărții sînt înșiși muncitorii. În subteran, nici n-ar putea să existe o altă formulă. Minerii Drob Gheorghe Zöld Mihai, Ghetriou Aurel, Jianu Constantin, Rus Ștefan și alții pot fi declarați la rîndul lor bibliotecari obștești. Cîte cărți n-au cîștigat o circulație rapidă tocmai prin îndemnul lor!

Părăsim secția cu gîndul că numai acest punct și ar fi suficient să arate în mod tacit, din scripte, un nou profil cultural al minerului de azi, tot așa de taciturn cum este îndeobște cunoscut. La Serviciul general mecanic și la „Electric“ notăm același procent de cititori — 90%. Electricianul Nicolae Neagu, bibliotecar obștesc, ne spune că orice titlu trebuie să-și găsească omul, dacă știi și vrei să-l cauți. Cu această părere a pornit în atragerea tuturor colegilor de muncă la lectură. Încercăm să scriem nume de frunțași în citit. Din fișe e greu să alegi. Aproape toți au citit și mult și variat, încît înclinăm balanța către cei care au ajutat mai insistent bibliotecarul: Mălușan Cornel, Moraru Petre, Stoica Gh.

Vizităm în continuare alte și alte secții. O abundență mare de biblioteci

mobile. Totuși, n-ar strica o raționalizare a acestei abundențe pentru a se pune capăt dispersării exagerate a colecțiilor.

Tot la mină se află o bibliotecă mai mare, aceea a Cabinetului tehnic. Ne interesează rostul ei în producție. Constatăm o circulație permanentă a unor cărți ca *Manualul inginerului de mine, Lucrări miniere, Curs de topografie, Mecanică minieră*, cit și a materialelor apărute la I.D.T., a revistelor românești sau străine în materie de minieră. Inginerul Barcan Dumitru, maestrul miner Schneider Adolf, muncitorul miner Domocoș Andrei sînt coautori cu publicațiile tehnice la o serie de inovații în subteran.

Intrăm în vorbă cu maestrul Alexandru Barcoți, venit pentru dezbateri asupra inovației sale. Nu-l stîrnim ușor la vorbă. Acum îl interesează ce-ar mai trebui citit pentru perfecționarea ideii sale asupra funcționării ireproșabile a dispozitivului de decuplare imediată la transportoare. Ne întîmpină însă cu o critică. Seresese nu de mult la „Cartea prin poștă” din București pentru ediția ultimă din *Manualul electricianului*. Și i-au trimis o ediție veche, pe care o are de mult. „Asta nu-i treabă — ne spune dînsul —. Eu îmi fac meseria în mină așa cum se cere, fiindcă producția nu așteaptă. Să și-o facă și dinșii acolo la locul de muncă”. (În treacăt fie spus, biblioteca de la Cabinetul tehnic s-ar putea asigura mai corespunzător cu cărți. Altfel, cititorii au să creadă că e nevoie de un alt „vad” pentru lectură).

Convorbirea noastră cu maestrul Barcoți durează puțin. Îl întrebăm, firește, despre biblioteca sa personală și în loc de răspuns ne sugerează să propunem reeditarea unor titluri din domeniul tehnic care îl interesează. Aflăm astfel ce are și ce-i lipsește din biblioteca „de acasă”. Pînă la urmă se decide și ne spune că a cheltuit mii de lei pentru biblioteca sa personală și intenționează să cheltuiască și de acum înainte. Apoi interlocutorul nostru încheie laconic: „Noi cei din subteran trebuie să știm mai mult ca cei defără, iar cînd sîntem afară ne pregătim să știm mai mult în subteran”.

Pentru o astfel de pregătire e nevoie de o bibliotecă mare. Și această bibliotecă există în orașul Vulcan. Ca să vorbim în limbajul cititorilor, avem de-a face cu o „exploatare” bogată în resurse: 22 000 de cărți. Frecvența e mare, asemenea și circulația cărții. Un

singur bibliotecar nu ajunge. Lenuța Boda, cu o vechime de 12 ani în activitatea cu cartea, este secundată de bibliotecara obștească Maria Anghel, fiica unui miner. Timpul liber al minerului înseamnă muncă de vîrf la bibliotecă.

— Caracteristic mai e — ne spune bibliotecara — că toți vor nouități. Rafturile au fost răscolite și supra-răscolite. Minerul vrea să pătrundă spre adînc și în curură.

— Înseamnă că nu vă e ușor!

— De loc! Tocmai cu cei mai buni cititori am mai mult de furcă. Trebuie să le arăt toată biblioteca. Parcă așa fi la control.

— Și vă displac astfel de „controale”?

— Din contra. Mă laud și eu olecuță cu ajutorul pe care l-a dat cartea la creșterea unor buni cititori. De curînd, mulți dintre vizitatorii frecvenți ai bibliotecii au primit insigna de fruntaș în întrecerea socialistă: muncitorii minerii Zaharia Constantin, Suci Vasile, Sabău Dumitru, Cătană Vespasian, Vas Andrei și aștia alții. Indirect, a fost apreciată și munca mea aici, între cărți.

Comunicativă și volubilă, bibliotecara ne vorbește într-atîta despre cărțile bune din rafturi, încît parcă și noi am fi venit pentru a citi aici. Am văzut-o și printrre cititorii, înaintea rafturilor. Tot atît de energică și de volubilă.

★

Prezentul bibliotecilor din Valea Jiului n-are cu ce fi comparat. Înainte vreme, cartea nu putea pătrunde pînă la mină. Valea Jiului, regiune a înfruntării grele cu natura, a unor lupte revoluționare de răsuneț era un țînuț de mizerie, o „vale a plîngerii”. Foamea și neștiința de carte își dădeau mîna. Încercările organizațiilor muncitorești de a culturaliza oamenii erau privite de către patroni cu suspiciune. Orice tendință de autoinstruire era înăbușită. Acum, în Valea Jiului, se lucrează la toate nivelurile: la înălțimea Parîngului și în subteran, în producție și în biblioteci. Cei 20 de ani liberi au fost și aici tot atît de viguroși ca și oriunde în țară. Iar lumina lămpii de miner trece zilnic în filele cărții pentru a se întoarce mai vie în subteran.

NICOLAE RAUȘ

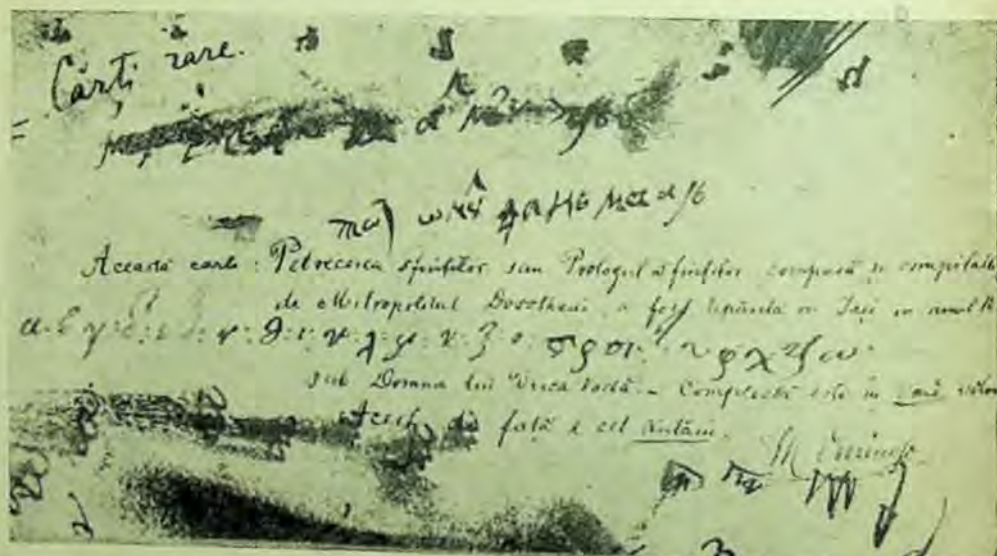
EMINESCU — BIBLIOTECAR

Eminescu a fost bibliotecar în mai multe rânduri, în scurta și zbuciumată sa viață. El a făcut cunoștință cu biblioteca publică, la Cernăuți, în vremea studiilor gimnaziale. În toamna anului 1860 începe să frecventeze K. K. Ober Gymnasium, pe unde trecură și frații săi. Aron Pumnul, profesorul de limbă și literatură română, înghebează pentru școlarii gimnaziului, în mare parte români, o frumoasă bibliotecă, punând la dispoziție o încăpere a locuinței sale. În casa lui Aron Pumnul locuia și bibliotecarul, un „student” (elev), mai adesea din ultimele clase.

Curînd această bibliotecă, constituită inițial din contribuția lui Al. Hurmuzachi și Aron Pumnul, avea să depășească interesul strict școlar. Fondul ei de publicații crește nebănuit de repede pentru acea vreme: între 1862—1864 au fost procurate, mai cu seamă din donații, peste 300 volume. Periodicele care nu au putut fi achiziționate pentru toți anii au fost copiate în întregime de elevii gimnaziali, la îndemnul profesorului Aron Pumnul. Astfel, *Foaia pentru minte, inimă și literatură* a lui G. Bariț, a fost copiată pe întinderea a 11 ani, din 19 cit apăruse la acea dată.

Evidența publicațiilor se ținea într-un registru, în care însă se consemnau și veniturile și cheltuielile bibliotecii. Registrul se intitula *Cunsemnăciunariul venitului, cheltuielilor și al avutului Bibliotecii învățăceilor români gimnaziali cernăuțeni*. Între cei care au donat cărți bibliotecii îl vedem pe Nicolai, fratele poetului, precum și pe Eminescu. Poetul a dăruit bibliotecii cel puțin zece cărți. Iată câteva dintre ele — G. Reinbeck *Mythologie für Nichtstudierende*, Viena, f. a.; A. Fried Langbeius *auserlesene Gedichte*, Berlin, 1807; Colonelul de Bais *Prințipii filozofice, politice și morale*, Iași, 1846; A. Pocorni *Istoria naturală a plantelor*, Viena, 1863; At. Marinescu *Petru Rareș, principele Moldovei*, Sibiu, 1862; Radu Ionescu, *Cinturi intime*, București, 1854.

Bibliotecar și locuind la A. Pumnul, Eminescu completează scriptele bibliotecii gimnazistilor. El face înregistrări în *Cunsemnăciunariu*... Unele cărți donate de el sînt și înregistrate tot de el. Eminescu consemnează în 1866, cheltuielile făcute cu legarea *Foii Societății pentru cultură și literatură*, precum și cele pentru legarea revistei *Aurora română*. Înregistrează și cumpărarea de cărți, în limita sumelor restrînse pe care le avea biblioteca. Eminescu pune ordine în dulapurile

Identificarea „Viații sfinților” a lui Dosoftei de către Eminescu

1875 Iulie 2.

Proces verbal

Amplas 1875 luna Iulie in Act subsemnatul fiind prezent bibli
 la biblioteca centrala prin Decretul N. 10000 din 1875 asupra bibli
 un gant unatrasit
 a Carti - 16072 opuri cu 15554 exemplare si cu 21996 Volume
 si 18000 si 10000 792 bucati
 si 20000
 Lectura si alta muncă este un inventar general si in cataloage de
 Mobilizarii Bibliotecii Regale
 1) Se descurgari de biad bote nes inchinut in volumetria lor si asupra ei
 2) Se descurgari bote compun in volumetria lor vechi si cum stricte

Procesul verbal de predare a bibliotecii către D. Petru scris de Eminescu la 2 iulie 1875.

cu cărți și spre deosebire de cei care îl precedaseră, știa de unde să ia fiecare carte cerută. Lucrul acesta nu trece neobservat. „Acum locuia la Pumnul — scrie T. V. Stefanelli — și îngrijia de bibliotecă. Aici trebuie să se fi simțit în elementul său, căci rânduise biblioteca și știa unde se află orice carte. Nu mai trebuia ca mai înainte, să scotocești tot dulapul, pîn-ce dai de cartea ce-ți trebuia. Eminescu se ducea drept la dînsa și o scotea dintre celelalte cărți, dîndu-ți-o cu un fel de satisfacție și dovedind astfel că cunoaște fiecare tom din această colecțiune”.

Biblioteca gimnaziștilor cernăuțeni își constituî un bogat fond de cărți romînești. Ea avea, cum se vede din *Cunsemnăciunariu...*, scrieri istorice (Șincai, P. Maior, A. Papiu-Ilarian, M. Kogălniceanu, T. Codrescu), cărțile populare, calendare, precum și traduceri în rominește. Biblioteca avea cărțile lui V. Alecsandri, Gr. Alexandrescu, D. Bolintineanu, I. Văcărescu, I. Heliade-Rădulescu, A. Mureșeanu, C. Bolliac, C. Negruzzi, G. Asachi, Al. Donici, C. Stamatii, A. Pann. Biblioteca păstra însă și lucrări ale unor scriitori pe care istoria noastră literară abia dacă îi pomeniște — N. Istrati, D. Dascălescu, G. Tăutu și alții. Cărțile acestea au trecut toate prin mîinile lui Eminescu — și nu odată. Astfel se și explică cunoașterea, atît de temeinică, a literaturii romine.

Eminescu a fost bibliotecar, apoi, la Viena, în vremea studiilor universitare. El sosi în capitala imperiului austro-ungar, în toamna anului 1869. Stăpînirea habsburgică nu avea interes să sprijine cultivarea sentimentelor naționale și studenții trebuiră să se organizeze singuri, fără să primească sprijin din partea statului care percepea însă dări — și încă mari — și de la romîni. Studenții romîni din capitala imperiului aveau, la sosirea lui Eminescu la Viena, două societăți — *Societatea literară științifică a romînilor din Viena* și *Societatea literarie-sociale „România”*. Societățile se preocupau de — „înființarea unei biblioteci constatatoare cu deosebire din cărți rominești; susținerea unui cabinet pentru convorbiri literare, cu exercitări prin declamațiuni, operate și pertractări literare și cu deosebire din istoria patriei și din viața poporului rominesc”. Cabinetul de lectură era destinat

pentru „cetirea ziarelor și a altor cărți românești“. Ușor de priceput ce însemnătate prezentau aceste forme de activitate într-o metropolă ca Viena, unde trăiau și mai ales se întâlneau la studii, foarte mulți români.

Îndată după sosirea sa la Viena, Eminescu se înscrie în amândouă societățile și începu — împreună cu I. Slavici — să desfășoare o largă acțiune pentru unificarea lor. În aprilie 1871, cele două societăți se unifică și se întemeiază *România jună*. I. Slavici a fost ales președinte al noii societăți studențești, iar Eminescu bibliotecar. Bibliotecile celor două societăți nu se puteau compara, în privința numărului de cărți cu cea a gimnaziștilor cernăuțeni. Biblioteca Societății literare-sociale „România“ avea câteva zeci de cărți, mai toate donații. Lucrările se văd a fi îndeosebi de istorie. *Societatea literară științifică a românilor din Viena* va fi avut tot pe alțea, însă din domeniul științelor naturale, medicinii, tehnicii. Biblioteca *României jună* ajunsese să aibă în 1873, vreo 250 volume. Dintre acestea, 92 volume, fuseseră dăruite bibliotecii de un comitet francez — *Comité pour l'envoi gratuit de livres français aux slaves et roumains* — la stăruința lui Picot, consulul Franței la Viena, mare prieten al românilor. Cărțile fiind puține, se impunea să fie păstrate cu grijă. De aceea, Eminescu întreprinde acțiuni repetate în vederea readucerii în bibliotecă a tuturor cărților împrumutate.

Studentii români din Viena stăteau mai bine decît gimnaziștii cernăuțeni în privința ziarelor și revistelor. În această direcție își și concentrară atenția, întrucît mersul evenimentelor politice îi interesa cu deosebire. *România jună* deschide, ca și societățile precedente, un *Cabinet de lectură*, al cărui scop l-am arătat mai sus. Se primeau la Cabinetul de lectură ziarele și revistele românești din imperiu — *Gazeta Transilvaniei*, Brașov; *Albina*, Pesta; *Federațiunea*, Pesta; *Speranția*, Arad; *Gura satului*, Arad; *Familia*, Pesta; *Economul*, Blaj și altele. Se primeau ziare și reviste din România — *Convorbiri literare* (2 ex.), *Curierul de Iași*, *Gazeta Focșani*, *Revista contemporană*, *Trompeta Carpaților*, *Reforma*, *Romînul* și altele. Biblioteca avea abonamente și la publicații germane din imperiu — *Der Osten*, *Neue freie Press*, *Kronstadter Zeitung*, precum și la cele ale popoarelor slave — *Glas naroda*, *Zemljak* și altele. Se primeau, în sfîrșit, publicații din Franța și mai multe din Italia — *Il Sole*, Milano, *L'Italie*, Roma și chiar din Gibraltar — *Gibraltar Chronicle*. Studentii români se puteau informa asupra situației politice internaționale în cele mai bune condiții. Eminescu a urmărit și el, cu mare înlesnire, mersul evenimentelor politice și s-a simțit deseori îndemnat să-și spună cuvîntul într-o serie de chestiuni. Astfel îl vedem colaborînd la *Familia*, *Albina*, *Federațiunea*, *Convorbiri literare*. În *Federațiunea* publică cele trei articole — *Să facem un congres*, *În unire e tărie*, *Echilibrul* — în care atacă sistemul de guvernare dualist în termeni de o violență rar întâlnită.

Eminescu a fost bibliotecar, în sfîrșit, la Iași. El a ajuns la conducerea bibliotecii din Iași la 1 septembrie 1874 și a deținut această funcție pînă în iunie 1875*). Munca de bibliotecar îl arată pe Eminescu, acum, preocupat de cartea veche românească. El scrie într-un raport din 16 martie 1875, înaintat forurilor superioare: „Importanța scrierilor acestora nu se poate stabili teoretic și dinainte, ea se vede abia în curgerea vremii și [se] schimbă după punctele de vedere, care predominază studiul lor. Netăgăduită este însă valoarea lor stilistică și lexicală“.

Eminescu propune cumpărarea unei serii de vechi texte românești — *Apostol*, 1743, *Sinopsis*, 1785, *Omilie*, 1785, *Învățătura geograficească*, 1795, precum și manuscrise vechi românești — *Astrologie*, *Intrebări și răspunsuri*, *Priveliște politicească*. Forurile superioare aprobă cumpărarea lucrărilor indicate de Eminescu. Poetul cumpără și pentru el vechi cărți românești. Într-o scrisoare către Maiorescu, din 15/27 octombrie 1877, Eminescu arată că avea multe „manuscrise vechi“. Arată tot acolo, că studiile filologice fără asemenea texte, nu mai erau cu putință. Și pe bună dreptate.

Eminescu a fost preocupat, ca bibliotecar, în fiecare din cele trei etape ale vieții sale, tot de alte probleme. Gimnazist, viitorul poet caută să cunoască literatura românească; student, se avîntă în luptele politice; conducător de bibliotecă, se interesează îndeaproape de completarea fondurilor cu vechi cărți românești. Și nu numai spre a fi salvate de la pieire, ci și spre a înlesni viitoarele cercetări.

*) Botez, Grigore — *Eminescu bibliotecar*. În: *Prima sesiune științifică de bibliologie și documentare*, Buc., 1957, p. 173—180.

M. Eminescu
M. Eminescu
M. Eminescu

CÎTEVA AUTOGRAFE EMINESCIENE ÎN BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ „M. EMINESCU” DIN IAȘI

M. BORDEIANU

La 1 septembrie 1874 Mihai Eminescu a fost numit director al „Bibliotecii Centrale din Iași”, înlocuindu-l pe Samson Bodnărescu, care trece director la Școala Normală de la biserica Trei Ierarhi. În ziua de 30 august 1874 el depunea jurământul în Aula Universității, în fața lui Ștefan Miclă — rectorul de atunci. Eminescu a ocupat această funcție pînă în iunie 1875, la 1 iulie 1875 fiind numit revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui.

Din această epocă în care el a dus o corespondență susținută cu Ministerul Instrucțiunii Publice de atunci — referitoare la achiziții de cărți vechi românești și mai ales manuscrise laice vechi românești (fără de care o istorie a literaturii vechi, la noi, nu s-ar fi putut scrie, după părerea sa) ne-au rămas cîteva autografe pe cărți, pe care le semnalăm în rîndurile ce urmează.

Pe volumul al 28-lea din lucrarea: *Répertoire du théâtre français* cu titlul volumului: *Chefs-d'oeuvre dramatique de De Belloy*¹⁾ apărut la Paris în imprimeria lui Didot, 1822, (452 p.), pe prima pagină liniară albă există semnătura: M. Eminescu. Cartea poartă pe pagina interioară de titlu ștampila: „Biblioteca Academiei Mihăilîne [sic] 1835”.

Pe ultima foaie albă a volumului mai există de patru ori semnătura autografă M. Eminescu. Una din aceste semnături este identică în întregime cu cea cunoscută și des facsimilată.

O altă tipăritură, importantă pentru biblioteca noastră, care are o însemnare făcută de mîna lui Eminescu este: *Tabula Itineraria Peutingeriana, primum*

¹⁾ Pierre-Larre-Lavrent Buirette, zis DE BELLOY (n. 17 nov. 1727 — m. 5 mart. 1775), dramaturg francez. Volumul citat aici conține: *Zelmire, Le siège de Calais, Gaston et Bayard, Pierre le Cruel, Gabrielle de Vergy*, toate tragediile în 5 acte.

aeri incisa et edita a Franc. Christoph de Scheyb MDCCIII, denuo cum Codice Vindoboni collata, emendata et nova Conradi Mannerti introductione instructa; studio et opera Academiae Literarum Regiae Monacensis²⁾.

Eminescu a adăugat sub acest titlu indicația: „Cu douăsprezece table numerotate“. De asemenea a scris și „Nr. inv. 33/875“, ceea ce înseamnă că este cea de a 33-a carte intrată în „Biblioteca centrală din Iași“ (cum scrie pe ștampila bibliotecii aflată pe aceeași pagină) în anul 1875.

O altă carte pe care există o însemnare făcută de mîna lui Eminescu este *Psaltire* în versuri, tipărită la Uniev în 1673 — *Psăltire a sintului Proroc David pre limbă ruminească cu zisa și cu toată cheltuiala prea luminatului... Io Ștefan Petru Voevod D-nul Țării [sic] Moldovei... și de acela pre versuri [sic] tocmită în cinci ai [sic] foarte cu osirdie mare de smeritul Dosothei [sic] Mitropolitul de Țara Moldovei. V monastyru Unevskom tipom. Izobrazisija leta ot sotvoren svjat. 7181“ (1673)³⁾.*

Această *Psaltire* a mitropolitului Dosoftei este menționată de către Eminescu în adresa nr. 67, din 15. oct. 1874 — trimisă de el Ministerului Instrucțiunii Publice, unde există o listă de trei cărți și patru manuscrise pe care directorul bibliotecii din Iași le propunea pentru cumpărare de la anticarul Israil Kupermann. *Psaltirea* era estimată la suma de 250 de lei noi.

În adresa nr. 1 din 17 ianuarie 1875 (Arhiva Bibliotecii Centrale Universitare „M. Eminescu“ din Iași pe anul 1875), trimisă Ministerului Instrucțiunii de către Eminescu se confirmă cumpărarea cărților și manuscriselor de la anticarul Kupermann, arătîndu-se și prețul oferit. *Psaltirea* a costat 210 lei noi.

Eminescu a scris pe prima foaie albă (verso): „No. inventariului 112/1874“. Pe a doua foaie albă (verso) a adăugat următoarele indicații: „Din *Psaltire* lipesc: începutul pînă la fila (1) incl.; filele (4—8); (61—64); (232—235); (264) pînă la sfîrșit“⁴⁾. Indicațiile sînt perfecte.

O altă carte citată de către Eminescu în adresele menționate mai sus este: „*Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul*“... a lui Dimitrie Cantemir. În adresa către Ministerul Instrucțiunii din 15 oct. 1874 Eminescu o descrie astfel: „*Dim. Cantemir, Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea. Text român cu traducerea grecească. Lipsește titlul. Foile precuvîntărei stricate. Stampa și foaia întâia a textului lucrate cu mîna. În rest completă. 170 [lei noi]“⁴⁾. Indicațiile sînt exacte. Eminescu a scris pe verso copertei: „No. inventarului 114/74“.*

Altă tipăritură avînd însemnat de mîna lui Eminescu: „No. inventariului 113/74 este lucrarea *Șapte taine a beserecii*. Tipărite cu învățătura și cu toată cheltuiala Măriei Sale Ioan Vasilie Voevod. În tipariul cel domnesc în tîrg în Iaș“ (1645).

De asemenea, indicațiile date de Eminescu: „Necunoscut [autorul]. *Șapte taine*, din vremea lui Vasile-Lupu și a mitropolitului Varlaam. Lipsesc din ea foi nenumerate dintr-o scrisoare a mitropolitului către domn, foile din urmă a scrisorii domnești, și, din text, foile pag. 249/250, 288/289, 294/295, 302/3; iar la capăt probabil că tabla materiei. 100 [lei noi]“ sînt exacte.

Toate cele patru manuscrise citate de către Eminescu în raportul către Minister din 15 oct. 1874 au cite o însemnare făcută de mîna poetului. Astfel, cel de-al patrulea manuscris din lista sa: „1803. Necunoscut. Manuscris foarte bine conservat asupra vieții călugărești. 30 [lei noi] are scris de mîna sa: „No. inventarului 118/74“. Datarea din raport s-a făcut după o însemnare de pe prima pagină a manuscrisului: „A lui Pafnutie păcătosul este, 1803“. Cifra e scrisă cu negru, înfața cu roșu, de o altă mînă decît a copistului. Pe aceeași pagină, chiar dedesubt, copistul a mai scris: „Neonil au scris această sîntă carte pentru sine, că doar s-ar îndrepta de faptele sale cele rele, ci tot întru aceeași petrece

²⁾ Cartea a apărut la „Lipsiae, MDCCXXIV, exhibit Librarie Hahmiana“. Este o carte rară.

Conrad PEUTINGER (umanist german din Augsburg, n. 1465-m. 1547), primul care s-a ocupat în Germania cu adunarea de anticități greco-latine. El este cunoscut mai ales prin această hartă a drumurilor militare ale imperiului roman din ultima sa perioadă. Acest prețios document geografic, executat la Constantinopol din ordinul împăratului Theodosie cel Mare (m. 395), descoperit la Speyer (Spira) la finele sec. al 15-lea de către Conrad CELTES, lăsat de acesta lui Peutingger, care a fost împiedecat de moarte ca să-l publice, a fost prima dată tipărit în 1598, găsit fiind printre manuscrisele lui Peutingger. Ediția noastră este, cum am mai spus, rară.

³⁾ Titlul s-a dat apud B.R.V. (Bibliografia rominească veche), Bianu-Hodoș, I, nr. 65, p. 203—210

⁴⁾ Numerotarea s-a făcut cu cifre slavone (litere) ca în toate tipăriturile din acea epocă.

ticălosul". Pe foaia a doua era o însemnare: „It ... mai 14", dar anul a fost decupat, fiind la subsolul foi. Eminescu a datat manuscrisul (care este o lucrare a lui Isaac Sirul referitoare la ascetism) după singura indicație certă din toate paginile sale.

Manuscrisul al treilea din lista mai sus pomenită care este datat de către Eminescu „cel mult 1802", după indicația de pe ultima pagină a manuscrisului „s-au legat de păcătosul Methodie Monah la let 1802 avg 14", are și el trecut pe prima foale (verso): „No. inventariului 117/74", de mîna lui Eminescu.

Manuscrisul al doilea din lista citată a lui Eminescu are și el trecut de mîna poetului pe prima pagină, sus: „No. inventariului 116/74". O notă pe subsolul primei pagini, continuată pe a treia, a cincea și a șaptea pagină glăsuiește astfel: „A lui Pafnutie Ierohimonah. Cine o va înstreina [sic] de la mine fără voia mea să nu fie iertat. Amin, Mai 14, 1829". Eminescu a datat manuscrisul ținînd cont de însemnarea copistului [Eustratie Popovici] care (pe ultima filă) a scris: „Sfîrșit și lui D-nezeu lauda 1772".

Primul manuscris din lista cuprinsă în raportul către minister din 15 oct. 1874 are de asemenea trecut pe verso primei coperte: „No. inventariului 115/1874" de mîna poetului, repetat și pe pag. 1 (recto) a manuscrisului. Pe prima foale liniară (verso) Eminescu a scris: „Cu porunca Dumnealui jupan Antonaki Ramadan biv vel Armaș s-au scris această carte precum se vede". Identificarea manuscrisului este exactă. (Vezi și Alexandru Elian, *Eminescu și vechiul scris românesc*)⁵⁾.

Cercetătorii de pînă acum nu au observat toate notațiile lui Eminescu de pe aceste cărți, iar primele două tipăriri citate în aceste note nu le-au cunoscut ca avînd vreo legătură cu Eminescu. De aceea am ținut să facem unele precizări și să comunicăm date noi referitoare la activitatea de cunoscător și iubitor al cărților a lui Mihai Eminescu.

5) În: *Studii și cercetări de bibliologie*, I, 1955, Buc. Ed. Academiei R.P.R., p. 129—160. Acolo se dă și o bibliografie bogată cuprinzînd activitatea de iubitor al cărților și bibliotecar a poetului.

Despre Eminescu bibliotecar scrie și ultimul articol al lui V. Gh. Botez, în „Viața românească", nr. 4—5, 1964.

UN DOCUMENT INEDIT AL VERIFICĂRII BIBLIOTECHII CENTRALE DIN IAȘI

AUGUSTIN Z. N. POP

Ca urmare a bunului plac politicianist al vremii, Eminescu, destituit din funcția de revizor școlar peste județele Iași și Vaslui, fu obiectivul acuzării și al monstruoasei înscenări că ar fi înstrăinat „dota" Bibliotecii Centrale din Iași, bibliotecă pe care el o condusese cu pricepere, cu pasiune și cu valoroase realizări între 1 septembrie 1874 și 1 iulie 1875.

În instrumentarea acestui eșafodaj un rol precumpănitor îi revine, cum se știe, lui Dimitrie Petrino, care, urînd pe junimiști, deși aceștia îl aduseseră în fruntea bibliotecii universitare ieșene, sacrificînd pe Eminescu, s-a pus la dispoziția liberalilor, furnizîndu-le acuzații și insinuări perfide împotriva colegului său de poezie, care se întorc, pînă la urmă, împotriva lui,

conturîndu-și, astfel, în istoria literară și în istoria bibliotecilor din țara noastră un penibil portret psihologic de inecetșeri.

Aduși și purtați în citeva rînduri în fața judecătorului de instrucție, foștii bibliotecari Eminescu și Samson Bodnărescu — așa cum se citește în protocoalele interogatoriilor luate de magistratul Petre Stoica, piese ale dosarului anchetei păstrate la Arhivele Statului din Iași — au demonstrat și netemeinicia zvonurilor puse în circulație cu reacredință și gratuitatea denunțurilor lui Petrino, cerînd cu insistență ca organele judiciare să procedeză la verificarea întregului fond de cărți al bibliotecii în prezența lui Bodnărescu și a bibliotecarului acu-

zator, ceea ce reprezentantul Parchetului încuviință.

Din împrejurările neprevăzute de atunci de către cei doi scriitori ce se succedaseră la conducerea Bibliotecii Centrale și care acum erau citați calomnios în fața procurorului ne-ajuns, scris de mîna lui Samson Bodnărescu, documentul inedit al confruntării listelor de cărți date lipsă din diferite fonduri din bibliotecă. Bodnărescu participase la verificarea bibliotecii.

Teologie

163. De întrebat la Știubei.
221. Rezerva este.
291. Găsit 2 vol., fost trecut la istoric.
358. Este ediția din Moscova 1837; dar în catalog stră ediția din Iași 1816. Și este și 2 ex. rezervă (la locul ei).

Filosofie

- 4—1, rătăcit prin bibliotecă.
19. este 1 vol. la locul ei.
18. este 1—3^a idem.
98 c. este dar 1 vol. cu chitanță în regulă.
113-a — idem, 1—3 vol. cu chitanță în regulă.

Jurisprudență

116. este 1 vol. la locul ei.

Economie politică

- 1 c. este 1 vol. la pedagogie găsit.
23. este 2 vol. la loc.
92 a. este 1 vol. la broșat găsit.
139. este 2 vol. la locul ei.

Istorie

9. ar fi 1 vol.
16. este 1 vol. la locul ei.
142. este 1 vol. rătăcit la acest capitol.
141 a. este 2 vol. la locul ei.

Geografie

36. este 1 vol. la locul ei.
400. este 1 vol. la locul ei.

Istorie naturală

5. este 1 vol. la locul ei.
7. este 1 vol. la locul ei.

Agricultură

2. este 1 vol. la răsărite.
13 b. este 1 vol. la bibliografie.
73. este 2 vol. la locul ei.
78. este 1 vol. la matematică.

Gramatică

- 20 a. este 1 vol. greș. de catalogizare.
192 a. este 1 vol. la *Eminescu*.
226. este 1 vol. greș. de catalogizare.

Literatură latină clasică

43. este 1 vol. la loc.
96. idem

Literatură greacă clasică

63. 1 vol. la loc.
152. 1 vol. idem.
157. 1 vol. idem.

Literatură modernă

- 25 a. este 1 vol. la loc.
62. este 1 vol. idem.
56 a. este 1 vol. idem.
174. este 1 vol. idem.
200. este 1 greș. de catalog(izare).

Arte

44. este 1 vol. la loc.

Biografie

5. este 1 vol. la loc.

Bibliografie

2. este 1 vol. la loc.
3. — este 7 vol. la 4—2.

Deci titlurile semnalate lipsuri se găseau cînd Petrino a făcut verificarea în rafturile instituției, nu însă la locul lor, ci în dulapuri felurite. Sistemul de notare, de depozitare moștenit de Bodnărescu și de Eminescu se dovedea defectuos. Eminescu era astfel îndreptățit să declare în două rînduri anchetatorului la 9 noiembrie 1876: a) „Pînă în prezent, nu sunt convins că cărțile în cesțiune lipsesc într-adevăr. După a mea părere sistemul vicios de ținere a bibliotecii produce aparența acestei lipse“¹⁾; b) „Cărțile din procesul verbal al Dlui prim-procuror, într-adevăr, nu se vor fi găsit în rafturi sau la locul lor, pentru că sistemul vicios de a ține patru, cinci biblioteci într-una face ca să se întîmple foarte ușor așezarea unei cărți în capitolul de același nume din celelalte biblioteci. Astfel eu cred că acele cărți nu lipsesc în realitate, ci trebuie să fie negreutate puse în bibliotecă. Și aceasta este purul adevăr“²⁾.

Dacă la această situație se adaugă neatenția și nepriceperea minutorului, aparența lipsurilor putea contura adversarului — în căutare de apăsări acuzatoare — plauzibilitate.

Spre cîntea magistratului mai sus-amintit, care și-a dat seama în cursul anchetei de inocența lui Eminescu și a predecesorului său la conducerea bibliotecii, Samson Bodnărescu, judele-instructor Stoica, avînd acum la dispoziție și rezultatul verificării, împotriva căruia Petrino nu se mai putea înscrie, a clasat dosarul cauzei, cu toată insistența ministrului Gh. Chițu și a organelor sale în subordine de a compromite cu orice preț pe poetul *Florii albastre* și pe vajnicul acuzator din *Împărat și proletar*.

1) Octav. Minar. *Eminescu în fața justiției* Buc., f.a. pag. 83.

2) Octav. Minar. op. cit. pag. 84.

EMINESCU în lumina edițiilor de ieri și de azi

Luceafăr nemuritor și necontestat al poeziei românești, Eminescu este expresia celor mai profunde sentimente și a nobilelor aspirații spre lumină ale întregului nostru popor.

Aceste aspirații n-au fost înțelese întotdeauna în trecut. Urmărirea edițiilor operelor celui mai mare liric român, consemnează receptarea treptată și nu lipsită de erezii a creației eminesciene în toată amploarea sa.

De la început trebuie să precizăm că o ediție Eminescu întocmită de autor sau conform dorinței sale nu există.

E adevărat că în cursul vieții poetului au apărut trei ediții din poeziile sale, respectiv dateate : 1884, 1885 și 1888. Dar toate trei erau alcătuite și îngrijite de Titu Maiorescu, ultimele două reproducind cu fidelitate pe cea dintâi. Iar aceasta figura în vitrinele librăriei editoare Socec și ale celorlalte librării din Capitală și era anunțată ca apărută de presa din țară și de peste hotare încă din decembrie 1883, cu alte cuvinte — așa cum a subliniat pentru prima oară G. Ibrăileanu¹⁾ — data dintr-un moment în care autorul se afla de șase luni în stare de inconștiență în spital după primul acces al boalei. De abia în ianuarie 1884 mintea va începe să i se limpezească, după tratamentul aplicat timp de două luni la sanatoriul din Ober Döbling, lângă Viena. Rezultatele cercetărilor întreprinse pornind de la document și manuscris de G. Călinescu sau Perpessicius și consemnate în *Viața lui Eminescu* (ediția I, 1932) sau în introducerea și notele ediției critice de *Opere* (vol. I, 1938) au confirmat fără putință de tăgadă că prima ediție Eminescu nu corespunde voinței autorului, ci era expresia momentului tragic în care apărea. Volumul fusese alcătuit de Titu Maiorescu — arată G. Călinescu — „mai mult ca să justifice în fața poetului, bănuelnic și mîndru izvorul cheltuielilor făcute cu boala sa“²⁾. „Subordonată întru totul durerosului eveniment ce venea să curmă așa de curînd o carieră în plină ascensiune“ — arată Perpessicius — selecția și ordinea pieselor din volum îi aparținea lui Maiorescu care și-a permis și unele modificări în text“³⁾.

Toate aceste argumente ale istoriei literare, precum și afirmațiile lui Titu Maiorescu însuși, care recunoaște în prefața ediției princeps că „publicarea se face în lipsa poetului din țară“ și că „poeziile așa cum se prezintă în paginile următoare, nu sînt dar văzute de Eminescu“, ci reproduce după revista *Convorbiri literare* sau după manuscrise aflate „pe la diferite persoane particulare“, iar într-o scrisoare din 18 decembrie 1883 se lauda față de sora sa Emilia Humpel pentru orînduirea lor în volum⁴⁾ spulberă definitiv teza eronată, care și-a găsit destui adepți pînă la eliberare, că ediția Maiorescu trebuie luată ca bază pentru orice reeditare, fiindcă „poetul își îndreptase poeziile pentru publicarea volumului“ și „ordinea adoptată de Maiorescu a fost de fapt cea închipuită de poet“⁵⁾.

Prima ediție, apărea sub titlul *Poesii de Mihail Eminescu* în editura librăriei Socec & Comp., la sfîrșitul anului 1883. Un an și ceva mai tîrziu aceeași editură va publica și revista *Convorbiri literare* după mutarea redacției acesteia în Capitală.

Ediția avea 1 000 de exemplare pe hîrtie obișnuită, în afară de micul tiraj de lux cu portretul miniatural al autorului în hors-texte, în fața foii de titlu. Fiecare exemplar de format octavo mic număra 7 pagini nenumerotate plus 307 pagini numerotate, fiecare poezie fiind precedată de un frontispiciu gravat cu motive florale, animale sau mitologice. Datarea volumului 1884, deși acesta a apărut în 1883, făcea probabil parte din măsurile de precauție luate de editor din teama că nu se va vinde. Dar, așa cum arăta în februarie 1888 Titu Maiorescu

1) Cf. G. Ibrăileanu. *Edițiile poeziilor lui Eminescu*. In : *Viața românească*. Iași. XIX (1927), vol. 69, p. 85 și urm.

2) G. Călinescu. *Viața lui Mihail Eminescu*. Ediția a IV-a revizuită. Buc., 1964. p. 313.

3) M. Eminescu. *Opere* (Vol.) I. Buc., 1939. p. XIII—XVI.

4) Cf. Mihail Eminescu. *Poezii*. Buc., 1884, p. (V) și I. E. Torouțiu. *Studii și Documente literare* Vol. I. Buc., 1934, p. XVIII.

5) Cf. Postfața la *Eminescu. Poezii*. Ediție omagială a Municipiului București [Buc.], 1939. p. 255.

însuși într-o scrisoare trimisă lui Eminescu la Ober Döbling, „volumul de poezii [ce] ți l-a publicat Socec, după îndemnul meu în decembrie anul trecut, a avut cel mai mare succes, așa încît Socec stă încă uimit. În aceste șapte săptămîni de la apariția lui s-au vîndut 700 exemplare; o mie este toată ediția și de pe acum trebuie să te gîndești la ediția a II-a care va fi reclamată pe la toamnă...“⁶⁾.

Chiar dacă în aceste rînduri a intrat ceva și din dorința editorului de a-i reda autorului după boală încrederea în sine sau de a-i potoli susceptibilitățile privind mijloacele de subsistență, un fapt rămîne bine stabilit — succesul neașteptat al volumului. Cît a contribuit acest volum la popularitatea și prestigiul lui Eminescu e de prisos să mai insistăm.

Ediția Maiorescu cuprindea 64 de poezii dintre care 21 neapărute pînă atunci în reviste și trei variante ale poeziei *Mai am un singur dor*. Nu numai toate retușurile din *Convorbiri literare*, cărora Eminescu li s-a opus uneori cu vehemență, dar și principalele erori tipografice au trecut în ediția principeps. Sînt suprimate cu bună știință și unele versuri: patru strofe din *Luceafărul*, publicat de poet în *Almanahul Romîniei june* din aprilie 1883 etc. E de remarcat că editorul nu păstrase nici măcar unitatea de grup a poeziilor acolo unde aceasta fusese reclamată în mod expres de Eminescu. Astfel în cazul grupului de patru poezii la care se referea scrisoarea citată către Iacob Negruzzi din 1878, *Povestea codrului*, prima din grup, este a 38-a în volum, între *Din valurile vremii*, *Împărat și proletar*, *Povestea teiului*, căreia editorul i-a schimbat titlul cu acela al primei versiuni, *Făt Frumos din tei*, este a 35-a între *O mamă, dulce mamă* și *Cu mîine zilele ți-adaogi*, *Singurătate*, a treia din grup este întîia în volum, iar *Departé sint de tine*, a 43-a între *S-a dus amorul* și *Freamăt de codru*.

În concluzie, întocmită cu cele mai bune intenții, ediția din 1883, reprezenta omagiul unuia dintre cei de seamă critici ai vremii și totodată prima încercare de a oferi publicului cititor o imagine de ansamblu asupra poeziei eminesciene. Dar ea nu reprezenta voința autorului, ci era o culegere după gustul editorului și, cu toate calitățile sale, nu era lipsită de vicii însemnate.

Am insistat atît de mult asupra ediției principeps fiindcă de la ea pornesc cele mai multe dintre edițiile apărute pînă la eliberare. În plus, cu mici modificări, ea cunoaște 16 reeditări pînă în 1936. În legătură cu schimbările de sumar amintim că ediția a V-a din 1890 cuprindea în plus față de ediția I-a 7 poezii, dintre care Dalila cu intervenții în text și înlăturări arbitrare de versuri. Ediția a VI-a din 1892 e întregită cu antîma *Nu mă înțelege* și postumele *Între păsări*, *Pe un album*, *Rugăciune* și *Fragment*. Începînd cu ediția a IV-a din 1889, în fruntea volumului, în afară de prefața ediției I, figurează și prima parte din studiul lui Maiorescu, *Eminescu și poeziile lui*, apărut în *Convorbiri literare*⁷⁾ în care acesta fundamenta imaginea poetului desprins de problemele societății. Amintim aici și despre încercarea lui Eminescu de a edita un volum din opera sa în colaborare cu V. G. Morțun, deputat socialist și redactor la revista *Contemporanul*. Ediția a III-a a poeziilor așa cum și-a imaginat-o poetul, s-a transformat în fapt, după moartea sa, într-o culegere de proză și versuri care cuprindea ca proză *Făt Frumos din lacrimă*, *Sărmanul Dionis* și articolul *Influența austriacă*, iar ca versuri 12 poezii din adolescență tipărite în *Familia*, poeziile postume *Viața* a căruia titlu aparține lui V. G. Morțun și *Stelele în cer* (din revista *Fintina Blanduziei*) precum și alte șapte poezii nereproduse din reviste de Titu Maiorescu în ediția sa. Volumul se tipărise în 1603 exemplare, dintre care 501 pe hîrtie velină și 101 numerotate însoțite de fotografia autorului⁸⁾. Faptul că în fruntea lui fusese reprodușă o scrisoare autografă prin care Eminescu cerea editorului sprijin material din „lipsa aproape absolută a mijloacelor de subsistență“ trebuie privit ca o replică la afirmațiile lui Maiorescu despre impasibilitatea poetului față de condițiile în care a fost nevoit să trăiască. Ortografia modificată arbitrar în spiritul concepțiilor lui Ion Nădejde constituie principalul aspect reproabil al acestei ediții, dacă ținem seama de faptul că editorul n-a urmărit decît să atragă atenția asupra calităților prozei și a altor opere disprețuite de Maiorescu. Faptul că editorul reproduce și lucrări cu caracter optimist sau în care răzbat ecouri ale anului 1848 cum sînt versurile de adolescență sau în care poetul demonstrează o dată mai mult legătura sa cu folclorul cum e basmul *Făt Frumos din lacrimă*, că lu-

⁶⁾ I. E. Torouțiu. *Op. cit.*, vol. IV, p. 187.

⁷⁾ Cf. *Convorbiri literare*, XXIII (1889), ar. 8, (1 noiembrie), p. 625—631.

⁸⁾ Cf. M. Eminescu. *Proză și versuri*, Editor V. G. Morțun, Iași, 1890, p. 252.

crări ca *Scrisoarea a V-a (Dalila)* sau *Viața* interesind prin critica socială și compasiunea pentru proletariat, sint publicate pentru prima dată în volum — constituie calitățile acestei ediții.

★

De la primele ediții amintite mai sus, opera lui Eminescu a cunoscut numeroase reeditări pînă la 23 August 1944.

Dintre aceste ediții, unele — deși nu lipsite de erori de concepție sau de critică științifică a textelor — reprezintă eforturi sincere depuse de cărturarii vremii, fie pentru restituirea adevăratelor valori și popularizarea cît mai largă a operei, fie pentru cunoașterea cît mai cuprinzătoare și profundă a acesteia sau pentru organizarea și prezentarea ei în concordanță cu principiile științei și ale esteticii vremii.

Amintim dintre acestea ediția populară *Poezii (complete)*, apărută în 1893 la Iași cu prefața lui A. D. Xenopol și ajunsă în cîțiva ani la „a 13-a mie“, cifră record pe atunci, ediție care reprezintă prima încercare de a folosi criteriul cronologic, ediția întocmită în 1895 de căpitanul Matei Eminescu, fratele mai mic al poetului în colaborare cu S. Dimitriu și care deschidea drumul operei eminesciene în cărțile didactice, edițiile *Opere complete. I. Literatura populară, Scrieri inedite și Poezii postume*, întocmite, după predarea manuscriselor eminesciene de către Titu Maiorescu Bibliotecii Academiei Romîne, de criticul Ilarie Chendi și Nerva Hodoș, amîndoi pe atunci funcționari ai Bibliotecii, edițiile întocmite după manuscrise de Ion Scurtu care încearcă prima critică științifică a edițiilor, confruntă pentru prima dată cu atenție textele publicate pînă atunci cu manuscrisele și editează, în 1904, romanul *Geniu pustiu*, iar în anul următor dă prima culegere cuprinzătoare a lucrărilor în proză ale lui Eminescu, ediție care determină pe contemporani să se indigneze împotriva editorilor anteriori din cauza cărora „aceste strălucite pagini nu erau citite de nimeni pînă în clipa de față“⁹⁾.

Iar după primul război mondial amintim ca strădanii mai importante pentru cunoașterea și popularizarea în condiții științifice a operei lui Eminescu edițiile de poezii îngrijite de G. Adamescu, C. Botez, Gh. Bogdan Duică, G. Ibrăileanu, G. Călinescu, edițiile de proză ale lui D. Murărașu, ediția de opere încercată de Ion Crețu etc.

O contribuție însemnată la difuzarea operei marelui nostru poet în prima jumătate a veacului nostru o aduc colecțiile de popularizare ca: Biblioteca enciclopedică Socec, Biblioteca Căminul, a editurii H. Steinberg, Biblioteca pentru toți, colecția de pagini alese din Scriitorii romîni a editurii Cartea Romînească, prin edițiile îngrijite de Emil Girleanu, Ion Scurtu, Ion Pillat și alte personalități literare ale vremii.

Apar și ediții de artă tipografică ca: poeziile îngrijite de G. Murnu și ilustrate de pictorul Ari Murnu în 1929, ediția liliput G. Ibrăileanu, legată în piele și pe hîrtie biblie, edițiile liliput editate de H. Fischer-Galați, ediția omagială a Municipiului București în 1939, cu reproduceri după desene de Camil Ressu, Ceglocoff etc. sau edițiile ilustrate de Theodor Kiriakoff-Suruceanu în 1943 și C. Bordenache în 1944.

Cu toate acestea chiar și critici dintre cei mai înaintați, ca G. Ibrăileanu, sau mai exigenți, căzuseră în această epocă în diverse erezii față de textul eminescian sau în interpretări greșite ale acestuia. „Edițiile critice“ încercate de I. Scurtu sau C. Botez erau încă departe de a corespunde titlului prin conținut. Nu mai vorbim de încercări ratate ca ediția haotică și incompletă de *Opere complete*, semnată în 1914 de A. C. Cuza și caracterizată pe bună dreptate de un contemporan ca „o monstruoasă literară“¹⁰⁾ sau ca edițiile de poezii „completate și revizuite“ de criticul estetizant M. Dragomirescu în lumina rizibilei teorii a capodoperei. Edițiile pe care le dau Eugen Lovinescu și Nicolae Iorga reprezintă în fond, cu toate calitățile lor, încercări de a-l aprecia pe poet în lumina ideilor estetizante sau sămănătoriste. Așa cum alți editori au încercat să-l asocieze altor idei străine spiritului adevărat al poeziei sale. Pe bună dreptate, arăta acad. Mihai Beniuc, în prefața la ediția de *Poezii* în 1950: „o judecată unitară asupra

⁹⁾ Cf. N. Iorga. *Cel dintii volum din operele în proză ale lui Eminescu*. In: *Semăntorul*, IV, (1905), p. 484.

¹⁰⁾ *Flacăra*, III (1914), p. 355.

valorii poeziei eminesciene nu exista în trecut. Dimpotrivă, te izbeai de contradicții la tot pasul.¹¹⁾

În sfârșit, o altă caracteristică negativă a multor ediții de pînă la 23 August 1944 o constituie lipsa de grijă pentru textul eminescian din partea editorilor. Impresionează neplăcut pe cercetătorul contemporan abundența de ediții întocmite în grabă, adesea pe hîrtie de împachetat, cu tipar ilizibil. E adevărat că numărul edițiilor din opera lui Eminescu e relativ destul de mare față de acela al edițiilor din alți scriitori romîni. Dar tirajul era redus în general și 5 000 de exemplare la o ediție e un eveniment.

Cu aceasta am ajuns la principalele deosebiri dintre edițiile de ieri și cele de azi ale lui Mihail Eminescu.

După actul istoric de la 23 August 1944 și prin alungarea de la cîrma țării a coaliției burghezo-moșierești, clasa muncitoare din țara noastră în frunte cu partidul ei de avangardă a trecut la răspîndirea și valorificarea marilor creații de cultură ale trecutului în lumina concepției celei mai înaintate a vremii noastre. Astfel, pentru prima dată, larga răspîndire și valorificarea științifică a creației lui Mihail Eminescu a ajuns preocupare de stat.

„Dacă Eminescu poartă vreun titlu — spunea, în prefața pe care am mai citat-o, Mihail Beniuc — acela este de a fi poet legat de popor, primul poet mare într-adevăr al poporului român“.

În această lumină s-au desfășurat eforturile de pînă azi pentru restituirea întregii creații a poetului poporului său.

De la sărbătorirea împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Mihail Eminescu și pînă azi au apărut aproape 60 de ediții, mai mult decît toate edițiile din prima jumătate a veacului nostru luate la un loc. Numai edițiile publicate în ultimii 15 ani totalizează 1 500 000 de exemplare, în timp ce de-a lungul a șase decenii, între 1883 și 1944, numărul total al exemplarelor tipărite a fost de circa 115 000.

Dacă cele 11 ediții Titu Maiorescu apărute pînă în 1913 și care poartă indicația de tiraj atinseseră în 30 de ani 14 000 de exemplare, numai o singură ediție, aceea apărută în 1950 în colecția *Clasicii romîni* a Editurii de Stat, avea 15 200 de exemplare. În același an, 1950, mai apăreau în afară de aceasta încă 6 ediții din poeziile lui Eminescu. Edițiile de popularizare de pînă la 23 August 1944 se epuizau în 5 000 de exemplare cel mult. O singură ediție din Biblioteca pentru toți, editată după 23 August, și anume ediția din 1962 a numărat 80 145 de exemplare. Tirajul unor ediții de proză nu e mai prejos. Recenta culegere de proză literară numără nu mai puțin de 90 140 exemplare.

În plus, condițiile grafice în care apar edițiile de azi nu se compară cu cele din trecut. Dacă o ediție bibliofilă apărea în 1939 în 500 de exemplare broșate, ediția bibliofilă apărută în 1958 număra 30 150 de exemplare, iar împreună cu celelalte două retipăriri ale sale pînă în 1963, depășea 100 000 de exemplare.

S-au tipărit în anii noștri nu numai ediții pentru toate gusturile dar și ținînd seama de diversitatea de pregătire a cititorului, de la ediții de popularizare pentru sate sau ediții școlare, la ediții pentru specialiști.

Au apărut ediții de artă cum sînt aceea publicată în 1950 cu planșe de Perahim sau *Făt Frumos din Lacrimă*, ilustrat pentru copii de Florica Cordescu, ediții în limbi străine etc.

Dar poate cea mai importantă realizare rămîne legată de conținutul acestor ediții, în care fără deosebire, dacă este vorba de o ediție de lux sau de mare popularizare, grija pentru prezentarea în condiții cît mai științifice a textului eminescian și a personalității autorului, este mereu prezentă.

În primul rînd, Eminescu apare în tot mai deplină lumină ca un genial poet național și una dintre marile valori ale literaturii universale. Cu alte cuvinte, așa cum arăta Mihail Sadoveanu în prefața la prima ediție din Biblioteca pentru toți de după eliberare, drept „un exemplu prin felul cum a legat pentru prima dată poezia de producțiile din veac al cîntăreților anonimi ai neamului“ și cum a știut să redea „amarul întregului popor muncitor în tumultul veacurilor“, străbătînd într-un răstimp scurt de 16—18 ani „etapele de dezvoltare literară pentru care obișnuit literaturile începătoare cheltuiesc decenii multe și generații succesive“¹²⁾.

11) M. Eminescu. *Poezii*. Buc., 1950, p. 3.

12) M. Eminescu. *Poezii*. Buc., 1955, p. 3 și urm.

În al doilea rînd, încă din 1950 n-au fost preocupate eforturile pentru realizarea unei reproduceri cît mai fidele a textului eminescian și în condiții cît mai apropiate de cele mai înaintate principii lexicografice și de editare a textului, chiar dacă aceste încercări nu au fost lipsite la început ca în cazul ediției lui N. Moraru din 1950 de unele erori. În acest sens, o realizare de covârșitoare importanță a reprezentat-o încheierea în 1963 a editării definitive a operei poetice a lui Mihail Eminescu odată cu apariția volumului VI din ediția critică de *Opere îngrijită de Acad. D. Panaitescu-Perpessicius*, care este luată drept îndreptar de toate edițiile mai noi.

Încă din 1905, Ilarie Chendi în prefața la ediția de poezii postume remarcă necesitatea unei asemenea ediții. În 1932 Nicolae Iorga revenea asupra acestei probleme sugerînd că o asemenea ediție monumentală n-ar putea să apară decît sub egida Academiei. Dar vechea Academie nu a dat curs acestor cereri repetate, ci s-a mulțumit să publice cu ocazia împlinirii a 90 de ani de la nașterea lui Eminescu o selecție inutilizabilă de texte cu note și variante, la propunerea lui Sextil Pușcariu. Numai datorită înțelegerii de care s-a bucurat din partea Acad. Al. Rosetti, care pe vremea aceea se afla la conducerea unei edituri, ediția critică Perpessicius a putut începe să vadă lumina tiparului în 1938. Academia Republicii Populare Romîne, încercînd să repare nedreptățile trecutului, a acordat lui Eminescu titlul de membru de onoare post mortem iar ediției definitive a operei sale sprijinul material pentru desăvîrșirea ei.

Primul volum din ediția definitivă era închinat poeziilor antume și cuprindea 83 de poezii și variante la 31 dintre ele, în afară de anexele după submanuscritele *Elena* (două poezii) și *Marta* (39 poezii), note și un tabel alfabetic al poeziilor. Volumul II cuprindea variante și note la 25 de poezii antume, iar volumul III, variante și note la restul de 33 de poezii. Cu volumul IV, apărut într-un tiraj de 4 000 de exemplare, și cuprinzînd postumele eminesciene, editarea ediției definitive trecea asupra Editurii Academiei R.P.R. Volumul cuprindea, organizate pe epoci, 170 de poezii, în afară de 93 de bucăți reproduse în anexă și un tabel alfabetic. Notele și variantele apăreau în volumul V, împreună cu alte două capitole: *Exerciții și moloz* și *Adenda și Corrigenda*, mărturii despre operă și un indice, în 1958. Atît antumele cît și postumele erau organizate cronologic, sistem care s-a dovedit cel mai potrivit și mai științific în lipsa altuia care să corespundă voinței autorului. Ultimul volum cuprinde literatura populară prelucrată sau culeasă de Eminescu cu note și variante.

Critici și istorici literari de frunte ai epocii noastre au salutat pe bună dreptate apariția ediției Perpessicius ca pe un eveniment literar.

Intr-adevăr, prin continuarea și desăvîrșirea ei incluzîndu-se și restul creației eminesciene (proză, teatru etc.) se pune capăt metamorfozelor textului eminescian, așa cum prin sprijinul permanent acordat de statul nostru socialist popularizării cît mai largi, științifice și valorificării integrale a operei lui Mihail Eminescu, luceafărul poeziei romînești primește o nouă și sporită strălucire.

NICOLAE LIU

Compoziții muzicale din lirica eminesciană

Ca prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea lui Mihail Eminescu vom încerca să facem o scurtă prezentare — pe baza fondului de partituri de care dispune Biblioteca Academiei R.P.R. — a unor lucrări muzicale compuse pe versurile marelui poet de către compozitorii înaintași și contemporani.

Dintre compozitorii înaintași care au reflectat în frumoase imagini muzicale fragmente din universul poetic eminescian, amintim pe: Gheorghe Scheletti, Eduard Caudella, Gheorghe Stephanescu, Constantin Dimitrescu, Iacob Mureșianu, Tudor Flondor,

Dumitru Kiriac, Enrico Mezzetti, Carol Decker, Guilelm Sorban, Ion Scarlatescu, Theodor Fuchs, Stan Golestan, Gheorghe Dinicu, Emil Monția, Dimitrie Cuclin.

Una dintre cele mai cunoscute romanțe este *Ce te legeni codrule* (Versurile au fost publicate în *Convorbiri literare în anul 1883*)

Gheorghe Scheletti (1835—1886), valoros pianist, absolvent al Conservatorului din Viena, a cules o melodie populară și într-un aranjament pianistic bine alcătuit, a descris cu multă sensibilitate, neliniștea din sufletul poetului. Compoziția a fost revăzută de Eduard Caudella și tipărită, după

moartea lui Gheorghe Scheletti. (București, Const. Gebauer, f.a., 5 p.)

Enrico Mezzetti (profesor la Conservatorul din Iași) a armonizat aceeași melodie pentru cor bărbătesc cu solo de bariton. În subtitlul tipăriturii se face mențiunea că este o melodie populară. (Iași: I. Brașcu, f.a., 2 p.)

Gheorghe Dima (1847—1925), neobisitul compozitor, a realizat cu arta și cu dragostea sa de a valorifica cîntecul românesc, multe lucrări pe versuri de Mihail Eminescu. El a compus pentru voce și pian *De ce nu-mi vii* (1896), *Dorința*, *Peste vîrfuri*, *Și dacă ramuri bat*, *Somnoroase păsărele*, *Se bate miezul nopții*, compusă în anul 1896.

Pentru cor mixt: *La mijloc de codru des* și *Ce te legeni codrule* în care aflăm o frumoasă linie melodică ce se desprinde din înălțuirea măiestrită a vocilor. Textul românesc este însoțit de traducerea germană făcută de Mite Kremnitz, prietena poetului. (Tipărite la Brașov: H. Zeidner, f.a. 9 p.)

Somnoroase păsărele (publicată în *Convorbiri literare* în anul 1884). Pe aceste versuri eminesciene au compus muzica: Tudor Flondor, Gheorghe Dima, Gheorghe Dinicu, Carol Decker, Gheorghe Popescu, Constantin Dimitrescu, Herman Kirchner, C. C. Cosmovici, Stan Golestan, Emil Monția.

Tudor Flondor este acela care a reușit, să redea cu mijloacele sale pianistice atmosfera pe care a voit să o creeze poetul. El a evocat cu multă delicatețe, liniștea și farmecul unei nopți de vară. A intitulat melodia sa *Serenadă* în subtitlu *Somnoroase păsărele*. Între scriitura muzicală și suita de descrierilor poetice este o desăvîrșită contopire, care, realizează cadența unui cîntec de leagăn.

În anul 1896 *Somnoroase păsărele* de Tudor Flondor s-a cîntat la Alba Iulia, într-un concert dat de Reuniunea română de muzică din Sibiu. (Lucrarea aceasta a fost tipărită la Cernăuți, f.a., 3 p.)

Gheorghe Dinicu a intitulat compoziția sa *Romanța pentru voce și pian*. El a folosit ca fond muzical pentru aceste versuri, un cunoscut motiv slav. (București: Const. Gebauer, f.a., 3 p.)

Carol Decker a compus pentru aceste versuri melodia care poartă titlul *Noaptea bună*. El evocă printr-o serie de tremolouri zborul păsărelor, apoi cuprinde întregul tablou într-o cuceritoare simplitate melodică. Carol Decker a însoțit cu muzica lui și alte poezii ale lui Mihail Eminescu: *Despărțirea*, *Să dus amorul*, *Și dacă...*

Stan Golestan (1875—1956), activul propagator al muzicii românești peste hotare, a tipărit la Paris în anul 1907, o melodie intitulată *Calme lunaire* în subtitlu, *Somno-*

roase păsărele. Lucrarea este prezentată ea un poem pentru voce cu acompaniament de pian și flaut. Posibilitățile sonore ale idiolului flaut creează o atmosferă stranie potrivită unei nopți de vis.

Emil Monția (n. 1882), compozitor ardelean de o mare activitate folclorică, a compus muzica pentru mai multe poezii ale marclui poet: *Cînd amintirile în trecut*, *După ce atîta vreme*, *Peste vîrfuri*, *Revedere*, *Se bate miezul nopții*, *La mijloc de codru des* și *Somnoroase păsărele*, — în care aflăm o gamă întregă de combinații pianistice, care îmbină organic fraza literară cu acea muzicală.

De ce nu-mi vii (publicată în anul 1887). Pentru aceste versuri *Ernest Velș* a aranjat o arie ungurească, așa cum menționează în subtitlul tipăriturii sale. (București, Ed. Magazinul Conservatorului, f.a., 3 p.)

Carol Decker și *Iancu Filip*, folosind aceeași melodie au prezentat romanțele respective ca inspirații proprii.

Carol Decker a intitulat-o *Vezi rîndunele se duc*. (Tip. la București, Z. Dimitrescu, f.a., 3 p.)

Iancu Filip a numit lucrarea sa *De ce nu-mi vii*. (Tipărită la București: Const. Gebauer, f.a., 3 p.)

Și dacă... (publicată în anul 1883) a inspirat pe: *Scarlăt Cocorescu*, *Guilelm Sorban*, *Carol Decker*, *Ioan Nicola*.

Cea mai cunoscută romanță pe aceste versuri, este compoziția lui *Carol Decker* intitulată *Și dacă ramuri bat în geam*, în subtitlu, *Romanța națională*. (București, Z. Dimitrescu, f.a., 3 p.)

Revedere (publicată în anul 1883) a inspirat muzica mai multor compozitori, dintre care menționăm pe: *Dumitru Kiriac*, *Emil Monția*, *Al. Filoreanu*, *A. Sequens*, *Aurel Eliade*.

Emil Monția cu sensibilitatea care îl caracterizează, a realizat o melodie în care susține ingenios dialogul dintre om și codru. Dese schimbări de măsură înviorează compoziția, dîndu-i un pronunțat caracter popular. (Lucrarea a fost tipărită la Arad, Tip. Diecezană, f.a. 2 p.)

Dumitru Kiriac (1866—1928), profesor la Conservatorul din București și întemeietorul Soc. corale *Carmen*, statornic îndrăgostit de folclor, a fost și el îndemnat să compună muzica pe aceste versuri. Într-o cuceritoare simplitate el a prelucrat o melodie populară, pentru binecunoscutul cor *Codrule codruțule*. București, f.e., 1953, 2 p.

La mijloc de codru des (publicată în anul 1884).

Gheorghe Dima a compus un cor mixt, în care acordul între text și melodie, este perfect realizat. Textul românesc este însoțit de traducerea germană făcută de Maria Dima-

(București, Jean Feder; Brașov, H. Zeidner, f.a., 7 p.).

Constantin Dimitrescu (1847—1922) cunoscutul violoncelist și compozitor, fost profesor la Conservatorul din București, a compus pe aceste versuri un cor bărbătesc, într-o remarcabilă armonie. (Cactul 3. Coruri bărbătești. București, Jean Feder, f.a., 7 p.).

Ioan Scarlătescu (1872—1922, compozitor, dramaturg și poet) cu sobrietatea care i-a asigurat echilibrul și durabilitatea operei sale muzicale a compus o melodie pe aceleași versuri, pe care a intitulat-o *Doină*. Ea s-a cântat în anul 1904 în cadrul unui concert dat de Reuniunea română de cântări din Brașov.

S-a dus amorul (publicată în anul 1883) sînt versurile unei foarte cunoscute romanțe al cărui compozitor este **Eugeniu J. Cenakovski**.

Melodia aceasta te învâluie într-o atmosferă de reverie, foarte potrivită stării sufletescii descrisă de poet. Notația ei facilă, explică poate marea circulație de care s-a bucurat. (Tipărită la București, Const. Gebauer, f.a., 3 p.).

Carol Decker: *S-a dus amorul*, vals pentru voce și pian (București, Z. Dimitrescu, f.a., 3 p.).

Pe lingă plopilor fără soț (publicată în anul 1883). Dintre compozițiile muzicale scrise pe aceste versuri menționăm romanța lui **Güilelm Sorban**, care s-a și reeditat ([București]. Editura muzicală, 1958). În afară de această romanță **Güilelm Sorban** a mai compus și alte lucrări de inspirație eminesciană: *Peste vîrfuri*, tipărită în anul 1890, *De-aș avea*, tipărită în anul 1921, *O rîmii*, *Laclul*, *Pe aceeași ulicioară*. Ultimele au fost cîntate în Sala Ateneului în anul 1921, de Aurelia Cionca și **Gheorghe Foleseu**.

Mai am un singur dor (publicată în anul 1883). **Güilelm Sorban**, **C. E. Petrescu**, **Gheorghe Popescu**, **Gr. Teodosiu**, **Oscar Spirescu** sînt compozitori care au realizat melodii pe aceste versuri.

Gheorghe Popescu, apare ca aranjator al unei melodii populare. (București), Ed. Mihail M. Antonescu, f.a. [după 1900] în colecția Bucureștilui Muzical, 3 p.).

Güilelm Sorban (1872—1923), compozitor, absolvent al Conservatorului din Viena, este autorul unei romanțe cu aceleași titlu, una din primele sale lucrări, pe care a tipărit-o într-un *Album de compoziții românești*. (Leipzig: F. M. Geidel, f.a. [1899], 40 p.).

C. E. Petrescu (Bariton), apare ca autor al compoziției *Mai am un singur dor*, în subtitlu *Elegie lirică pentru voce și*

pian. (Tip. la Leipzig, C. G. Roeder, f.a., 3 p.).

Comparînd știma vocală a lucrării lui **Güilelm Sorban** cu știma vocală a lucrării lui **C. E. Petrescu** se constată că ele desfășoară aceeași melodie. Ambele compoziții sînt scrise în aceeași măsură și în aceeași tonalitate. Ceea ce le deosebește este numai acompaniamentul. La finele lucrării muzicale a lui **C. E. Petrescu**, se află două variante ale acestei poezii. Dacă această melodie este de origină populară, așa cum afirmă **Gheorghe Popescu**, atunci acestei trei compoziții apar ca aranjamente ale aceleiași melodii populare.

O rîmii (publicată în anul 1879) a inspirat muzica lui **Emil Monția**, **Theodor Fuchs**, **Maria Taban-Chefaliade**, **Cornelia Rădulescu**.

Theodor Fuchs (1873—1953) compozitor — absolvent al Conservatorului din Viena — remarcabil pianist de o secundă inspirație și poet). El a întovărășit aceste versuri, cu o melodie în care a folosit ritmica unei doine. Cromaticul oriental, aduce interesante particularități modale. Melosul popular românesc, apare fragmentar și în ultimă analiză melodia rămîne cultă. **Theodor Fuchs**, a intitulat compoziția sa *O rîmii* — *Doină* (Tip. la București, Kivn Steinberg, f.a., 7 p.).

Lasă-ți lumea (publicată în anul 1884 în *Convorbiri literare*) a inspirat pe **Gheorghe Stephanescu**, (1843—1921), primul profesor de canto de la Conservatorul din București și întemeietor al Operei Romîne. El este printre primii compozitori care au compus pe versurile lui **M. Eminescu**. Mai mult chiar **Gheorghe Stephanescu** a compus muzica pe versurile poetului cînd ele erau în manuscris, nepublicate încă. Pentru aceste versuri, el a compus o delicată melodie, care și-a păstrat prospețimea, așa cum numai operele valoroase reușesc să o facă.

Gheorghe Stephanescu nu a scris în stilul propriu romanțelor din timpul său. Această compoziție a fost intitulată *Cîntec* poate tocmai pentru a o feri de parfumul dulceag al romanțelor.

Lasă-ți lumea ta uitată se detașează de restul romanțelor și apare în claritatea unei creații clasice ca liederurile lui **Schumann** sau **Brahms**.

Din tot ce a compus **Gheorghe Stephanescu** pe versuri eminesciene, nu s-a publicat decît *Lasă-ți lumea ta uitată*. Compozitorul a învăluit în muzica lui multe poezii ale lui **M. Eminescu**: *De ce nu-mi vii*, *Floare albastră*, *Kamadeva*, *La steauă*, *O rîmii*, *Pe lingă plopilor fără soț*, și *dacă* (1889), *Somnoroase păsărele* (1889).

Dintre compozitorii contemporani, care au compus muzică pe versuri de Mihail Eminescu, amintim pe Mihail Jora, compozitorul cu lucrări atât de variate și expresive. El a dat o formă muzicală nouă în realizarea celor „cinci cîntece” pe versurile marelui poet: *Și dacă... Afară-i toamnă, Peste vîrfuri, Ce stă vîntul sã tot batã, La steaua*. Desigur, această alegere este determinată de faptul că aceste poezii evocă mișcare, freamăt. Mihail Jora repugnă staticul. Totul la el este neastîmpăr, cu nuanțe sufletești din cele mai variate. Aceste cîntece sînt scrise cu simplitatea și limpezimea la care a ajuns compozitorul în urma unei îndelungate experiențe.

În actuala formulă muzicală, imaginile poetice ale lui Mihail Eminescu și-au aflat expresia lor liric-sonoră și în compozițiile altor compozitori, al căror limbaj armonice este cuceritor de plastic.

Doru Popovici: Dintre sute de catarge. În vol.: *Lieduri* [București]. Ed. muzicală, 1962. 42 p.

Diamandi Gheciu: De ce nu-mi vii, Și dacă... În vol.: *Lieduri din creația com-*

pozitorilor romini contemporani, cu textele în cinci limbi, Ed. muzicală 1961. 117 p.

Tudor Ciortea: La steaua... ibidem; *Alfred Mendelsohn: Se bate miezul nopții*. În vol.: *Album de lieduri*, Editura muzicală, 1960. *Carmen Petra Basacopol: Peste vîrfuri și Lieduri*. Buc., Editura muzicală, 1963.

★

Creația poetului s-a contopit cu ființa permanentă a poporului nostru din care „geniul creației l-a sorbit ca pe un nour de aur dintr-o mare de amar”. Acest nour a revenit și va reveni de-a lungul veacurilor permanent regenerînd sensibilitatea generațiilor viitoare, fertilizînd-o pentru noi opere de creație puse în slujba omului, a demnității sale și fericirii lui. Și aceasta, pentru că, așa cum spunea Tudor Arghezi „în spațiul poetului, din bolta lui cea mai de sus, lumina inundă din toate părțile. Este lumina geniului creator”.

IRENA PUȘCHILĂ

Eminescu în anul comemorării

În acest an aniversar, strădania de a tipări noi ediții într-o prezentare artistico-grafică superioară, precum și studii sau monografii consacrate operei și vieții lui Eminescu se intensifică.

Volumul de *Proză literară*, de pildă, apărut în Editura pentru literatură, este o remarcabilă ediție, îngrijită de Eugen Simion și Flora Șuteu, care cuprinde povestiri și nuvele tipărite în timpul vieții scriitorului în *Convorbiri literare* și în *Curierul de Iași* sau păstrate în manuscris și publicate în diferite ediții sau în studii de istorie literară. O ediție de versuri alese, traduse în germană de Alfred Margul Sperber a apărut nu de mult la Editura tineretului. Tot la această editură a apărut basmul *Făt frumos din la-crimă* cu ilustrațiile Marceliei Cordescu.

Apariția celei de-a patra ediții revăzute din *Viața lui Mihail Eminescu* de George Călinescu a echivalat cu un adevărat eveniment literar. În colecția „Oameni de seamă”, Zoe Dumitrescu-Bușulenga a publicat studiul său asupra vieții și operei poetului.

Un alt aspect al activității lui Eminescu este analizat de I. Masoff, în recenta lucrare *Eminescu și teatrul*.

În colecția de prestigiu „Scriitori romîni” urmează să apară din acest an primele două volume din scrierile lui Eminescu (Ediție prevăzută în 5 volume). O frumoasă ediție bibliofilă a poeziilor, ilustrate de Ligia Macovei ca și o ediție de masă în 60 000 de exemplare sînt în curs de pregătire la Editura pentru literatură. Un volum de versuri va apare în „Biblioteca școlarului”. O ediție liliputană cu versuri de dragoste este programată. de asemenea, la Editura tineretului.

Importante contribuții pe planul exegezei literare a operei eminesciene, semnate de George Călinescu, Tudor Vianu, P. Perpessiciu, Mihai Beniuc ș.a. vor fi înmănușiate în volumul *Studii despre Eminescu*.

D. R.

Marin Preda

Volumul de debut, *Intîlnire din pămînturi*, fixa încă din 1948, coordonatele esențiale ale creației lui Marin Preda: evocarea vieții satului în câteva împrejurări dramatice, ciocnirea violentă a unor caractere incompatibile, analiza atentă a sufletului țaranului. Volumele următoare s-au menținut în aceeași arie tematică și tipologică, dar au fixat atenția scriitorului asupra momentelor celor mai semnificative ale vieții satului de după Eliberare.

După o nuvelă mai puțin reușită, *Ana Roșculeț*, care încerca să evoce figura unei muncitoare în luptă cu diverse prejudecăți și dificultăți familiare, depășite numai prin integrarea ei în colectivul de muncă al fabricii, Marin Preda scrie cunoscuta nuvelă *Desfășurarea* (1952) care avea să-i aducă consacarea literară. Transpusă și pe ecran, această scriere devine repede una dintre cele mai reușite opere artistice dedicate momentului istoric al înființării primelor gospodării agricole colective în țara noastră. Nuvela are și meritul de-a fi creat primul personaj tipic al operei lui Marin Preda, anume Ilie Barbu, pe care-l vom regăsi mereu în proza scriitorului, purtînd numele lui Anton Modan, Vasile, Moromete, Țugurlan, ș.a.

Cine este, de fapt, Ilie Barbu? Este țăranul sărac, umilit și disprețuit de bogătașii satului, este, așa cum atît de plastic îl caracterizează Marin Preda, omul de la marginea adunărilor, a cărui părere nu este niciodată cerută sau ascultată. Și iată că într-o zi se anunță înscrierile în gospodăria colectivă. Ilie este fericit, deși încă în mod vag, el presimte viața nouă care va începe în sat. Problema fundamentală a nuvelei lui Preda este oglindirea transformării socialiste a agriculturii în conștiința țăranului. Din momentul în care Barbu refuză să cumpere tutun pentru Ghionoaia care i-l ceruse pe un ton disprețuitor, țăranul umilit accede la o nouă condiție umană, de demnitate și luciditate. El devine un ajutor prețios al activiștilor de partid în frunte cu Țurlea care zdrobeste uneltirile celor care se opun înființării gospodăriei. În această luptă se făurește un om nou, Anton Modan, din *Îndrăzneala*, se înscrie în aceeași problematică. Înainte de război este umilit de Miuleț, chiaburul satului. Anton nu-l iartă dar își stăde pînăseste ura, atunci neputincioasă. Pe front cunoaște pe comunistul Mihoc cu care vine la București și asistă uimit la demonstrațiile muncitorești împotriva guvernului Rădescu. Modan înțelege acum forța revoltei cînd aceasta atrage mari mase de oameni la luptă și le organizează. Tot acum el înțelege că poate și că trebuie să îndrăznească să lupte. Îndrăzneala și organizarea ei matură și chibzuită, transformă pe Modan într-un luptător eficient, pe frontul antihitlerist, și acasă, în sat, în acțiunile pe care le anunță ultimele pagini ale nuvelei.

Tot îndrăzneala este pîrghia sufletească ce transformă pe Vasile din *Ferestre întunecate* care are curajul să-l înfrunte pe bogatul și crudul Dan Botescu și să împiedice uneltirile lui împotriva înființării gospodăriei colective.

Țugurlan din *Moromeții* aparține aceleiași serii tipologice. Cînd este bătut prietenul lui, Mîai, de morar, fiul primarului Aristide, Țugurlan izbucnește. Nu mai poate răbda pentru că jignirea personală devine o problemă etică complexă care-i impune nu numai apărarea demnității unui om dar și a adevărului. Țugurlan îndrăznește să-l bată pe morar și pe primar, iar apoi pentru a nu lăsa să i se stingă flacăra îndrăzelii, bate și dezarmează și pe jandarm deși știe că acest lucru înseamnă închisoare. Marin Preda intuește cu mare subtilitate acest moment unic în care umilințele acumulate ajung la un nivel de exasperare insuportabil și atunci omul nu mai poate evita lupta decisivă pentru apărarea demnității sale.

Este și problema cheie a personajului cel mai realizat al operei sale, Ilie Moromete. Acesta este un țăran mijlocas, relativ înstărit, căruia viața, nepunîndu-j probleme acute, i se pare lină, previzibilă și ușor de înfruntat, nu numai pentru el ci pentru toți oamenii. Moromete se miră de greutățile și suferințele lui Țugurlan, nu le înțelege dar îl ajută, cît poate. Propriile complicații familiare și financiare le rezolvă sau le amină, cu dezinvoltură. Moromete contemplă viața cu seninătate și cu ironie, nu din comoditate ci dintr-o voluptate de-a trăi departe de meschinării și compromisiuri. Își bate joc de prostie și îngîmfare, refuză specula și cruzimea în relațiile cu oamenii. Superioritatea morală a lui Moromete, încrederea sa în propria-i abilitate în viață sînt însă iluzii, deoarece nu pot evita înfrîngerea sa finală. Moromete este invins de istorie, de „tîmpul care nu mai are răbdare“ și de forța diabolică a setei inumane de înăvuiere a fiului său Paraschiv. Evenimentele îl obligă pe Moromete să lupte pentru salvarea cu orice preț a demnității sale umane pe care n-o mînjise niciodată. Pagini excelente de analiză înfățișează efortul lui de-a rămîne stăpîn pe sine, de a-și înăbuși pornirile diabolice, destructive, de-a păstra intactă limpezimea gândirii necesară ieșirii din impas. Erorile inițiale îl fac pe Moromete să-și piardă băieții și o bună parte din avere, dar el rămîne, pînă la capăt, om, refuzînd și rezistînd la procesul de dezumanizare în care intrase Băloșu, Aristide și alții, pentru a-și spori averea.

Moromete reprezintă deci un moment al luptei omului, în societatea capitalistă, împotriva alienării. Pentru același lucru, va lupta, în orînduirea socialistă, doctorul Sirbu, din romanul *Risipitorii*.

Evident, exploatarea sau setea de înăvuiere nu mai pot provoca dezumanizarea oamenilor în socialism ci acele aspecte ale comportamentului egoist al unor oameni care lovesc sentimentul de încredere pe care alții i l-au acordat. Doctorul Munteanu este un tînăr înzestrat, intelectual fin, specialist apreciat dar care risipește aceste calități pentru că nu le poate încadra într-o formulă morală și pentru că nu le poate îndruma într-o direcție socialmente utilă. Ros de ambiția cuceririi fulgerătoare a unei notorietăți științifice mondiale, doctorul Munteanu viciază raporturile sale cu oamenii, transformîndu-și soția, iubita, prietenii, colegii, în simple obiecte pe care le manevrează în funcție de interesele sale momentane. Încrederea acestora în el primește lovituri grele. Constanța, soția, părăsită pentru fata unui ministru, trece printr-o adîncă criză sufletească care-o aduce în pragul dezechilibrului nervos. Doctorul Sirbu, vechiul prieten care-l judecă cu severitate este de fapt tipul uman pe care Marin Preda îl consideră reprezentativ pentru etica socialistă. Teoria „prudenței afectuoase“ a acestuia înseamnă angajarea unui raport sincer, cald, cu oamenii, înseamnă să le acorzi încredere și prietenie dar sub cenzura spiritului critic, a rațiunii care împiedică iluzionarea ca și dezamăgirea. Calitățile unui individ nu trebuie risipite, spune Marin Preda, căci fericirea lui constă numai în utilizarea lor rațională într-un scop social. Doctorul Munteanu își risipește forțele într-o direcție nefastă, ceea ce provoacă dezumanizarea sa și respingerea lui de către o societate intolerantă la egoism, arivism și minciună. La fel se întîmplă cu Anghel Sterian datorită abuzurilor sale de putere, sau cu Gaby Sterian, brutal și neomenos în raporturile cu femeile care-l iubesc. Există însă și o altă risipire a forțelor, în sens pozitiv de data asta. Vale își aruncă toate forțele în munca din fabrică, la fel Constanța care se dăruiește muncii de alfabetizare. Generozitatea și noblețea lor este apreciată de Marin Preda, dar acesta le atrage atenția totuși asupra pericolului de risipire ineficace a forțelor prin suprasolicitarea lor.

Ultimul roman al lui Marin Preda conturează astfel o problemă bogată „majoră“ a epocii noastre. Urmărind evoluția pe parcursul unui deceniu a familiei Sterian, Marin Preda face o amplă investigație în mediul rural și în cel urban, disociază motivele ascunse ale comportamentului oamenilor, rezolvă cu subtilitate

probleme psihologice și morale acute, de la semnificațiile prieteniei și dragostei adevărate la sfișierile dureroase de conștiință pe care le poate încerca un om dezamăgit în sentimentele sale față de oameni.

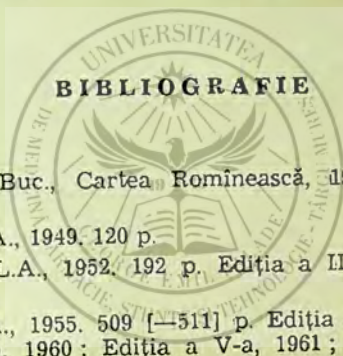
Nuvela *Friguri* apărută în 1963 evocă lupta eroică de eliberare a poporului vietnamez împotriva colonialiștilor francezi.

Romanul *Risipitorii* ca și nuvela *Friguri* au demonstrat posibilitățile lui Marin Preda de-a aborda o tematică variată. Deși opera lui cea mai izbutită rămîne *Moromeții*, scriitorul este capabil să analizeze cu aceeași acuitate mediul urban ca și cel rural, evocînd întotdeauna problemele majore, esențiale, ale epocii și mediului social observat.

Marin Preda a confirmat, cu fiecare scriere, că este unul dintre cei mai buni romancierii ai literaturii romîne contemporane. Talentul său este cu precădere analitic, avînd o capacitate remarcabilă de-a sesiza adîncimea psihică a eroilor săi. În al doilea rînd, Marin Preda are o capacitate uluitoare, mai ales în *Moromeții*, de-a crea tipuri umane, fremătînd de viață. *Moromeții*, *Cocoșilă*, *Dumitru* lui Nae, *Țugurlan*, *Birică*, *Polina*, *Tudor Bălosu* și mulți alții alcătuiesc o galerie tipologică care rivalizează de la egal la egal cu țărani creați de Rebreanu și Sadoveanu. Există acum un tip de țaran creat de Marin Preda, la care ne gîndim citînd nu numai scrierile sale dar și altele ale unor scriitori influențați de el, după cum există un tip de intelectual realizat ca *Sîrbu* sau *rataț* ca *Munteanu*, frecvent în proza contemporană, dar niciodată realizat la nivelul lui Marin Preda.

Iată de ce prețuim în Marin Preda, alături de George Călinescu, Titus Popovici, Eugen Barbu, unul din marii artiști ai romanului actual.

SORIN ALEXANDRESCU

Opere

- Întîlnire din pămînturi*. Buc., Cartea Romînească, 1948, 193 p., reeditare 1960. Ed. a II-a, 1961.
- Ana Roșculeț*. Buc., E.P.L.A., 1949, 120 p.
- Desfășurarea*. Buc., E.S.P.L.A., 1952, 192 p. Ediția a II-a, 1954; ed. a III-a, 1959; Ediția a IV-a, 1959.
- Moromeții*. Buc., E.S.P.L.A., 1955, 509 [—511] p. Ediția a II-a, 1957; Ediția a III-a, 1959; Ediția a IV-a, 1960; Ediția a V-a, 1961; Ediția a VI-a, 1962; Ediția a VII-a, 1964.
- Ferestre întunecate*. Buc., Editura tineretului, 1956. 76 p.
- Îndrăzneala*. Buc., Editura tineretului, 1959. 184 p.
- Risipitorii*. Buc., E.P.L., 1962. 503 p.
- Friguri*. Buc., Editura tineretului, 1963. 112 p.
- O adunare liniștită*. Buc., E.P.L.A., f.a., 32 p.

Scrieri despre Marin Preda

- Ion Vitner. *Creatori și opere: Marin Preda. Viața romînească*, 1959. nr. 9—10, relipărit în vol. *Prozatori contemporani*.
- Ovid Crohmălniceanu. *M. Preda: Moromeții. Viața romînească*, 1956, nr. 9.
- Savin Bratu. *Marin Preda: Moromeții*. În: *Cronici literare*, vol. I.
- Ion Lungu. *De la Întîlnire din pămînturi la Moromeții*. *Tribuna*, 1959. nr. 31,37.
- Dan Mănuacă. *Aspecte ale comicului în Moromeții*. *Iașul literar*, 1962. nr. 5.
- M. Tertulian. *Risipitorii de Marin Preda. Viața romînească*, 1963. nr. 2.
- S. Damian. *Risipitorii*. *Gazeta literară*, 1962. 27 (iul.).

ROMANUL ROMÂNESC ACTUAL

Romanul este genul în care literatura noastră de după 1944 a înregistrat cele mai mari succese. Având capacitatea de a oglindi largi desfășurări de evenimente, de a crea tipuri umane complexe, de a uni evocarea epică sau lirică a unor fapte cu analiza psihologică a personajelor aflate în conflict, romanul a fost considerat, pe drept cuvânt, genul literar cel mai propice pentru oglindirea unei epoci revoluționare, de transformări structurale în viața poporului nostru. În al doilea rând, există deja în literatura noastră o tradiție romanescă bogată, legată de numele lui Duiliu Zamfirescu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, George Călinescu, Mihail Sadoveanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Gib Mihăiescu, Anton Holban și mulți alții. Unii dintre aceștia au continuat să scrie după 1944 și este firesc ca marile lor contribuții la literatura noastră realist-socialistă, să aparțină tot romanului. Generații noi s-au adăugat apoi acestor „clasici în viață”, îmbogățind an de an, literatura romanului cu realizări artistice variate și originale.

A vorbi despre toate aceste realizări este posibil numai prin stabilirea unui fir conducător unic. Vom grupa astfel romanele cele mai izbutite artistice, după un criteriu tematic.

În afară de Al. Sahia, nici un scriitor de notorietate nu a putut evoca în condițiile regimului burghezo-moșieresc, lupta revoluționară a partidului, aflat atunci în ilegalitate. Aceasta a devenit însă, după Eliberare, tema fundamentală a romanului românesc. Partidul ca organizator al forțelor antifasciste, al luptei proletarietului împotriva exploatării, al marilor demonstrații de mase din prima etapă a revoluției democrat-populare, a inspirat nenumărate opere literare, tot așa ca și celelalte acțiuni ale Partidului, de conducător al reorganizării economiei distruse de război și sabotate de elemente potrivnice, și apoi, de înaintarea vijelioasă spre socialism în toate sectoarele vieții, de la industrie și agri-

cultură pînă la modul de comportare și gândire al individului, la atitudinea sa în fața vieții și a propriilor probleme sufletești. Victoria socialismului în industrie, procesul de transformare socialistă a agriculturii, au determinat apariția unui nou tip uman, care a devenit personajul central al romanului, fie că este eroul revoluționar, comunist, care reușește să înfrîngă toate obstacolele aflate în cale, fie un om care luptă cu sine însuși și reușește să înfrîngă elementele unei vechi mentalități, a micului burghez sau țăranului mijlocăș individualist și legat de unica sa proprietate, a intelectualului izolat în specialitatea sa, departe de marile probleme ale vieții etc. Cele mai bune romane scrise în această perioadă au imbinat întotdeauna descrierea unei etape obiective a vieții poporului nostru cu analiza transformărilor subtile petrecute în conștiința personajelor. Tema partidului se împletește strîns, întotdeauna, cu tema evocării mediului muncitoresc, în etapa naționalizării, industrializării socialiste sau în etapa actuală, cu tema satului, aflat în momentul improprietății, colectivizării sau după constituirea G.A.C., ca și cu tema vieții intelectualului. Există apoi o serie de romane istorice sau științifico-fantastice, în care evocarea unor evenimente trecute sau imagineare, se face din perspectiva științifică a scriitorului înzestrat cu cunoașterea marxist-leninistă a lumii și a istoriei.

O serie de romane scrise în ultima vreme evocă direct lupta partidului în ilegalitate: Mihai Beniuc, *Pe multe de cuțit*; Eugen Barbu, *Șoseaua Nordului*; Zaharia Stancu, *Rădăcinile sînt amare*; Theodor Mazilu, *Bariera*. Atanase Mustea, Mareș, Lică Oroș și, respectiv, Vișu, eroii acestor romane își consacră toate forțele lor luptei revoluționare. Oameni dirzi, stăpîni pe sine, excelenți organizatori ai muncii ilegale, patrioți înflăcărați, acești comuniști sînt într-adevăr „oameni care înving” pe care nici o stavilă nu-i înspăimîntă sau descurajează. Așa cum critica literară a observat în momentul publicării acestor romane, scriitorii respectivi, pornind de la calitățile reale ale eroilor revoluționari, au insistat excesiv asupra caracterului conspirativ, descriind cu lux de amănunte tehnica întîlnirilor secrete sau groaznicele torturi din beciurile Siguranței. Legătura cu masele, participarea acti-

vă a acestora la luptă, aspecte mai largi ale vieții sociale precum și viața sufletească a eroului, au rămas oarecum în afara atenției scriitorilor amintiți. Unele romane apărute ulterior ca *Războiul ascuns* de Radu Lupan sau *Veneau din întuneric* de N. Jianu, se resimt de aceleași lipsuri, altele le depășesc prin forța lor artistică. Francisc Munteanu evocă zbuciumul unui pictor care se apropie treptat de lupta revoluționară (*Terra di Siena*), Al. Sîmion reușește în romanul *La marginea orașului* o amplă frescă a vieții proletariatului. Șerban Nedelcu descrie cu perspicacitate mica burghezie rurală, trecerea unui învățător din naiva sa izolare, la lupta dirză condusă de partid. Romanul cel mai realizat însă *Poveste de dragoste* de Remus Luca, care creează un personaj de mare autenticitate Gh. Vidrașan, înzestrat cu o mare complexitate și bogăție lăuntrică, în care se întâlnește devotamentul față de partid cu un mare sentiment de dragoste, cu dramatice frământări personale.

Viața muncitorimii în anii grei ai luptei pentru reconstrucția industriei lovite de război și, după aceea pentru naționalizare, a fost descrisă în romane mai vechi, cum ar fi *Oșel și pînă* de Ion Călugăru, *La cea mai înaltă tensiune* de Nagy Istvan, și mai noi, precum *Statuile nu rid niciodată* de Francisc Munteanu, *Dunărea albastră* de Radu Tudoran, *Anii tineri* de Nicolae Țic etc.

În ultimul timp, pe scriitorii mai ales tineri, i-a interesat mai mult viața muncitorilor din etapa actuală. Un alt roman al lui Nicolae Țic *Vals pentru Maricica*, scrierile lui Radu Cosașu, *Aceste zile și aceste nopți* ale lui Th. Mazilu precum și o serie bogată de povestiri, schițe, reportaje, au adus în literatură un personaj nou și interesant. El este un muncitor de obicei tinăr, pasionat în muncă, care depășește cu un fel de frenezie voioasă normele de producție, iar în viața personală strălucește de bună dispoziție, umor și un fel de nepăsare veselă și tinerească pentru aspectele dramatice sau sumbre ale existenței. Personajul este adesea fermecător, de o tinerețe debordantă și molipsitoare, dar uneori supără tocmai prin excesul acestor calități, prin caracterul oarecum superficial, neproblematic, apropiat de al „șmecherilor” pitorești dar numai atât, din scrierile lui Nicuță Tănase.

Th. Mazilu a încercat și o formulă nouă, de roman satiric, îndreptându-și

săgețile spre anumite elemente ale vechiului, persistente încă în uzină. Romanul său este interesant dar nu în întregime realizat.

În ansamblul tematic al scrierilor în proză, cele mai reușite sînt cele inspirate din viața satului. Dramaticele înfruntări de situații, frământările sufletești provocate de reforma agrară sau de lupta pentru constituirea gospodăriilor colective, au putut constitui materia unor romane excelente. *Mitrea Cocor* deschide drumul și este curînd urmat de nenumărate alte volume. Scrierile lui Marin Preda, *Desfășurarea*, *Ferestre întunecate*, romanul *Setea* de Titus Popovici, *Bărăgan* de V. Em. Galan, au însemnat tot atâtea succese ale romanului inspirat din viața satului. Tema aceasta a suscitată însă și interesul romancierilor tineri care au adăugat încă o serie de valoroase romane, celor precedente: *Zilele săptămîinii* de D. R. Popescu, *Cuscui* de Al. I. Ghilia, *Front fără tranșee* de Petre Sălcudeanu, *Casa* de Vasile Rebreanu și mai ales recent premiul roman al lui Ion Lăncrănjan *Cordovanii*. Acesta este romanul cel mai amplu scris la noi vreodată pe această temă, un fel de sinteză grandioasă a drumului lung parcurs de țărănime pînă la intrarea în colectivă. La prima vedere, acest drum începe cu întoarcerea eroului principal din război, dar numeroasele retrospective amintesc fapte vechi, petrecute mult timp înaintea războiului. Personajul principal este țaran mijlociu, puternic ancorat în mentalitatea sa de mic proprietar. Dar, înzestrat cu un deosebit simț al dreptății și demnității, cu o luciditate acută și nemiloasă cu sine, el înțelege, după dureroase zbatări lăuntrice, că drumul său conduce spre colectivă. Înfrîngerea și izolarea sa, cînd rămîne singurul în afara colectivei, înțelegea finală a adevărului, reprezintă, de fapt, o înaltă victorie asupra lui însuși.

Nu putem încheia aceste fugare observații asupra romanului actual fără a aminti valoroasele romane inspirate din viața intelectualilor, semnate de George Călinescu, Marin Preda sau Titus Popovici. Viziunea lor este diferită: George Călinescu înfățișează soarta artistului de geniu, dăruindu-și arta poporului și prezentului, în condițiile socialismului (*Scrinul negru*), Marin Preda analizează mai ales relațiile sociale și personale noi create de revo-

luție (*Risipitorii*) iar Titus Popovici urmărește drumul unui tânăr intelectual cinstit spre partid, în timpul și imediat după război (*Străinul*).

O serie de scrieri evocă aspecte ale vieții poporului nostru înaintea de Eliberare, începând cu anii dinaintea războiului și sfârșind cu vechi epoci din istorie. *Moromeții* lui Marin Preda și *În portul de pescari* de Ion Ruse, descriu viața țărănimii în timpul crizei economice și la începutul războiului. Ion Marin Sadoveanu a evocat viața unui intelectual cinstit în primele decenii ale secolului al XX-lea, în *Ion Sintu*, continuare a romanului mai vechi *Sfârșit de veac în București*. Camil Petrescu a reconstituit cu minuțiozitate și cu o adevărată erudiție de savant, viața și lupta lui Bălcescu ca și întreaga epocă a revoluției de la 1848, în romanul *Un om între oameni*. Mihail Sadoveanu a realizat, cu ani în urmă, poate cel mai izbit roman istoric al său, *Nicoară Potcoavă*, adevărată culme a măiestriei sale artistice.

Succese de seamă au obținut și unele romane inspirate din viața minorităților naționale. Scrierile lui Nagy Istvan *La cea mai înaltă tensiune*, *Dincolo de barieră*, ale lui Asztalos Istvan *Vintul nu se stârnește din senin*, *An nou*, *Inimă tânără*, romanele lui Anton Breitenhofer, *Tătăroaica* de Oscar Walter Cisek și multe altele, au cucerit, prin traduceri, și publicul cititor de limba română.

Ansamblul romanelor scrise în ultima vreme oferă deci un tablou variat, cu o tematică și tipologie nouă, cu unele scăderi și cu unele experiențe doar parțial reușite, dar cu numeroase opere de valoare, reprezentative, care mențin și întregesc prestigiul romanului românesc dintre cele două războaie mondiale. Fragmentele apărute în presă în ultimul timp, discuțiile și interviurile, oferă promisiunea apariției în anii ce vin, a noi și noi romane de calitate, așteptate cu legitim interes de publicul cititor.

S. A.

**BIBLIOTECONOMIE
DOCUMENTARE**

DOCUMENTAREA TEHNICĂ LA IPROMET

În cei aproape 20 de ani care au trecut de la Eliberare, siderurgia noastră a parcurs, într-o perioadă istoricește scurtă, drumul de la instalațiile rudimentare ale producției de fontă și oțel din România antebelică până la agregatele automatizate ale Hunedoarei, Reșiței și Calanului de azi. Un rol important în realizarea sarcinilor legate de mărirea producției de cocs, fontă și oțel a revenit Institutului de proiectări de uzine și instalații metalurgice — IPROMET — de la a cărui înființare s-au împlinit recent 15 ani. Învingând greutățile inerente începutului, IPROMET a rezolvat în cei 15 ani de activitate, probleme deosebit de complexe ridicate de dezvoltarea siderurgiei.

Pentru menținerea nivelului tehnico-științific al proiectării în pas cu progresul neîncetat al tehnicii mondiale, un cuvânt greu de spus are și documentarea tehnică. De fapt, într-un asemenea institut, activitatea de documentare este o problemă vitală. Aici nu e vorba numai de găsirea unor soluții tehnice. Ultimul cuvânt al tehnicii moderne trebuie dat chiar la faza inițială a unui proiect. Este necesar ca documentarea despre proiectele realizate în țară sau peste hotare să fie bine pusă la punct, în vederea folosirii parțiale sau integrale a acestora. Ca urmare, organizația de partid și conducerea Institutului acordă o mare însemnătate documentării, care formează la noi și o latură a activității politice.

Încă de la înființarea Institutului, s-a acordat o deosebită atenție mării fondului de material documentar tehnic, care, în ultima vreme, a crescut anual cu importante colecții de cărți, periodice și alte materiale documentare (prospecte, standarde etc.). Pentru ca acest material să poată fi vehiculat în rindurile celor peste 1500 de proiectanți, a fost necesar un efort organizatoric deo-

sebit, creîndu-se încă de la înființarea Institutului, un serviciu de documentare special profilat.

În cadrul IPROMET documentarea are un îndoit caracter și anume: *general* privind noul în tehnică, în specialitățile ce intră în profilul Institutului, și *special*, privind o problemă determinată și de interes acut pentru producție.

Documentarea generală contribuie la menținerea nivelului tehnic al proiectanților în pas cu dezvoltarea tehnicii mondiale, pe domenii mari de specialități. Pentru a ușura documentarea proiectanților, se elaborează și se difuzează lunar, pe specialități, circa 40 de rezumate de 2—4 pagini ale unor articole din revistele care intrate la bibliotecă (informarea curentă). Aceste rezumate oglindesc progresul realizat în tehnica mondială în specialitățile interesînd Institutul. Pe cele de revistă, prospecte, cataloage, proiecte tip etc.) intrate în Institut, pe care le pot consulta la cerere.

Ținînd seama de faptul că eficiența economică a unui proiect este exprimată sintetic prin indicii tehnico-economici ai acestuia, în Institut se difuzează periodic fișe de indici tehnico-economici realizați de agregatele siderurgiei din țară și de peste hotare. Fișele de indici cuprind: productivități și consumuri specifice, investiții specifice, preț de cost etc. indicînd, totodată, caracteristicile procesului tehnologic și sursa documentară. Pe baza acestor fișe, proiectanții au posibilitatea de a compara parametrii instalațiilor proiectate cu nivelul tehnicii mondiale.

Materialele de documentare sînt distribuite tuturor factorilor interesați și bibliotecii Institutului. Ele sînt centralizate în mape, pe specialități, ceea ce permite urmărirea întregului material documentar într-o specialitate determinată. Pentru a se ușura depistarea rapidă a materialului căutat, întreg fondul documentar al Institutului cuprinzînd documentațiile din fondul bibliotecii și proiectele din fondul arhivei tehnice (cărți, traduceri, prospecte, filme tehnice, fotografii, cercetări bibliografice, sinteze documentare etc.) a fost oglîndit în cataloage alfabetice sau sistematice, fie că aceste materiale provin din exterior sau sînt elaborate în interior. Pentru prospecte, care sînt fișate, există cataloage alfabetice organizate pe întreprinderi și țări.

Proiectele elaborate de Institut sînt fișate și clasificate pe beneficiari și obiective. În acest fel, un proiectant care ar dori să cunoască proiectele elaborate pînă în prezent pentru un anumit obiectiv industrial, le poate identifica prin consultarea fișierului în vederea eventualei lor reutilizări.

Durata de elaborare a proiectelor poate fi considerabil redusă în cazul refolosirii parțiale sau integrale a unui proiect elaborat în trecut pentru o instalație sau o construcție similară. Avînd în vedere importanța refolosirii proiectelor pentru mărirea productivității muncii de proiectare, subsambele și detaliile cuprinse în proiecte au fost clasificate sistematic.

Sistematizarea subsansambelor și detaliilor s-a făcut pe baza nomenclatoarelor întocmite pe specialități: utilaje, instalații și construcții. Pentru fiecare ansamblu, subsamblu sau detaliu s-a întocmit cîte o fișă cuprinzînd caracteristicile tehnice principale, ceea ce permite proiectantului o identificare rapidă și în adîncime a materialului catalogat.

La un loc, cataloagele existente cuprind peste 120 000 de fișe; în curs de organizare se află catalogul de brevete de invenții, care va cuprinde brevetele romînești și străine ce interesează profilul Institutului.

Pentru informarea permanentă a proiectanților asupra progresului realizat în metodele de calcul și de proiectare, au fost elaborate mape de proiectare pentru diferite specialități: electrotehnică, termotehnică, construcții industriale etc. Mapele sînt completate cu acele materiale extrase din literatura tehnică, inovații etc. care contribuie la progresul metodelor de calcul.

Documentarea generală a proiectanților este asigurată și prin schimburi de experiență, vizionări de filme tehnice, vizitarea expozițiilor tehnice etc.

Documentarea specială — spre deosebire de documentarea generală — se referă la o anumită problemă bine determinată prezentînd interes actual deosebit pentru proiectanți. În timp ce documentarea generală urmărește, în genere, profilul Institutului, documentarea specială a proiectanților se desfășoară ritmic și planificat pe baza planului tematic de documentare întocmit în funcție de sarcinile concrete ale IPROMET. În acest scop, atelierelor de proiectare întocmesc anticipat, sub formă de propuneri, tematica documentării necesare elaborării

proiectelor prevăzute în planul de proiectare și îndeplinirii obiectivelor trasate prin planul tehnic și planul tematic de inovații. Asemenea propunerii de teme, cum ar fi, de exemplu, însuflarea gazului natural în furnal, folosirea oxigenului la elaborarea oțelului etc. sînt centralizate și sistematizate prin planul tematic de documentare.

Planul tematic de documentare — cuprinzînd sute de poziții — asigură corelarea strînsă a activității de documentare cu planul de proiectare și cu celelalte sarcini concrete ale Institutului.

Documentarea specială a proiectanților este asigurată prin furnizarea materialelor solicitate, cît și prin cercetări bibliografice și sinteze de documentare elaborate la IPROMET. Cercetările bibliografice constau din liste de titluri de cărți, de articole de revistă, brevete, standarde, prospecte etc. — grupate în ordinea apariției — tratînd o problemă prevăzută în planul tematic de documentare. Majoritatea titlurilor sînt însoțite de rezumate scurte.

Pentru temele de actualitate permanentă, se întocmesc cercetări bibliografice deschise, reînnoite pe măsura apariției materialului documentar. Pînă în prezent, au fost elaborate peste 1 300 asemenea cercetări bibliografice.

Sintezele de documentare constau din expuneri sistematice și amănunțite, însoțite de schițe și diagrame, asupra stadiului actual al unei probleme tehnice de interes deosebit pentru siderurgie. Sintezele de documentare tind să epuizeze bibliografia existentă în jurul unei anumite probleme de mare actualitate și să analizeze aprofundat variantele diverselor procedee, astfel încît durata documentării proprii a proiectanților — prin consultarea directă a materialului documentar — să fie redusă la minimum.

Pentru problemele tehnice deosebit de importante se întocmesc mape de documentare în care se centralizează întreg materialul documentar apărut în problema respectivă. Aceste mape sînt îmbogățite pe măsura apariției de noi materiale.

Pentru ca activitatea de documentare tehnică să capete un conținut cît mai larg, este necesar să se desfășoare o muncă permanentă de propagandă tehnică menită să creeze și să dezvolte pasiunea pentru progres în rîndurile tuturor proiectanților. În general, prin propaganda tehnică se înțelege o informare generală și organizarea unor acțiuni mobilizatoare legate de popularizarea materialelor tehnice de nivel mediu. În Institutul nostru, definiția nu e tocmai adecvată. Propaganda tehnică grupează aici toate formele vii de documentare la nivel superior, urmînd să semnaleze tot ce e nou în proiectare și să îndrepte interesul proiectanților spre cunoașterea aprofundată a tuturor problemelor abordate de Institut.

Principalele mijloace de propagandă tehnică folosite pînă în prezent la IPROMET sînt :

— organizarea de cicluri de conferințe pe teme tehnice și economice în legătură cu proiectarea, destinate inginerilor și tehnicienilor și un ciclu de conferințe pe specialități, potrivit specificului fiecărei atelii de proiectare ;

— simpozioane în cadrul cărora se prezintă în fața proiectanților informări asupra problemelor de tehnică nouă, asupra schimburilor de experiență etc. ;

— organizarea săptămînală a „orei de tehnică nouă“ în cadrul emisiunilor stației de radioamplificare, prin mijlocirea căreia sînt prezentate materiale de tehnică nouă de interes deosebit pentru proiectare ;

— difuzarea zilnică prin stația de radioamplificare a unei emisiuni de tehnică nouă ;

— organizarea panoului de tehnică nouă în cadrul căreia sînt prezentate cele mai importante realizări ale IPROMET pe linia promovării tehnicii noi.

Totodată, Institutul organizează periodic sesiuni științifice. În luna iunie 1963, a avut loc prima sesiune tehnico-științifică, în cadrul căreia au fost prezentate 65 de referate și comunicări.

Propaganda tehnică va căpăta în viitorul apropiat un conținut mai larg prin proiectarea de filme tehnice în număr sporit față de trecut. În acest scop, Institutul a fost dotat cu aparatajul necesar. Pentru ridicarea în continuare a nivelului tehnic al proiectării, la IPROMET există o preocupare constantă pentru perfecționarea documentării tehnice. Valorificîndu-se în mod creator experiența acumulată pînă în prezent, se studiază posibilitatea păstrării în viitor a unei părți din fondul tehnic documentar sub formă de microfilme, ceea ce va permite reducerea considerabilă a spațiului de depozitare.

MIJLOACELE ACUSTICE ȘI PERSPECTIVELE LOR ÎN BIBLIOTECILE PUBLICE

În lumina practicii multisekulare, munca bibliotecarilor a fost legată pînă recent de punerea în valoare a mijloacelor de comunicare între oameni, aparținând unui tip special, acela al transmiterii informațiilor pe cale vizuală. Organizarea bibliotecilor s-a întemeiat pe una din cele mai extraordinare invenții ale civilizației omenești, adică transpunerea limbajului oral — în care mijlocitorul principal în recepționarea informațiilor este simțul auditiv — în limbaj grafic, limbaj ce se percepe exclusiv prin simțul vederii, cu principiul ca fiecărui sunet al vorbirii să-i corespundă un semn scris, deosebit de celelalte. Aplicarea principiului de a înfățișa grafic complexe semnalizării sonore s-a extins și la limbajul muzical, găsindu-se soluții de reprezentări amănunțite pentru raporturile de înălțime, durată, intensitate, neesențiale în vorbire, dar fără de care reprezentarea grafică a muzicii nu putea avea un caracter explicit.

Transpunerea graiului viu în limbaj grafic a înlesnit considerabil puțința de a transmite, de a acumula și de a conserva rezultatele gândirii. Acest lucru a permis în istoria civilizației omenești trecerea la o treaptă superioară de cultură.

La prețuirea rolului uriaș pe care l-a avut cartea în dezvoltarea culturală a omenirii nu trebuie însă pierdute din vedere următoarele realități:

1. Manuscrisul și apoi, în proporții mult lărgite, tipăriturile au reprezentat singurul mijloc care a permis transmiterea informațiilor în timp și în spațiu pentru o perioadă care a fost condiționată de un anumit nivel de dezvoltare a tehnicii.

2. Determinată de gradul înalt de sensibilitate a omului la manifestările lumii sonore, percepția auditivă a continuat să rămână pînă azi în societate o cale principală de primire a informațiilor.

3. Difuzarea informațiilor pe cale grafică a fost întotdeauna mult înlesnită de conjugarea cu informațiile adresate percepției auditive, sistemul de informare complex dovedindu-și în mod evident superioritatea în fața oricăror sisteme de semnalizare unilaterală.

Considerată sub acest unghi, invenția înfăptuită în ultimele decenii ale veacului trecut, care a permis oamenilor să graveze pe ceară vibrațiile lumii sonore, cu puțința de a reproduce ulterior sunetele înregistrate, devine comparabilă, pe linia lărgirii mijloacelor de informație, cu invenția scrisului. Continuarea acestei paralele duce la stabilirea unei apropieri în raportul dintre cilindrul de fonograf (mijloc rudimentar de informare) — discul de gramofon (mijloc de multiplicare pe scară largă) pe de o parte și manuscris — tipăritură pe de altă parte, cu deosebirea că dacă de la primele inscripții pe piatră și pînă la apariția tiparului s-au scurs milenii, tehnica cilindrului fonografic a evoluat la aceea a discului în numai cîțiva ani.

După jumătate de veac de existență, discul continuă să fie și în prezent unul din cele mai răspândite mijloace de difuzare largă a înregistrărilor sonore. Continuile sale perfecționări tehnice permit azi ca prin intermediul discului să se poată face înregistrări sonore de înaltă fidelitate acustică. Discurile inițiale pe viteză de 80 turații pe minut și apoi de 78 turații pe minut, construite din material friabil, au creat posibilitatea unor înregistrări cu o durată de circa 8 pînă la 9 minute pe ambele fețe. Tehnica aceasta se mai folosește încă și azi, deși discurile de tipul zis standard sînt înlocuite în cea mai mare parte cu discurile de tip microsillon. Confectionate din material plastic rezistent și incasabil, ele oferă în cadrul aceleiași dimensiuni de 30 cm Ø o durată mult mai mare de înregistrare, care poate atinge cîte o oră de fiecare față pentru o exigență mai scăzută față de fidelitatea sonorității (conferințe, piese de teatru, recitări) la o viteză de rotație de 16 ture pe minut și o durată de o jumătate de ceas de fiecare față pentru o exigență maximă a calității acustice (muzică, înregistrări speciale pentru nevoile științei) la o rotație de 33 și 1/3 ture pe minut. Înregistrările de durată redusă folosesc discuri cu un diametru mai mic (25 cm Ø și 17 cm Ø) și o viteză mai mare, de 45 ture pe minut pentru înregistrările cu Ø de 17 cm.

Ultima cucerire în tehnica modernă a discului, pe linia fidelității acustice, este înregistrarea de tip stereofonic. Pe discurile stereofonice grupurile de instru-

mente ale unei orchestre sînt înregistrate separat. Difuzoarele amplasate la distanță mai mare unele de altele trimit spre urechile ascultătorilor timbrele feluritelor instrumente din puncte diferite, astfel cum se întîmplă acest lucru în mod natural într-o sală de concert. Tehnica stereofonică se folosește mai cu seamă la înregistrările de muzică simfonică.

Discul oferă avantajul conservării nealterate a înregistrărilor pentru o perioadă de timp nelimitată și puțința de a se multiplica înregistrarea la un tiraj mare după un procedeu similar tiparului. De asemenea aparatul pentru reproducerea sunetului înregistrat este dintre cele mai simple și ușor accesibile.

Dezvoltarea electrotehnicii din ultimii ani a îmbogățit cu un nou sistem conservarea sunetelor prin înregistrarea pe bandă magnetică. Magnetofonul este un aparat care permite înregistrarea cu mare ușurință a oricăror informații acustice și reproducerea lor imediată. Aceste calități au determinat răspîndirea benzilor, pe scară largă, alături de discuri, ca mijloc principal de reproducere acustică. Benzile de magnetofon nu constituie însă o modalitate pentru a face conservări de lungă durată. (Se apreciază în general cam la 8 ani durata maximă de păstrare fidelă a sunetului conservat pe benzi). De asemenea posibilitățile de multiplicare a înregistrărilor pe benzi, fără a recurge la tehnica discului, sînt limitate la sistemul mai puțin comod al copierilor.

Grație cuceririlor tehnice ale veacului nostru înregistrările sonore au pătruns alături de cărți în sfera de preocupare a bibliotecarilor din tot mai multe țări. În socialism, unde se creează condiții nelimitate pentru dezvoltarea multilaterală a intelectului, înregistrările sonore pot deveni una din formele noi ale muncii culturale pe scară mare. Posibilitatea de conservare a sunetelor cu ajutorul discurilor sau înregistrărilor pe bandă constituie pentru biblioteca publică un auxiliar prețios care înlesnește considerabil activitatea de inițiere și de studiu în anumite sectoare ale culturii și ale științei. Bunăoară, studiul limbilor străine se poate face mult mai ușor atunci cînd alături de manual lecția este prezentată și pe disc. Alte aplicații practice ale înregistrărilor sonore se folosesc în știință pentru a ilustra exemple din natură, ca bunăoară bătăile cordului în studiile medicale de patologie. Discul poate fi o anexă prețioasă la o carte de ornitologie pentru identificarea felurilor cîntece și semnale ale păsărilor. Se pot folosi de asemenea înregistrări pentru conferințele de popularizare largă a unor probleme de interes social. Vocile conservate pe disc sau bandă pot servi pentru a trezi atenția asupra creațiilor literare, atunci cînd sînt citite de mari personalități.

Beneficiara de cele mai ample proporții a invenției înregistrărilor sonore rămîne însă, desigur muzica. În muzică înregistrările se transformă dintr-un factor auxiliar într-unul de bază, mesager direct, la care scrisul joacă la rîndul său rolul de ajutor. În acest domeniu bibliotecile publice au posibilitatea de a lărgi mult cercul celor ce studiază și se educă din punct de vedere artistic. Pentru aceasta, activitatea cu fondul de mijloace sonore trebuie organizată după un plan care să permită interesarea unui număr cît mai mare de auditori. Printr-o bună organizare biblioteca poate deveni un factor de seamă al vieții muzicale, căci ea oferă auditorilor avantajul de a putea cultiva dragostea de muzică printr-o activitate sistematică. Adevărata cultură muzicală se obține din informarea complexă pe care o oferă muzica ascultată după pregătirea auditoriului prin prezentări orale sau scrise și prin studiu, folosind bogăția de informații cuprinse în publicațiile de specialitate pe care biblioteca le pune la dispoziția iubitorilor de muzică. De asemenea, la un nivel mai avansat ascultătorii pot aține conținutul muzicii însoțind audierea cu urmărirea partiturii.

Modul în care bibliotecile pot realiza contactul publicului cu înregistrările sonore variază după profilul organizării instituției, după calitatea fondurilor muzicale și după mijloacele de care se dispune. Pînă în prezent în țară la noi nu au luat ființă biblioteci special organizate pe profil exclusiv muzical. În schimb există secții muzicale în aproape toate bibliotecile de importanță regională. De asemenea secții muzicale pot fi găsite și la unele biblioteci ale raioanelor mai mari. În condițiile de azi, mișcarea de dezvoltare a activității muzicale cu mijloace sonore poate cuprinde și bibliotecile raionale mai mici, dacă se ține seama de faptul că nivelul actual de înregistrare tehnică permite oricărei biblioteci raionale și oricărei case de cultură să dispună de magnetofone și picupuri.

Cel mai larg mod de răspîndire a muzicii înregistrate îl constituie audierile colective. Această formă stă la îndemîna oricărei secții muzicale din bibliotecile noastre publice. Pentru a putea contribui eficient la educarea ascultătorilor, audi-

țiile colective trebuie însoțite de prezentări. Aceste prezentări se recomandă să fie axate pe problemele mari ale muzicii și să fie înălțuite în cicluri. Astfel, audițiile muzicale pot urmări probleme generale ca: dezvoltarea unui anumit gen (operă, simfonie, concert, suită) de-a lungul veacurilor, sau pot urmări evoluția literaturii pentru un anumit aparat interpretativ, un instrument (vioară, pian, fagot), voce sau o formație (cvartet de coarde, orchestră simfonică). De asemenea, se poate adînci cunoașterea unui compozitor ascultînd creația sa integrală, sau se poate face o specializare pentru anumite perioade din istoria muzicii.

De mare importanță pentru punerea în valoare a mijloacelor sonore sînt audițiile pe care secțiile muzicale ale bibliotecilor publice trebuie să le organizeze la fabrici și întreprinderi în colaborare cu comitetele sindicatelor. De asemenea, acțiunile din întreprinderi legate de propaganda cărții trebuie lărgite și pentru a populariza difuzarea înregistrărilor pe discuri. Bunăoară, în cadrul standurilor de vânzare a cărților în întreprinderi se poate organiza și desfacerea discurilor. Un alt mod de a populariza muzica în mod organizat constă în crearea unui fond de discuri și de înregistrări pe benzi de magnetofon care să poată fi date cu împrumut cititorilor, după sistemul folosit la împrumutul cărților. În sfîrșit, după o organizare mai temeinică a secției muzicale din biblioteca publică se poate trece la amenajarea de cabine pentru audiții individuale, unde fiecare solicitant urmărește programul ales. Audiția individuală poate avea loc și într-o sală comună, la căști. Așa bunăoară, la Biblioteca Centrală de Stat sala de muzică dispune de 24 de canale pentru audiții individuale la căști, cuplate cu tot atîtea magnetofoane.

Pentru mai buna păstrare a fondurilor de înregistrări este recomandabil să se evite manipularea continuă a discurilor, mai cu seamă a celor rare, prin organizarea unei fonoteci cu benzi de magnetofon copiate după discuri. Această bandotecă poate conține și înregistrări ale unor discuri din alte colecții, împrumutate pentru copiere, constituind astfel și un mijloc de lărgire a înregistrărilor sonore.

Un factor esențial de care depinde în mare măsură calitatea activității cu mijloacele sonore îl constituie în oricare bibliotecă gradul de competență și modul de pregătire a personalului de la secția de muzică. În acest scop, biblioteca trebuie să dispună măcar de un lucrător cu studii de specialitate, sau în ultimă instanță de o persoană cu oarecare cultură muzicală și în același timp să se recurgă la colaborarea cu specialiștii de la o instituție cu profil muzical (Filarmonică, Teatrul muzical sau Casă de cultură).

De un mare interes pentru succesul activității secției muzicale este felul în care se păstrează, se administrează și se prelucrează materialul sonor.

Discurile trebuie păstrate în albume cu cămăși protectoare împotriva prafului, iar benzile în cutii speciale de carton. Atît discurile cît și benzile trebuie ferite de efectele dăunătoare ale căldurii excesive și ale frigului, precum și de variațiile brusce de temperatură. Temperatura de păstrare nu trebuie să depășească limitele între 10°C—30°C. Contactul direct cu razele soarelui deteriorează discurile și benzile. În depozit, poziția discurilor trebuie să fie cea verticală. Manipularea discurilor trebuie să se facă cu o grijă deosebită, deoarece faptul de a fi incasabil (discul microsillon) nu ferește discul de deteriorări ca: deformări, zgîrieturi, distorsiuni sau distrugerea șanțurilor sonore prin folosirea acelor de reproducere nepotrivite sau uzate.

Catalogarea materialului sonor trebuie să reflecte natura deosebită a fiecărei înregistrări. Pe lîngă catalogul alfabetic al compozitorilor, o evidență deosebit de necesară este cea cuprinsă în catalogul alfabetic al interpreților. Discul oferă ascultătorilor posibilitatea de a căuta cele mai valoroase interpretări, ceea ce contribuie la formarea gustului lor artistic. O bună organizare a evidenței materialului sonor reclamă neapărat și o clasificare sistematică a înregistrărilor pe materii. Cea mai cuprinzătoare evidență sistematică este aceea pe care o oferă clasificarea după sistemul zecimal. În Biblioteca Centrală de Stat evidența materialelor sonore este organizată multilateral cuprinzînd: un catalog alfabetic al compozitorilor, un catalog alfabetic al interpreților, un catalog sistematic după sistemul zecimal și un catalog topografic. Problema importantă a organizării evidenței muzicii imprimată merită un studiu detaliat, care va face obiectul unui articol viitor.

RADU STAN

BIBLIOTECA RAIONALĂ — AMENAJAREA SPAȚIULUI

STUDIU PENTRU AMENAJAREA BIBLIOTECII RAIONALE CÎMPULUNG-MUSCEL

În vederea exemplificării indicațiilor cu privire la zonificarea spațiului, am ales din documentarea noastră, Biblioteca raională din Cîmpulung, pentru că prezintă dificultăți de amenajare comune cu ale multor unități similare și pentru că acestea le considerăm dintre cele mai greu de rezolvat.

SITUAȚIA EXISTENTĂ (SCHEMA 31)

Spațiul actual al bibliotecii, oferit de o construcție reprezentativă, din centrul orașului Cîmpulung-Muscel, este insuficient și precar distribuit. Gruparea celor 4 încăperi este în formă de „L”, iar legătura între ele este de tip vagon.

Schema 31

(1) intrare; (2) vestibul; (3) hol; (4) alveolă (buzunar) hol; (5) galerie (coridor); (6) secția pentru copii; (7) imprumut + birouri prelucrare, director și secția bibliografică; (8) zona de lectură pentru adulți; (9) depozit închis; (10) încăpere cu altă destinație; (11) destinație (piesă de treccere).

— Din analiza situației existente, rezultă:

a) Secția pentru copii (6) deși este bine amplasată lângă intrare, are o suprafață neîndestulătoare și o dotare cu mobilier necorespunzător.

b) Accesul cititorilor în încăperea destinată imprumutului (7) se face prin intermediul unei alveole a holului (4), comun cu intrarea la Sfatul popular orășenesc (7), aici se găsesc și birourile de prelucrare, biroul directorului, secția bibliografie.

c) Sala de lectură (8) beneficiază de un spațiu mare și este legată de depozitul închis (9), care deține incinta dominantă a spațiului.

d) Biblioteca nu funcționează pe principiul accesului liber la raft. Încăperile au înălțimi excesiv de mari și ferestre supradimensionate.

e) Posibilitățile oferite de construcție sînt de așa natură încît permit o extindere eficientă a spațiului cu încă 55 m.p. suprafață utilă (actuala galerie (5) și încăpere cu altă destinație (10) plus amenajarea unei suprafețe de 37 m.p.).

PROPUNERILE DE REAMENAJARE

În studiul celor două posibilități de reamenajare expuse mai jos, se prevede o organizare a bibliotecii pe principiul accesului liber la rafturi. Ambele variante reclamă extinderea imperioasă a spațiului prin:

a) delimitarea actualei galerii (5) spre buzunarul holului (4), cu un zid despărțitor de 12 cm grosime și legarea ei, printr-o deschidere mai amplă, cu încăperea alăturată (10), în prezent cu altă destinație. În felul acesta se realizează o suprafață de 50 m.p.

b) Amenajarea buzunarului holului (4), delimitat și astăzi printr-un grilaj metalic, în spațiul de intrare, club.

c) Crearea unui vestiar, în nișa (11) actualului buzunar al holului.

Am urmărit ca propunerile noastre să nu ducă la modificări ale planimetrice simetrice și rigide, de epocă, a construcției. Aceste modificări sînt realizabile din punct de vedere tehnic, cu ajutorul de specialitate competent al unor tehnicieni constructori.

VARIANTA I (SCHEMA 32)

Prin această variantă se propune :

1) Transformarea buzunarului (4) în spațiu de acces-club, urmînd să fie folosit pentru expoziție permanentă a cărții și chiar manifestări de masă.

2) Amenajarea nișei (11) în vestiar pentru adulți și copii.

3) Mutarea secției pentru copii din (6) în (7), încăperea mai proprie pentru această funcțiune.

4) Încăperea (6) devine birou de prelucrare, de bibliografie și birou pentru director.

5) Accesul cititorilor adulți în bibliotecă se face din spațiul de club (4) direct în încăperea (9) care devine zonă de alegerea cărții (raft liber) și împrumut. Punctul de servire-control este plasat pe intrare cu vizibilitate spre compartimentele cu raft liber. În această încăpere se prevede un colț pentru lectură periodicelor, în zona de rumoare, delimitat prin riflaj și cataloage.

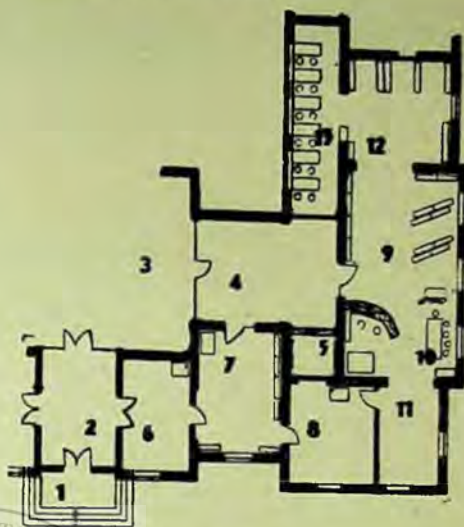
6) Actuala sală de lectură (8) devine, prin delimitare cu dulapuri și rafturi, depozit închis (o parte a suprafeței), iar cealaltă, urmează să fie legată intim, printr-o deschidere amplă, cu zona de raft liber.

7) Încăperea (10) legată de (9) tot printr-o spargere în zidul despărțitor, completează zona de alegere și răsfoire, urmînd a fi cuplată intim cu actuala galerie (5), unde se amenajează zona de lectură cu 12 locuri. În acest caz se întrunesc condiții optime: luminozitate, liniște deplină, intimitate. Intrucît acest spațiu, actualmente coridor, este pardosit cu mozaic turnat, se impune realizarea unei pardoseli calde (dușumea pe grinzioare sau parchet pe dușumea oarbă).

În varianta aceasta, datorită faptului că fondul de publicații este expus pe suprafețe mari de raft liber, depozitul devine cu mult mai restrîns (circa 25 m.p. față de cei 60 m.p. existenți).

Se prevăd de asemenea, 3 grupuri de lectură în zona de răsfoire și alegere a cărții.

8) Zona de intrare-club, prin acoperirea mozaicului turnat, cu un covor P.V.C. și mobilere corespunzătoare, devine perfect utilizabilă.

Schema 32 varianta I

(4) intrare; (2) vestibul; (3) hol; (1) spațiu club-expoziție; (5) garderobă; (6) birou prelucrare, pentru director și secția bibliografică; (7) secția pentru copii; (8) depozit închis; (9) alegerea cărții-împrumut; (10) lectură periodice; (11) lectură specializată; (12) lectură specializată; (13) zonă de lectură pentru adulți.

Schema 33 varianta a II-a

(1) intrare; (2) vestibul; (3) hol; (1) spațiu club-expoziție; (5) birou prelucrare, birou director-secția bibliografică; (6) degajamente; (7) garderobă; (8) depozit; (9-10) secția pentru copii; (11) alegerea cărții, împrumut; (12) periodice; (13) zona de lectură pentru adulți.

VARIANTA II (SCHEMA 33)

Păstrându-se unele amenajări, comune cu cele din varianta I, se prevăd următoarele:

1) Actuala încăpere destinată lecturii copiilor (6) devine birou de prelucrare și bibliografie.

2) Secția copii se amplasează în încăperile (5) și (10), prin închiderea galeriei (5) și legarea ei cu ușa de spațiul de intrare-club (4).

3) Încăperea (7) devine depozit, corelată direct cu biroul de prelucrare (5) și cu zona de alegerea cărții, împrumut și lectură (8 și 9).

4) Varianta aceasta prevede accesul prin spațiul (11) și crearea unei nișe pentru vestiar (7).

5) Încăperile (8 și 9) se pot uni printr-o deschidere amplă în zidul despărțitor, creându-se un spațiu continuu dominant, cu multiple funcțiuni: raft liber, împrumut, periodice și lectură, aceasta din urmă amplasată în zona luminoasă a încăperii (9).

★

Expunerea celor două variante posibile de amenajare modernă, demonstrează virtualitatea pe care o are un spațiu existent de a se încadra în schema generală de principiu (vezi schema 29*). Ele rezolvă complexul de funcțiuni biblioteconomice, cu unele interpretări elastice. Rezultă, deci calitatea esențială a schemei generale de principiu (schema 29) și anume suplețea și adaptabilitatea ei chiar și la cele mai dificile planuri de partiționare a spațiului.

Variantele I și II satisfac funcțional cerințele biblioteconomice în egală măsură, dar optarea pentru una dintre ele, se va face în funcție de costul operațiunilor de reamenajare.

RECOMANDĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU AMPLASAREA BIBLIOTECILOR RAIONALE ȘI DE CARTIER ÎN BLOCURILE NOU CONSTRUITE

Se conturează din ce în ce mai mult posibilitatea încorporării unor biblioteci în spațiul unor blocuri noi, fapt ce trebuie încurajat, respectându-se însă câteva indicații:

— Se va evita amplasarea bibliotecilor la parterul blocurilor care mărginesc artere mari de circulație (magistrale, inele etc.). Eficientă este în-

corporarea lor în parterul blocurilor din incintele microraiionului cu vederea către spațiul verde, în zone liniștite, dar pe drumuri de acces de la arterele de circulație majoră spre grupa de locuire.

— Este contraindicată amenajarea bibliotecilor în vecinătatea zonelor comerciale, întrucât aglomerația, circulația intensă sînt factori ce stînjesc activitatea culturală a unei asemenea unități (Biblioteca raională V. I. Lenin din Capitală). Atunci cînd centrul cultural (cinematograf, club, ș.a.) este îmbinat cu centrul comercial de cartier, biblioteca trebuie amplasată la nivelul superior al complexului, obținîndu-se izolarea necesară.

Trebuie reamintit ordinul C.S.C.A.S. (Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemalizare) nr. 298 din 12 iulie 1963¹⁾, care prevede plasarea, în cadrul „Unității social-culturale de microraiion” a unei biblioteci populare, de cartier cu depozit de circa 12.000 volume și cu o sală de lectură adecvată, ce poate fi cuplată cu un grup de recreație și club, formînd un complex cultural unic.

— Este recomandabil ca amplasarea bibliotecilor în blocuri să nu fie făcută la întîmplare, ci în urma unei analize amănunțite a posibilităților oferite de spațiul respectiv, în vederea satisfacerii cerințelor funcțional-biblioteconomice ale acestora. În alegerea spațiului, în cadrul unui parter de construcție înaltă, trebuie să se țină seama ca structura de rezistență (stilpi) să fie astfel dispusă încît să nu obtureze continuitatea spațiului. În acest sens, plasarea bibliotecii de cartier Țiglina-Galați, este ideală — structura de rezistență înconjoară spațiul, creînd senzația de aerare și luminozitate foarte agreabilă. Nu același lucru se poate spune despre localul bibliotecii raionale V. I. Lenin, de la parterul blocurilor din complexul Ferentari din Capitală, unde spațiul este fragmentat de structura de rezistență. În aceste ipoteze este necesar ca să existe un acces corespunzător printr-un windfang și să fie asigurată racordarea cu un grup sanitar.

Arh. NICOLAE GABRIELLI
PAUL CARAVIA

* În: Casa de bibliotecarului, XVII (1964), 5 (mai), p. 308.

¹⁾ *Buletinul C.S.C.A.S.*, IV (1964), nr. 13, p. 44.

În ajutorul Bibliotecarului

Să discutăm despre o carte :

N-A FOST ÎN ZADAR

de AL. ȘIPERCO

În vederea reușitei acestei manifestări recomandăm bibliotecarilor să desfășoare o largă popularizare a cărții, astfel ca la discuții să participe un număr cât mai mare de cititori.

Cei care vor lua cuvântul vor sta în sală, pe scenă aflându-se doar bibliotecarul sau comentatorul și persoanele care vor interpreta personajele cărții. La discuții poate fi antrenat un număr mai mare de cititori decât cei pe care l-am indicat noi.

BIBLIOTECARUL : Dragi cititori ! Ați citit romanul *N-a fost în zadar* și desigur v-au rămas adânc întipărite figurile eroilor, frământările lor, lupta lor pentru înfăptuirea unui ideal ce astăzi a devenit realitate. Vrem să punem în discuție o problemă care vă va da posibilitate să judecați singuri faptele eroilor întâlniți în paginile cărții și anume : *pot exista probleme personale despărțite de cele ale mișcării muncitorești, ale luptei revoluționare ? Familia, prietenia, dragostea pot fi mai bine statornicite cind se urmărește același țel, cind lupta se dă pentru aceeași cauză ?*

Vom răspunde la aceste întrebări discutând atitudinea lui Andrei Raicu față de mama sa ; atitudinea lui față de Silvia Carazian ; atitudinea lui față de Mihnea.

Tovarășii care vor lua cuvântul, sînt rugați să-și expună punctul de vedere cât mai argumentat, iar dacă va fi necesar vom reconstitui unele scene din carte, vom aduce eroii în fața dumneavoastră, îi vom asculta și pe ei, astfel ca pe baza acestor discuții să putem trage o concluzie clară. Cine se înscrie la cuvînt ?

PRIMUL CITITOR : În ceea ce privește atitudinea lui Andrei Raicu față de mama sa, eu cred că Andrei Raicu nu a procedat bine. El n-a știut s-o atragă în mișcarea muncitorească și să facă din ea o revoluționară. Vreau să vă prezint o singură scenă reconstituită care are loc acasă, între Andrei Raicu și mama lui, după căderea unor tovarăși în mâinile siguranței fasciste. Iată această scenă.

(Indicații de regie : personajele cărții vor apare pe scenă, pe cit e cu puțință dintr-un cadru de carte, asupra lor răsfrîngîndu-se cite un fascicol de lumină foarte discret, conturîndu-le mai mult fețele, astfel ca să se poată totuși observa, diferite momente psihologice).

ANDREI : Mamă, crezi că există vre-o scuză pentru cineva care vrînd să se salveze pe el sacrifică pe alții ?

MAMA : Pe cît îmi dau seama, nu.

ANDREI : Dar dacă are de ales între a face rău altora și a face rău cuiva apropiat, soției, fraților, părinților, de exemplu ?

MAMA : N-ai vrea să-mi spui Andrei despre ce e vorba ?

ANDREI : Uite, dacă cineva ar avea de ales între a lăsa pe un altul să intre la închisoare, iar el să scape, pentru ca părinții lui să nu sufere în vreun fel oarecare.

MAMA : Și crezi că văzîndu-și copilul un laș, părinții ar suferi mai puțin ?

ANDREI : De ce laș ? Să considerăm că n-ar face-o din lașitate.

MAMA : Știi, Andrei, explicații se găesc totdeauna și scuze de asemenea. Chiar scuze în care omul să ajungă să creadă. Cum și-ar putea dovedi lui singur că n-a procedat astfel din frică, din comoditate. Dar de ce mă întrebi, Andrei ? Ce e cu tine băiatule ?

ANDREI : Nu e nimic, mamă. Caut și eu să-mi clarific unele probleme.

(Se stinge lumina proiectată pe fețele personajelor).

PRIMUL CITITOR : După cum ați văzut mama lui Andrei judecă de pe o poziție înaintată. Andrei Raicu este acela care nu s-a gândit că mama sa ar putea veni alături de el în luptă. El s-a izolat, nu și-a deschis inima în fața ei.

AL DOILEA CITITOR : Eu cred că Andrei n-a greșit. El a căutat să fie apropiat de mama lui, a stăruit nu o dată s-o facă să înțeleagă că sînt probleme în viață față de care nu ai dreptul să rămîi indiferent, dar mama lui de fiecare dată s-a situat pe o poziție de împăciuire, de neutralizare a ideii de luptă. Mama lui Andrei nu înțelege că problemele personale nu pot fi rupte de cele ale mișcării revoluționare. Dar să vă prezint o singură scenă semnificativă în acest sens. Și asemenea scene mai sînt în carte.

(Personajele sînt din nou luminate).

ANDREI : Mamă, tu crezi că există ceva mai important pe lume decît să fii cinstit ?

MAMA : Întotdeauna e bine să fii cinstit, Andrei.

ANDREI : Știu asta, dar te-am întrebat dacă cinstea trebuie să fie într-adevăr cel mai important lucru din lume pentru un om care vrea să rămînă om ?

MAMA : Nu știu dacă poți spune totdeauna adevărul. Sînt minciuni care salvează și adevărul care ucide.

ANDREI : Eu m-am referit la cinstea față de tine însuși. Adică, știind că e cinstit să faci un lucru, să-l faci. Să nu accepți compromisiuri față de tine însuși, să procedezi cum crezi că este bine, fără să-ți pese ce consecințe ar avea pentru tine.

MAMA : Adică morala ascetilor ?

ANDREI : Nu, a revoluționarilor.

MAMA : Depinde ce numești tu revoluționar. Dacă te consideri revoluționar, nu înseamnă că ești într-adevăr.

ANDREI : Și atunci, care este criteriul ? Cum poți să-ți dai seama că nu greșești ?

MAMA : Cred că după rezultatul acțiunii tale. Dar rezultatul nu este totdeauna hotărît numai de acțiunea ta.

ANDREI : Bine mamă, dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Dacă un om e convins că are dreptate și că încercarea de a o impune ar avea consecințe rele pentru dînsul, trebuie oare să meargă pînă la capăt orice s-ar întîmpla ? La întrebarea aceasta să-mi răspunzi, mamă.

MAMA : Andrei, folosești o expresie care sună urît : a impune. O să-ți răspund tot printr-o întrebare : Cine-i dă unui om dreptul să impună, cum spui tu, altora, un fel de a fi sau de a gândi, numai fiindcă el crede că e just ? Nimeni n-are acest drept, Andrei.

ANDREI : Bine dar el își pune întreaga viață în joc și într-un astfel de caz omul n-o face nici cu ușurință și nici mînat de interese personale.

MAMA : Se poate întîmpla ca el să fie gata să-și dea viața, dar în același timp, prin acțiunea lui să hotărască viața și moartea altora. Crezi că se pot compensa astfel de lucruri ?

ANDREI : Deci, după părerea ta, mamă, ce trebuie să facă un om dacă vede nedreptatea din jurul lui ? Să nu facă nimic și să lase lucrurile în voia lor ?

MAMA : Cred că cel mai bun lucru pe care-l poate face este ca în locul unde se află să încerce să facă binele în care crede și să combată răul. Așa cel puțin va fi sigur că cei din jur nu vor pătimi din cauza lui.

ANDREI : Mamă, dar gîndește-te că sînt milioane de oameni care trăiesc în condiții îngrozitoare, împiedicați să ducă o altă viață de către cei cărora situația asta le convine. Iar eu care-mi dau seama ce se petrece, să fiu mulțumit cu mica mea insuliță liniștită ? Dar e îngrozitor ceea ce susții mamă. Concluzia ar fi ca de frica de a nu greși, să nu se facă nimic.

MAMA : Nu e frica de a nu greși, ci de aceea de a nu face rău altora, fiecare să-și vadă de treabă la locul unde se află.

ANDREI : Iartă-mă, mamă, dar nu pot fi de acord.

(Se sting luminile proiectate asupra personajelor).

AL DOILEA CITITOR : În cuvintele mamei lui Andrei se simte prezența ideilor socialismului utopic rămase din vremea când frecventa cercurile socialiste dinaintea primului război mondial, Andrei nu putea fi de acord cu asemenea idei demobilizatoare. El ar fi dorit ca alături de el să fie și mama lui, cu avînt, cu zîmbet, o mamă prietenă, tovarășă de luptă care să-l certe și să-l cicălească, dar s-o simtă aproape, avînd nevoie de prezența lui, de sprijinul lui, chiar în lucruri foarte mici. Dar lucrul acesta nu se întîmplă. Așadar, nu la Andrei ci la mama lui se află incapacitatea de a înțelege anumite lucruri adică necesitatea unei lupte organizate a tuteurilor celor asupriți împotriva asupritorilor. Mama lui Andrei nu vrea să se facă rău nimănui, chiar dacă este vorba de clasa care a exploatat, a înrobît poporul.

BIBLIOTECARUL : Cine din dv. mai are ceva de spus ?

AL TREILEA CITITOR : Eu am citit romanul *Mama* de Maxim Gorki unde este vorba de o mamă care trăiește lingă fiul ei activist în mișcarea revoluționară. Dar Maria Nilovna ia parte activă la luptă, participă la ședințe unde cu întreaga ei ființă se identifică deplin cu adevărul revoluției, revoluția devine cauza vieții sale. Sufletul Mariei Nilovna este ca o fereastră deschisă spre lumea nouă. Ceea ce nu se întîmplă cu mama lui Andrei. Ea stă deoparte, cu cărțile ei dragi, nu se ridică de pe fotoliul ei cald, comod. De acest lucru își dă seama și Andrei care-și spune cu regret că mama lui nu mai poate ține pasul cu vremea. Lui îi pare rău că mama lui s-a purtat cu el cînd era mic ca și cu un om mare, iar acum cînd este bărbat îl consideră copil...

BIBLIOTECARUL : Este adevărat ce s-a spus, dar între Maria Nilovna și mama lui Andrei Raicu este o deosebire esențială ce trebuie subliniată. Maria Nilovna făcea parte din clasa muncitoare, o clasă cu tradiții revoluționare, în mijlocul căreia ea a învățat să lupte pentru cauza celor mulți. Mama lui Andrei este o intelectuală care și-a apropiat ideile timpului, dar nu a pătruns în esența lor. Este o deosebire radicală și între Andrei și Pavel eroul gorkian, care trăiește printre muncitori într-o uzină unde el însuși muncește în condițiile unei crîncene exploatare. Din momentul cînd i se clarifică țelurile de luptă

ale clasei sale, Pavel se dăruie cu totul, fără rezerve, fără procese de conștiință, pe cînd Andrei treptat, treptat, după o aspră perioadă de identificare cu țelurile de luptă ale partidului, după ce se desprinde definitiv de climatul mic-burghez, înțelege că nu pot fi probleme personale în afară de cele ale mișcării revoluționare.

Și pentru că a venit vorba de Maxim Gorki, scriitorul care prin toată opera sa a afirmat „o activă dragoste pentru om“, cred că și Al. Șiperco, autorul romanului discutat de noi, pune în lumină, pasionat, aceeași dragoste pentru omul care s-a format în anii de adîncă ilegalitate, luptătorul comunist. Andrei își găsește adevărata sa esență în lupta revoluționară și pînă la urmă el dovedește că știe să lupte, chiar dacă uneori lupta se dă împotriva propriilor sale sentimente. El își iubește mama cu o sinceritate deschisă după cum cu aceeași sinceritate deschisă a iubit-o și pe Silvia Carazian. Să trecem acum la cea de-a doua problemă. Cum îl judecați pe Andrei Raicu ? Este el vinovat pentru că s-a îndepărtat definitiv de Silvia Carazian ? A fost cu adevărat iubit de Silvia ?

AL PATRULEA CITITOR : Silvia l-a iubit sincer pe Andrei. Ea a dorit să-i fie soție, dar s-a rămină numai pentru ea. Andrei însă nu înțelegea dragostea în acest sens, ruptă de năzuințele sale. Iată o scenă reconstituită, între Andrei și Silvia.

(Luminile se proiectează asupra celor două personaje din carte).

SILVIA : Ce-ai mai făcut Andrei ? Cum ți-ai petrecut ultimile zile ?

ANDREI : Nimic deosebit, am fost la prefectura poliției.

SILVIA : Ce-ai făcut acolo ?

ANDREI : M-au arestat.

SILVIA : Ce-ai spus ? Cum adică arestat ?

ANDREI : Foarte simplu. Și să vezi nu mi-au dat voie nici măcar să-ți telefonez să mă scuz că voi lipsi citva timp.

SILVIA : Lasă glumele Andrei și spune-mi ce ți s-a întîmplat ?

ANDREI : M-au arestat și m-au bătut. M-au bătut zdravăn.

SILVIA : Cum se poate ? Și tu ce-ai făcut ?

ANDREI : Ce era să fac ? Acolo bătaia e un mijloc de a te face să cedezi.

Să-ți smulgă mărturisirile de care au nevoie.

SILVIA : Andrei, dragule, lasă, uită. S-a terminat totul. Acum sintem noi doi împreună. (Se sting luminile).

AL PATRULEA CITITOR : Ne mai putem îndoi de adevăratele sentimente ale Silviei ? Ea este îndurerată când află că Andrei a fost schingiuit la siguranță. Când vede o rană încă sîngerîndă pe brațul lui Andrei — urma unei țigări stinse de un agent — Silvia îl îngrijește cu multă gingășie. Numai o femeie care iubește sincer se poartă astfel.

AL CINCILEA CITITOR : Este foarte adevărat că Silvia Carazian este uluită cînd află că Andrei a fost torturat. Și nu punem la îndoială sentimentele ei. Dar cit de profunde sint aceste sentimente ? Știm că dragostea se afirmă cu mai multă putere mai cu seamă în împrejurări grele. Ori a fost de ajuns ca Andrei să-i arate Silviei că în calea dragostei lor sînt greutăți și fata și-a dezvăluit adevărata față a sentimentelor ei. Dar să-i lăsăm pe eroi să se definească. (Personajele luminate).

SILVIA : Îmi stă bine rochia ? Este nouă.

ANDREI : Și parfumul e nou.

SILVIA : Da e nou. Îmi pare puțin străin dar mă acordează pe alt plan.

ANDREI : Simți nevoia să fii acor-dată pe alt plan Sily ?

SILVIA : Cu tine nu se întîmplă același lucru, Andrei ?

ANDREI : Depinde ce înțelegi tu prin alt plan. Pentru planul pe care trăiesc eu azi n-am nevoie de un parfum nou.

SILVIA : Parcă de parfum e vorba. Andrei, pur și simplu nu mai pot duce o astfel de viață. Să ne vedem o dată la nu știu cit timp și asta atunci cînd te ții de cuvînt și vii. Să nu te pot întreba nimic despre ce faci. Să apari și să dispari și să trăiesc tot timpul cu gîndul că s-a întîmplat ceva. Andrei, sint gata să te urmez, spune-mi ce am de făcut și voi face.

ANDREI : Vrei cu adevărat să vii alături de noi ?

SILVIA : N-am spus alături de voi, ci alături de tine. Ce faci tu voi face și eu. De alții n-am nevoie.

ANDREI : Sily, nu așa. S-ar putea să nu lucrăm împreună. N-ar fi bine din mai multe motive.

SILVIA : Cine n-o să ne lase ? Cine are dreptul să se amestece pînă într-atît în viața noastră ? Să ne lase sau să nu ne lase împreună ? Asta nu, nu sint de acord. Puțin cite puțin o să ne despartă, așa cum, pe nesimțite te-au și îndepărtat de mine. Desigur că proletarii tăi mă consideră burjuică, nedemnă de încredere și te-au convins și pe tine. Unde-i încrederea ta în mine, încrederea oarbă, nemărginită pe care am avut-o unul față de altul. A fost deajuns să te întilnești cu cîțiva comuniști sau poate, comuniste și să începi să te îndoiești de mine. Cine-ți-a dat acest drept ?

ANDREI : Stai Sily, să discutăm.

SILVIA : N-avem ce discuta Andrei. De altfel nici n-am timp.

ANDREI : Unde te duci ?

SILVIA : Este o serată la Roco. Dacă vrei du-te, îmbracă-te și vino și tu.

ANDREI : Nu vin.

SILVIA : Cum vrei. Trebuie să mă ierți. Mama mă așteaptă. Cînd o să fii liber și dispus să ne întilnim, telefonază-mi. (Se sting luminile).

AL CINCILEA CITITOR : Nu mai este nevoie de nici un comentariu. Silvia îl părăsește pe Andrei pentru Roco. De aceea pe bună dreptate Andrei socotind că Silvia nu a găsit în ea nimic care s-o ajute, nici o forță ca să-și schimbe viața, că nu a găsit puterea să vină alături de el, o condamnă definitiv. El nu va mai reveni niciodată la Silvia Carazian.

BIBLIOTECARUL : Sint cu totul de acord că Andrei nu putea continua în noile condițiuni o dragoste falimentară. Vreau însă să mai pun în lumină și un alt aspect pe care-l consider esențial pentru transformarea eroului : prezența Niurei Murgeanu. Figura ei prietenoasă, caracterul dîrz, participarea activă la aceeași luptă, integritatea morală împletită cu un remarcabil farmec feminin, toate acestea nu puteau să nu aibă o influență hotărîtoare asupra lui Andrei. Și dacă se mai adaugă și sentimentul de dragoste pe care Niura îl poartă lui Andrei, o dragoste întemeiată și pe identitate de aspirații, înțelegem și mai bine de ce pentru Andrei Raicu a devenit limpede că în Silvia nu putea să aibă o adevărată tovarășă de viață. Portretul moral al Niurei Murgeanu a devenit repede asemenea unei oglinzi clare-care-i reflecta lui Andrei chipul frumos al Silviei lipsit de profunzime. De altfel Niura a fost cea dintîi care i-a deschis ochii lui Andrei. (Lumini).

ANDREI: Știi Niura, am o fată la care țin mult de tot dar nu e apropiată de noi, cu toate că nu are mentalitatea de exploatare, o dezgustă silnicioasă și ar fi gata să ia apărarea celor slabi sau nedreptățiți.

NIURA: Și ce anume nu merge?

ANDREI: Nu izbutesc să gădesc calea prin care s-o apropiez de ideile noastre, de mișcare.

NIURA: Și ce te face să încerci s-o apropiez cu orice preț? În mișcare oamenii vin fie pe linia luptei de clasă, fie pentru că nu mai pot suporta fascismul pe plan spiritual, or fetei tale îi sînt străine amîndouă aceste căi.

ANDREI: E foarte simplu: țin la ea și ea la mine. Ea însă n-ar putea renunța la felul ei de viață. Mi-e teamă că ceea ce ne leagă s-ar putea destrăma.

NIURA: Uite, Andrei mi se pare că ți-e teamă să privești lucrurile în față. Cum crezi că vei putea lucra în mișcare avînd lingă tine un om străin? Fata asta, din cîte-mi spui, nu cred să-i poată socoti vreodată pe tovarăși ca pe cei mai apropiați oameni, mă îndoiesc că te-ar putea urma dincolo de anumite granițe, dincolo de care tu încetezi de a mai face parte din societatea ei, rămîinind doar un comunist anonim, cu greutate, mizerie, foame și poate arestări, bătăi, închisoare. Nu uita că ești abia la început de tot și viața unui comunist, în primul rînd, din asta este făcută.

ANDREI: Ce-ar fi dacă te-ai întîlni cu Silvia?

NIURA: Nu țin în mod deosebit s-o cunosc. De altfel în asemenea situații fiecare își rezolvă problemele singur. *(Se sting luminile)*.

AL PATRULEA CITITOR: De ce a refuzat Niura Murgeanu să se întîlnească cu Silvia Carazian? Nu cumva aici este vorba de egoismul femeii care iubește?

AL CINCILEA CITITOR: Nu, Niura refuză pentru motivul că nu putea avea un limbaj comun cu Silvia. În afară de aceasta ea vroia să-i lase lui Andrei deplina libertate de a-și soluționa singur problema sentimentală. Este mai de grabă vorba de un sentiment de demnitate firesc la o femeie cum este Niura, pentru care, iubirea îmbracă forme superioare. Ea îl vrea pe omul pe care l-a ales demn

de iubirea ei. Iată cu cîtă gingășie își dezvăluie ea iubirea pentru Andrei. *(Se aprind luminile pe fața personajelor)*.

ANDREI: Ce-i Niura? De ce ai oftat așa deodată?

NIURA: Nimic Andrei, poate mi-a venit și mie rîndul să-mi pară rău că nu m-am născut cu douăzeci de ani mai în urmă. Nu știu ce e cu mine, parcă mă apasă ceva... Mă urmărește un sentiment ciudat, apăsător. Vezi, Andrei, nu erai tu omul pe care mi l-ași fi închipuit alături de mine în viață. Vezi, mi s-a întîmplat și mie să mă gîndesc la așa ceva. Vedeam un tovarăș serios mai în vîrstă decît mine, în orice caz nu m-am gîndit niciodată că o să întîlnesc în viața mea un om dintr-o altă lume, puțin străin, a cărui cale pînă la noi nu mi-a fost ușor s-o înțeleg.

ANDREI: Niura, te iubesc.

NIURA: Mi-ești drag și tu Andrei și dacă aș putea, plutind ca în poezie prin văzduh într-o corabie fermecată, te-aș lua cu mine. Dar nu se poate.

ANDREI: Niura ce-i cu tine? Asta e încrederea ta în viitorul nostru? Niura, noi vom fi împreună. N-ai înțeles cît îmi ești de dragă?

NIURA: O crezi într-adevăr, Andrei?

ANDREI: Da, Niura. Dragostea e una singură, e ca infinitul din algebră, nu pot să adaug sau să scad nimic. Și nu mai e mult, un an, doi și fascismul va fi zdrobit, o știi și tu, revoluția nu mai e departe și apoi, toată viața zi de zi, ceas de ceas va fi a noastră.

NIURA: Da, Andrei. *(Se sting luminile proiectate pe cele două personaje)*.

BIBLIOTECARUL: Am văzut ce înseamnă adevărata iubire dintre Niura și Andrei. O iubire ce s-a născut și a înflorit în clopotul fierbinte al vieții. Mioara, un alt personaj din carte, nu înțelege acest lucru și face o distincție netă între problemele organizației și cele personale. Și bineînțeles, judecînd în felul acesta, dominată de sentimente, Mioara nu se poate rupe de un dușman, nu poate să aleagă între el și mișcare și ca atare, se autoexclue din organizație. Cu totul altfel se comportă Doina atunci cînd își dă seama că Mihnea pe care îl iubea, a

făcut un act care ar fi putut pune în primejdie mișcarea ilegală. Ea nu are liniște pînă cînd nu-i comunică lui Andrei tot ce știe, obligîndu-l pe Mihnea să facă mărturisiri complete (Se aprind luminile).

DOINA: Andrei, Mihnea are să spună ceva.

ANDREI: Ce s-a întîmplat? Ce-ai făcut Mihnea?

MIHNEA: M-am dus la prefectură, am cerut să fiu primit de comisarul șef al brigăzii anticomuniste și mi-am oferit serviciile ca informator. Fiind în mijlocul lor, le voi putea observa toate mișcările și am să vă pot înștiința pe voi. Sigur că n-o să fie prea ușor. Dar am făcut-o ca să vă pot ajuta.

ANDREI: Ai semnat ceva?

MIHNEA: M-au pus să semnez o hîrtie și m-au prezentat unor agenți.

ANDREI: Te-ai gîndit de ce te-au dus acolo?

MIHNEA: Ca să ne cunoaștem.

ANDREI: Ca să vă cunoașteți, sau ca să te cunoască ei pe tine? Ca să te poată urmări, ca să verifice cu ce te ocupi, cu cine te întîlnești?

MIHNEA: N-o să fie chiar așa. Veți vedea voi ce rezultate bune o să dau în muncă.

ANDREI: Și cum te-ai gîndit să dai rezultate „în muncă”?

MIHNEA: Voi găsi eu o posibilitate ca să-i aiuresc. M-am gîndit bine. Nu mai așa le vom putea răsturna planurile, loviturile.

ANDREI: Să-i aiurești? Ascultă-mă bine. Îți spun doar atît. Deocamdată nu ești încă trădător pînă la capăt, provocator și dușman. Ești doar un om lipsit de curaj, capabil pentru a se salva să îngroape pe alții. Presupun că nu ai dat pe nimeni. Menține-te pe acest prag. Dacă apuci însă pe altă cale, te avertizez: mișcarea nu uită niciodată nimic, nici binele, nici răul, nici după mulți, mulți ani și nu vom fi singurii care să știm ce s-a întîmplat pentru ca să fii tentat să scapi de noi și să înmormîntezi astfel totul.

MIHNEA: N-am crezut că ai putea interpreta totul astfel. Nu înțeleg pentru ce toate astea? Am crezut că e bine ceea ce fac. Dacă am greșit dă-mi posibilitatea să ispășesc, spune-mi ce trebuie să fac, dar nu-mi arunca în obraz noroi, fiindcă n-o merit. N-am trădat pe nimeni, n-am ascuns nimic.

Nu se poate judeca omul pe presupunerii. Doina crede în mine, și, iartă-mă, dar încrederea ei mi-e mai scumpă decît a ta. Cer ca problema mea să fie pusă mai sus, să fiu chemat să dau explicații. Sint gata să primesc orice sancțiune, dacă voi fi sancționat.

DOINA: Știu că Mihnea a făcut ceva rău, foarte rău dar nu se poate să judeci așa Andrei. Trebuie să ai mai multă încredere în oameni. Nu e bine, nu e uman. Dacă crezi într-un om trebuie să crezi pînă la capăt. Mai gîndește-te, poate te-ai pripit. Gîndește-te ce faci cu un om respingîndu-l dacă e nevinovat, în intenție cel puțin.

ANDREI: Dar tu te-ai gîndit Doina ce înseamnă pentru mișcare să-i acorzi încredere? Pe viața cui jucăm? Pe ce față va cădea banul? Trădător sau inconștient? Dacă-i trădător sau gata să devină? Apoi tovarășii pot să coboare liniștiți în beciurile siguranței, cu conștiința împăcată, că fata care-l iubește pe omul în cauză nu va avea remușcări că iubitul ei a fost judecat pe nedrept. O astfel de răspundere nu poate să-și ia nimeni în mișcare, Doina. Poți să crezi în continuare că e așa cum îl vezi tu, dar eu nu am dreptul s-o fac. Asta e tot.

BIBLIOTECARUL: Andrei a procedat just acordînd încredere Doina și îndepărtîndu-l pe Mihnea de mișcare. Doina a dat dovadă de atașament față de mișcare, alegînd drumul alături de tovarășii săi și renunțînd definitiv la omul care îi înșelase încrederea și pusesese în primejdie organizația.

Andrei Raicu, așa cum precizează autorul cărții, a putut deveni o armă a mișcării, armă ascuțită, prețioasă fiindcă s-a călit greu și timp îndelungat. El a trecut prin încercări deosebite pînă cînd a înțeles că întreaga mișcare, de sus pînă jos are la temelie voința de a se domina a fiecăruia, de a trece peste apăsătorul sentiment al pericolului, peste teama deprimantă față de ceea ce poate aduce fiecare pas greșit, fiecare vorbă spusă. Iată de ce, în primele rînduri, printre comuniștii care au întinerit țara îl întîlnim și pe Andrei Raicu, contopit cu fiecare dintre noi și noi toți trăim în el precum și el va trăi în cei care vor veni după dînsul și-l vor urma, pe drumul vieții noi, al păcii, pe drumul comunismului.

ION POTOPIN

PANOURI ȘI GRAFICE PENTRU EXPOZIȚIA „A XX-A ANIVERSARE A ELIBERĂRII”

Caracterul complex al expoziției de bibliotecă se reflectă — după cum arătam în articolul publicat anterior — și în posibilitatea de a grupa și îmbina, conform tematicii de expunere, diferite forme de agitație vizuală, cum ar fi: graficul, diagrama, panoul, vitrina etc. Fiind constituită din diverse elemente de propagandă vizuală, care au o existență, o structură de sine stătătoare, expoziția de cărți oferă — în cadrul unei singure tematici — multiple posibilități de prezentare a publicațiilor, într-un cadru estetic adecvat.

Prin înlocuirea sau intercalarea unor panouri, expoziția organizată în cinstea celei de-a 20-a aniversări a eliberării noastre de sub jugul fascist, poate fi adaptată, de exemplu, la specificul

unei biblioteci sindicale. Astfel, secțiunea a III-a, din ansamblul expozițional prezentat anterior, poate fi modificată prin intercalarea unui alt panou intitulat *Uzina noastră ieri și azi* (fig. 1) și înlocuirea publicațiilor agrozootehnice cu lucrări tehnice, planuri de inovații și raționalizări, mostre ale produselor uzinei sau fabricii respective etc. Panoul este alcătuit din desene, schițe, fotografiile și un grafic ce poate reprezenta creșterea producției sau a numărului de muncitori în anii care au trecut de la eliberare, în raport cu anul 1938. Dacă întreprinderea este o creație a regimului nostru, și în cei 20 de ani de la eliberare au răsărit sute de asemenea cetăți ale tehnicii moderne, atunci panoul nu va mai avea un aspect antitetice, ci va cuprin-

Fig. 1

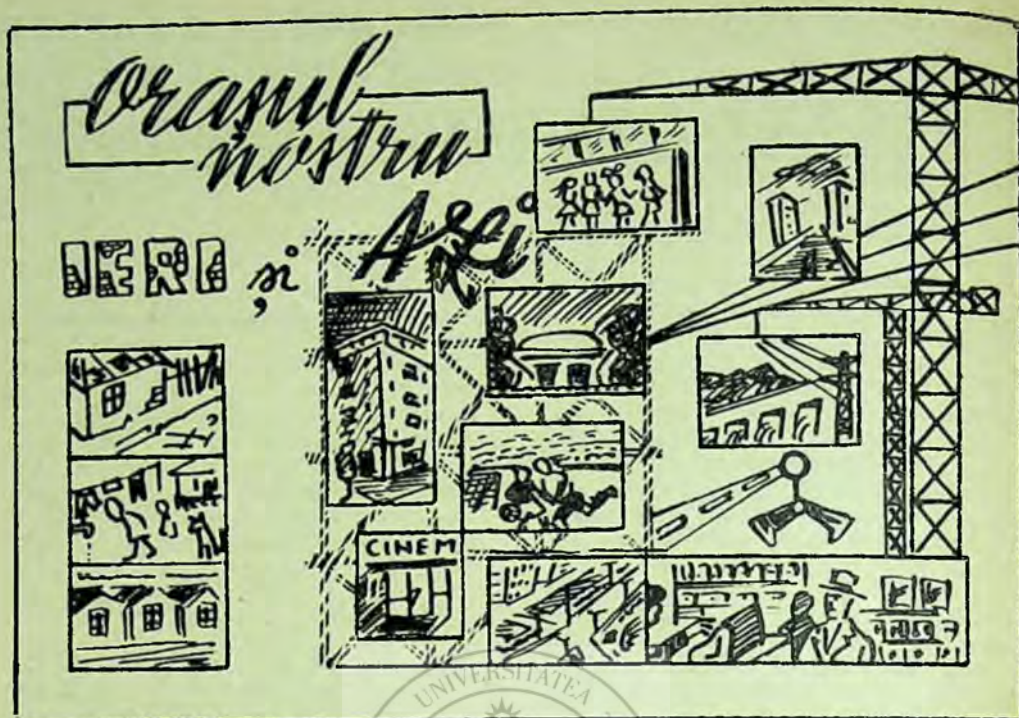

Fig. 2

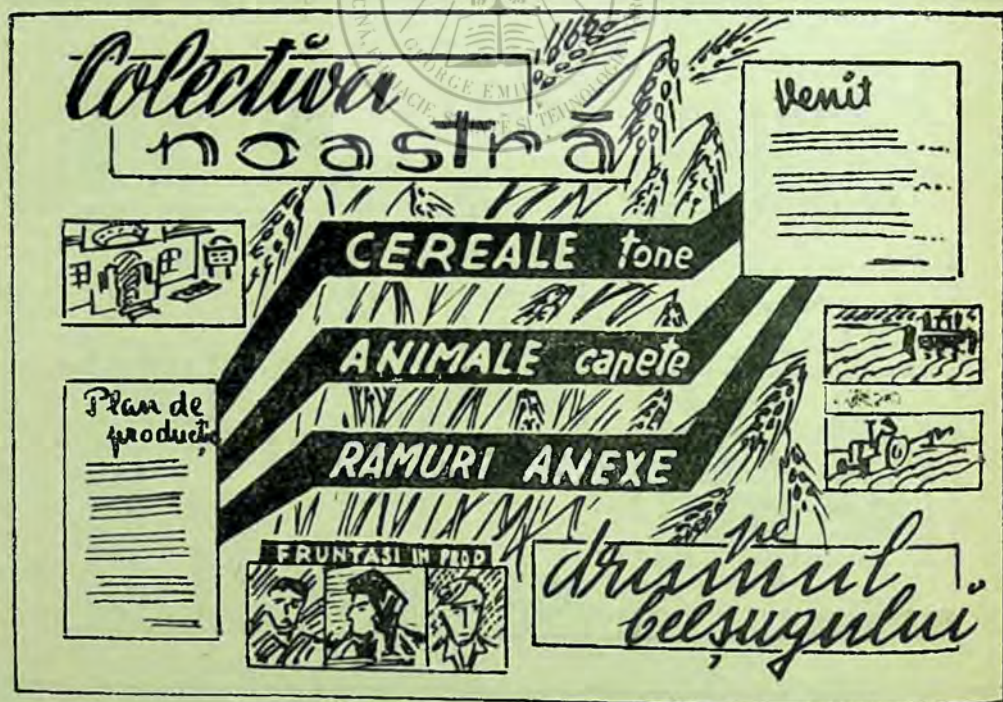

Fig. 3

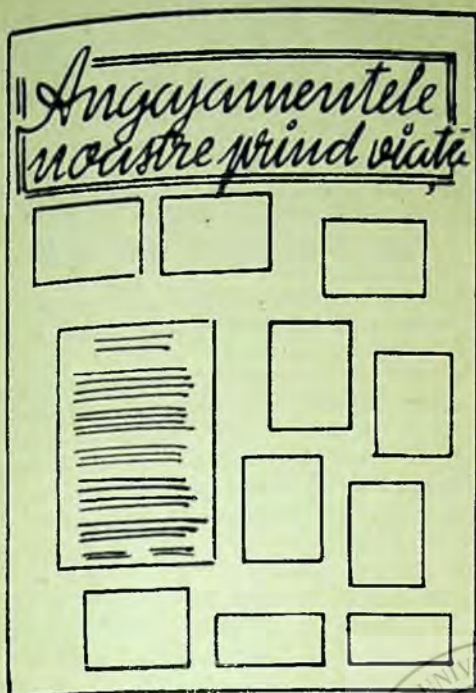

Fig. 4

de fotografii, desene, grafice, diagrame etc. referitoare la diferitele etape din construcția și dezvoltarea fabricii sau uzinei. În vitrina expoziției pot fi prezentate lucrări sau broșuri consacrate întreprinderii, poate fi alcătuit un montaj de articole decupate din presa centrală și din ziarul de uzină, pot fi expuse fișele de lectură și fotografiile celor mai buni cititori ai bibliotecii.

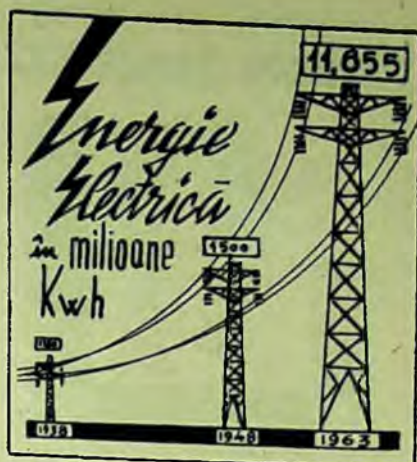

Fig. 6

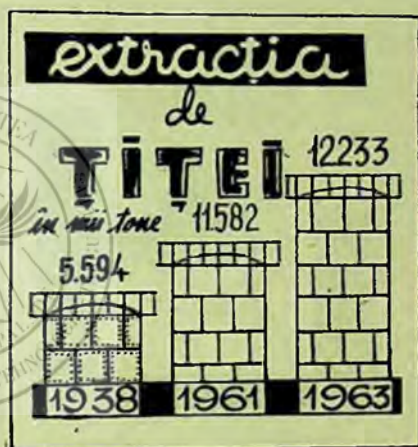

Fig. 7

Fabricate pentru prima oară în R.P.R.

1938	1963		
0	59	LOC. DIESEL	
0	65.000	TRACToare	
0	1011	MOTORE ELECTRICE	
0	120	INST. FORAJ	
0	68.148	TELEVIZARE	

Fig. 5

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Panoul *Orașul nostru ieri și azi* (fig. 2), în concepție similară cu cel prezentat mai sus, poate fi întocmit, îndeosebi, de bibliotecile raionale, populare și orașenești și intercalat în cadrul secțiunii a IV-a, care prezintă în publicații, cifre și imagini, creșterea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii.

Cu o structură mai complexă este panoul intitulat *Colectiva noastră pe drumul belșugului* (fig. 3). El vine să îmbogățească conținutul secțiunii a III-a, completând aspectele generale cu elemente locale, specifice fiecărei gospodării agricole colective. Întreg materialul ilustrativ (fotografii, desene, grafice etc.) este grupat în jurul unui grafic central care prezintă realizările obținute de G.A.C. în anul 1963 în creșterea producției agricole și în retribuirea muncii colectivizatorilor. În stînga, sînt înscrise cîteva date extrase din planul de producție al G.A.C. pe anul 1963, la mijloc, sînt consemnate cifre realizările obținute în același an la cultura mare, sectorul zootehnic și ramurile anexă, iar în dreapta se va nota valoarea zilei-muncă (în bani și produse) în anul 1963 și cea planificată pentru anul 1964.

Panoul *Angajamentele noastre prind viață* (fig. 4) este specific pentru expozițiile organizate în întreprinderi. Este de fapt o agendă a realizărilor obținute în întrecerea socialistă în cinstea zilei de 23 August, care trebuie inclusă în secțiunea a II-a *Industria noastră socialistă în plin avînt*. Bilunar sau săptămînal, panoul se reînnoiește prin articole decupate din ziarele centrale sau din ziarul de uzină, prin note, știri, informații referitoare la îndeplinirea angajamentelor luate în cinstea zilei de 23 August.

Graficele (fig. 5—11) pe care le prezentăm pot să figureze în diferitele secțiuni ale expoziției, în funcție de conținutul lor. Bibliotecile mici, care nu au posibilitate să confecționeze panouri pentru ilustrarea secțiunilor, pot folosi ca material de agitație vizuală grafice, de genul celor prezentate alăturat, și fotografii decupate din colecțiile mai vechi de reviste.

DIMA-DRĂGAN C.
MIRCEA LĂCĂTUȘU

Pregătiri pentru marea sărbătoare

Colectivul bibliotecii Clubului muncitoresc al sindicatelor din Petroșani și-a întocmit un plan de acțiuni care oglindește angajamentele sale de muncă în cinstea aniversării mărețului eveniment al Eliberării. Planul prevede intensificarea propagandei cărții la bibliotecile mobile din întreprinderi și instituții, în scopul atragerii pînă la 23 August a unui număr de cititori echivalent cu cel atras în tot anul trecut. Acest obiectiv este îndeplinit printr-o mai bună îndrumare a cititorilor și prin organizarea unor manifestări de masă cu cartea social-politică, tehnică și beletristică, în cadrul Clubului, la locul de muncă al cititorilor și în diferite săli culturale.

Un mare număr de manifestări de masă sînt dedicate actului istoric de la 23 August. Între acestea, amintim seara literară *23 August 1944*, care a fost organizată recent la Club și la Șantierul 2 de construcții, urmînd să fie repetată la Mina Dîlja și la Uzina de reparat utilaj minier. Un ajutor eficient în pregătirea ei au dat tehnicianul în construcții Emanoil Crăciun și profesoara Maria Țițescu.

Pentru luna august, pregătăm încă de pe acum o seară literară, urmată de program artistic, în cinstea tinerilor de o vîrstă cu Eliberarea. În cadrul unei „Joi cultural-distractive“ din aceeași lună vom organiza un concurs „Cine știe, cîștigă“ pe tema *Obiective industriale noi pe harta regiunii noastre*, un simpozion închinat celei de-a 20-a aniversări a Eliberării, care va fi prezentat și în fața muncitorilor de la întreprinderile mari din oraș. Aceste manifestări de masă fac parte dintr-un ciclu intitulat *Înflorește țara mea*. Luna aceasta, de pildă, organizăm în cadrul acestui ciclu seara tematică *Litoralul Mării Negre — perla a patriei noastre*.

În sfîrșit, în cursul lunilor iunie—august organizăm lecturi în grup la

căminele muncitorești și la locul de muncă al cititorilor de la Mina Dîlja, Întreprinderea de reparat utilaj minier, Întreprinderea de construcții și montaje miniere și Șantierul nr. 2 construcții. Sînt alese pentru lectură cărțile anului 20 în care este înfățișată imaginea nouă a patriei noastre.

AURICA IONESCU

★

În cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei, în bibliotecile din Reșița și din localitățile învecinate se organizează numeroase acțiuni de masă cu cartea, menite să releve deosebita însemnătate a evenimentului de la 23 August 1944, realizările obținute în construcția socialistă, viața nouă a oamenilor muncii din patria noastră.

Astfel, se vor organiza simpozioane pe teme *Poezii noștri cîntă patria și partidul, Patria cîntată de poeți, Viața nouă a satului oglindită în literatură*, la bibliotecile din Reșița, Bocșa, Tîrnova. O deosebită atenție s-a dat pregătirii — de către biblioteca din Reșița — montajului literar-muzical *Chipul comunistului oglindit în literatură noastră*, iar la Romna — concursului „Cine știe cîștigă“ intitulată *Pe drumul însorit al socialismului*.

★

La Soceni, Ghertenis, Clocotici, Carasova, Docnacea, Tîrnova, Ezeris, Cilnic, se vor organiza de asemenea numeroase manifestări de masă. Printre acestea, trebuie amintite: Jurnalul vorbit *Drumetînd pe meleagurile patriei*, procesul literar pe marginea romanului *Drum deschis* de Șerban Nedelcu, șezătorile literare *Ce am citit din proza contemporană* și altele.

★

La Heleșteni-Pășcani, regiunea Iași, biblioteca comunală folosește numeroase forme de activitate în rîndul tinerilor colectivști. Printre acestea, deosebit de apreciate sînt concursurile „Cine știe, cîștigă“

În cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei, au fost organizate două asemenea acțiuni intitulate: *Viața tineretului de la sate ieri și azi* realizat cu sprijinul Comitetului regional U.T.M. și al bibliotecii regionale, și *Cine știe zootehnie, ciști-gă*. Concursurile s-au bucurat de o bogată participare din partea colectivităților. Mulți dintre concurenți, printre care Vasile Chiper, Constantin Iurcan, Mircea Pleșa, Mișuța Chițac, frunțași în producție și totodată cititori frumțiși, au dat răspunsuri bune și foarte bune. Ciștișătorii au fost răsplătiți de către consiliul de conducere al gospodăriei colective cu o excursie în orașul Iași.

Biblioteca Victoria Bortăș s-a preocupat de pregătirea colectivităților în vederea desfășurării în bune condițiuni a celor două acțiuni. De altfel, ridicarea continuă a nivelului de cunoștințe al colectivităților, este o problemă căreia îi acordă o permanentă atenție, prin organizarea unei largi propagande a fondului de cărți al bibliotecii, cu ajutorul listelor de recomandare, al planurilor de lectură, al diferitelor forme de agitație vizuală.

EMIL OLARU

★

Și în planul de muncă al bibliotecii comunale Sulița (raionul Botoșani) sînt cuprinse o serie de obiective în împlinirea zilei de 23 August. În această perioadă, biblioteca Ionescu Elvira și-a propus să atragă încă 300 de cititori, iar pînă la 23 August să reinscrie toate cele 1250 de persoane care au frecventat anul trecut biblioteca. Sînt prevăzute, de asemenea, numeroase acțiuni de masă cu cartea, dintre care amintim: simpozionul *Literatura noastră după 23 August*, ținut în luna aprilie, recenzii ale cărților *La cea mai înaltă tensiune*, *Dobrogea în marș*, *Puntea* (de Dumitru Corbea), scara literară *Eminescu — luceafărul poeziei românești*.

La concursul „Iubiți cartea” a fost înscris un număr de 40 noi cititori, care urmează să participe la discuțiile finale și să primească insigna de „Prieten al cărții” în preajma zilei de 23 August.

M. NIȚESCU

În luna aprilie, la Ploiești a avut loc o consfătuire a bibliotecarilor și învățătorilor în legătură cu unele probleme ale literaturii pentru copii și ale propagandei acestora în rîndul micilor cititori, organizată de biblioteca regională în colaborare cu secția de învățămînt. La consfătuire au participat scriitorii Gica Iuteș, Mioara Cremene și Octav Pancu-Iași.

Din partea secției de învățămînt, a fost prezentat un referat care a relevat o serie de aspecte interesante din activitatea desfășurată de către cadrele didactice cu cartea pentru copii, în sprijinul procesului de învățămînt. Referatul a cuprins o amplă pledoarie în favoarea rolului instructiv-educativ al literaturii pentru cei mici.

În continuare, Camelia Teodorescu, șefa secției pentru copii a bibliotecii regionale Ploiești a vorbit despre experiența acumulată la această bibliotecă, pe linia propagandei cărții în rîndul micilor cititori și a relevat o serie de aspecte îmbucurătoare cu privire la creșterea neconținută a numărului cititorilor copii și a cărților citite de aceștia.

Pentru îndrumarea lecturii cititorilor, la secția de copii a bibliotecii regionale, sînt folosite cataloagele tematice și listele bibliografice de recomandare, deosebit de utile în orientarea școlărilor asupra cărților celor mai potrivite vârstei lor, menite să le îmbogățească și să le completeze cunoștințele căpătate în școală. În referat s-a arătat însă că bibliotecarii împlinesc o serie de greutăți în îndrumarea lecturii copiilor, datorită numărului restrîns de exemplare — dintr-un tiflu — pe care le deține biblioteca. *Lucrarea Șapte frați* de Tudor Arghezi, de exemplu, a fost repartizată bibliotecilor din regiunea Ploiești în numai 220 de exemplare. Cu acestea, trebuie satisfăcute cererile celor 32 000 de elevi ai claselor I (cartea se adresează în special copiilor de vîrstă școlară mică). Referatul a cuprins de asemenea numeroase date privitoare la circulația cărții pentru copii.

În continuare, a fost prezentată o expunere cu privire la *Semnificație și sens în literatura pentru copii*. La discuțiile care au urmat s-au înscris numeroși participanți. Nicolae Mateescu de la școala elementară nr. 20 din Ploiești, a dat exemple de lucrări reușite care influențează pozi-

tiv pe micul cititor. Exemplificările din lucrările scriitorilor prezenți la consfătuire au stîrnit interes și au stimulat ritmul viu în care au decurs și celelalte intervenții. Maria Negrea de la școala medie nr. 6, Olimpia Giurea de la școala nr. 11, Ana Tîlimpea de la școala elementară nr. 3, Ecaterina Plăișeanu de la școala nr. 21, Vasile Nicolescu de la școala din comuna Păulești și alți vorbitori, au ridicat probleme interesante referitoare la creația literară cit și cu privire la îndrumarea lecturii micilor cititori.

În cadrul discuțiilor, s-au făcut o serie de propuneri, printre care: reeditarea operelor valoroase, dar epuizate; elaborarea unor cataloage de recomandare care să cuprindă adnotări cu privire la conținutul operei și vîrsta la care ea devine accesibilă copiilor; publicarea de către „Gazeta învățămîntului” a unor recenzii și liste bibliografice adnotate pentru toate cărțile care apar în domeniul literaturii pentru copii; elaborarea unei enciclopedii sau a unui dicționar enciclopedic pentru copii; întocmirea unor antologii cu culegeri din cele mai valoroase texte, grupate pe clase sau în raport cu vîrsta cititorilor ș.a.m.d. Unii vorbitori au semnalat lipsa pieselor de teatru pentru serbările școlare, numărul mic de lucrări literare accesibile școlărilor mici, slaba reflectare în operele literare pentru copii a vieții noi din satele noastre, nepotrivirea dintre ilustrații și text la unele cărți recent apărute etc. Toți vorbitorii au arătat necesitatea tipăririi cărților pentru copii în tiraje mai mari. O serie de lucrări, apărute recent, nu pot fi găsite nici în librării, nici la biblioteci, fiind împrumutate.

Scriitorii participanți la consfătuire au vorbit despre ultimele lor lucrări, au răspuns la numeroasele întrebări adresate de către copii. De asemenea și-au prezentat unele dintre planurile lor de creație. Copiii au citit în fața auditoriului paginile cele mai îndrăgite de ei din creația scriitorilor prezenți.

Prin problemele puse în discuție, prin felul în care a fost organizată, consfătuirea și-a atins scopul. Au fost scoase în evidență o serie de aspecte privind activitatea cu cartea pentru copii și legătura scriitorilor cu micii cititori. Pentru educatori ca și pentru bibliotecari, consfătuirea a fost deosebit de utilă, contribuind la îmbogățirea experienței acestora în direcția propagandei cărții în rîndul copiilor.

ILIE STANCIU

Avantajele unificării

Tendința contopirii unor biblioteci mici, situate la o mică distanță unele de altele și lipsite de fonduri bogate și variate care să satisfacă deplin cititorul, se manifestă acum tot mai evident în unele orașe. Este cazul, între altele, al orașului Tg. Jiu, unde Consiliul local al sindicatelor, în urma unei analize asupra eficacității bibliotecilor sindicatelor de la Fabrica de țigarete, Întreprinderea de panificație și Fabrica de cărămidă refractară, precum și a paralelismelor dintre ele, a hotărît, în 1962, să le comaseze și să creeze o bibliotecă unică, deservită de un bibliotecar permanent.

Noua bibliotecă, amenajată pe bulevardul 1 Mai, în imediata apropiere a celor trei întreprinderi și în drumul cititorilor, deține aproape 5 000 de volume și se îmbogățește continuu, fiecare comitet sindical de la aceste întreprinderi cotizînd cu sume egale pentru procurarea cărților. Completarea colecțiilor este coordonată de către întreprinderile menționate, ai căror delegați se întrunesc periodic pentru a discuta comenzile. Cărțile tehnice necesare muncitorilor formează obiectul unei atenții speciale cu prilejul achizițiilor.

Întreaga activitate cu cartea este dirijată de această bibliotecă centrală. Locul fostelor biblioteci, completate la întîmplare cu cărți, nu întodeauna cu cele mai potrivite cititorilor, l-au luat bibliotecile mobile pe secții sau ateliere (cite 3 la Fabrica de țigarete și la Întreprinderea de panificație și 2 la Fabrica de cărămidă refractară). În rafturile acestei biblioteci, se găsesc acum mai des ultimele noutăți și, în general, publicațiile cerute de cititori, fără să se „golească” fondurile bibliotecii centrale de toate cărțile de bază. Au fost aleși cu grijă și bibliotecarii cu muncă obștească din întreprinderi.

Prezentăm, pentru exemplificare, activitatea bibliotecii mobile de la atelierul 11—13 al Fabricii de țigarete, care, de fapt, nu se deosebește de activitatea celorlalte biblioteci mobile. Lunar, bibliotecara Vucină Elena, muncitoare, primește în medie, 100 de volume de la biblioteca centrală pe care le restituie la timp, bineînțeles după ce au fost citite de salariați. Avînd cărți corespunzătoare cerințelor oamenilor, ea a atras la lectură 70% dintre colegii de muncă.

Unii dintre ei au citit în primele 4 luni ale acestui an pînă la 10 volume. Titlurile notate pe fișele de cititor oglindesc o lectură variată și nu numai din domeniul beletristic. Firește, există și aici cititori care au solicitat mai puține titluri, dar nu se poate spune că bibliotecile mari sînt scutite de asemenea cazuri.

Biblioteca centrală organizează cu regularitate manifestări de masă în fiecare secție sau atelier, ajutată de un numeros colectiv de cititori, care, prin intermediul bibliotecilor mobile, se simt foarte apropiați de carte și pot fi ușor mobilizați la diverse acțiuni.

Se obișnuiește, de asemenea, ca cele mai importante cărți nou intrate să fie recenzate imediat în secții și ateliere, cu ajutorul cititorului însuși.

O astfel de activitate a dat și rezultatele așteptate. În anul 1963, au fost înregistrați ca cititori permanenți 75% dintre salariații acestor trei întreprinderi, iar indicele de lectură a sporit la 10 (un spor de 216% față de anul 1962, cînd a avut loc contopirea bibliotecilor). Nivelul frecvenței și intensitatea lecturii în acest an au crescut de asemenea.

Nu trebuie să se creadă însă că singură contopirea unor biblioteci — acolo unde e cazul — poate determina ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a muncii cu cartea. Sprijinul organelor sindicale, al colectivelor culturale obștești și al cititorilor apare ca deosebit de necesar. Se adaugă apoi persoana bibliotecarului, de a cărui pregătire și activitate depinde iarăși foarte mult. În cazul nostru, a fost aleasă o bibliotecară pricepută — tovarășa Maria Catană — care, aici, la această bibliotecă, și-a putut pune mai pregnant în valoare experiența sa în munca de bibliotecă.

DINU HARALAMBIE

Agitația vizuală la biblioteca din Rîpile

Agitația vizuală în biblioteci este unul dintre mijloacele eficiente pentru popularizarea colecțiilor de publicații, a diferitelor acțiuni întreprinse cu cartea, precum și pentru dezvoltarea gustului estetic al cititorilor.

Pornind de la necesitatea cunoașterii planului de producție al G.A.C. de către toți cititorii, am alcătuit trei

panouri cu principalii indicatori din acest plan și schema organizatorică a gospodăriei. Toate trei panourile sînt expuse în sala de lectură a bibliotecii. Tot aici se află graficul cu indicii de activitate a bibliotecii de la înființare pînă în prezent și un panou cu bibliografia Concursului „Iubiți cartea” intitulat *Nici un tînar în afara Concursului „Iubiți cartea”*. Sub acest panou, a fost amenajată o expoziție permanentă cu cărțile din bibliografia Concursului.

Două panouri de onoare cu fotografii atrag atenția asupra cititorilor fruntași ai bibliotecii noastre.

În sala de lectură, se află și panoul cu indicații pentru folosirea cataloagelor sistematic și alfabetic, intitulat *Unde și cum căutăm cărțile?* Harta comunei marchează cele două biblioteci filiale de pe raza comunei, cît și cele 29 de circumscripții electorale cu cercurile de citit, reprezentate prin stegulețe roșii. Raftul tematic *Ce să citească colectivității din brigăzile: de cîmp, legumicolă, zootehnică* etc. cuprinde, alături de cărțile expuse pe această temă, etichete ale colectivităților care dau ajutor în propaganda cărților pe brigăzi, precum și planurile de lectură pentru fiecare brigadier și șef de echipă în perioada întreținerii culturilor.

Pentru popularizarea presei folosim trei vitrine iluminate unde afișăm zilnic, pe probleme, articole care interesează mai mult colectivității în cele mai diverse domenii și probleme. Tot aici organizăm periodic vitrine cu cărți, dintre care le amintim pe cele mai recente: *Ce ne spun aceste cărți despre efectuarea la timp și în bune condiții a lucrărilor agricole de sezon. Cartea agrotehnică sprijin prețios în mărirea producției la hectar*. Aniversările și comemorările sînt, de asemenea, popularizate cu ajutorul acestor vitrine.

O altă formă a agitației vizuale folosită în popularizarea cărții este expoziția deschisă care se organizează nu numai pentru „ochi”, ci, mai ales, pentru a da posibilitate cititorilor să răsfoiască și să selecteze cărțile preferate pentru a le împrumuta pe loc. Expozițiile cele mai eficiente sînt cele tematice. La noi, s-a bucurat de succes, între altele, o expoziție de cărți agrotehnice pe tema: *Întărirea economico-organizatorică a G.A.C. asigură venituri mari colectivității*.

Împietind agitația vizuală cu celelalte forme de propagandă a cărții în rindul colectivităților am reușit, în bună măsură, să încadrez activitatea bibliotecii în activitatea întregului sat pentru întărirea economico-organizatorică a gospodăriei colective și ridicarea conștiinței socialiste a țăranilor colectivști.

VICTORIA DIMOFTE

Cartea în sprijinul viticultorilor

Punerea în valoare a terenurilor neproductive din regiunea noastră este o sarcină de mare importanță în etapa actuală. Membrii gospodăriilor colective, sub îndrumarea specialiștilor, plantează cu succes pomi și viță de vie pe suprafețe întinse.

Pentru producerea materialului săditor, colectivști au fost pregătiți prin cursuri speciale organizate de Consiliul agricol regional Ploiești, prin lecțiile predate în cadrul învățământului agricol de 3 ani, cit și prin studierea materialului de specialitate din bibliotecă. Venind în sprijinul ridicării nivelului lor profesional, biblioteca regională Ploiești a trimis indicații metodice tuturor bibliotecilor comunale în vederea organizării unei consfătuiri pe tema: *Cartea în ajutorul viticultorilor*.

Recent, biblioteca comunală din Cindești, raionul Buzău, a organizat o astfel de consfătuire cu membrii bri-

găzii viti-pomicole din G.A.C. La începutul consfătuirii, brigadierul Marinou Mihai a prezentat referatul: *Metode eficiente pentru producerea materialului săditor viticol*, în cadrul căruia s-a ocupat și de rolul cărții în adâncirea specializării viticultorilor. Vorbitorul a subliniat ajutorul pe care l-au primit colectivști prin lectura broșurii *Experiența noastră în producerea materialului săditor viticol*, editată de Consiliul agricol regional Ploiești. Această lucrare, precum și altele consultate de viticultori chiar în perioada efectuării unor operații de muncă, au contribuit la buna pregătire a unui număr de 50 de colectivști în sectorul „școala de viță”, ceea ce ne-a dat posibilitatea să producem singuri materialul săditor de care avem nevoie și chiar să furnizăm și altor gospodării colective din regiune.

Referatul a fost urmat de vii debateri. Printre vorbitori au fost șefii de echipă viti-pomicoli Nicolae Boriceanu, Ion Vîngău, Gh. Năstase, viticultorii Ana Popescu, Dorel Barbu și alții. Ei au propus unele metode de muncă, în baza recomandărilor cunoscute din cărțile viticole noi sosite la bibliotecă.

În încheierea consfătuirii, biblioteca a prezentat participanților ultimele lucrări de specialitate intrate în bibliotecă, după care a împrumutat cărți colectivștilor din expoziția organizată în sală.

MARIA VAIDA

Plenara Consiliului așezămintelor culturale

Consiliul așezămintelor culturale a dezbătut în ședința plenară din 18 mai a.c. activitatea științifică a Bibliotecii centrale de stat. Raportul prezentat de Angela Popescu-Brădiceni, directoarea Bibliotecii, și discuțiile care au urmat s-au preocupat îndeosebi de problemele elaborării bibliografiei naționale curente, constituirea catalogului colectiv național și a bibliografiilor speciale. Au fost larg dezbătute, de asemenea, activitatea de informare bibliografică și de documentare desfășurată de Biblioteca centrală de stat și aspectele activității de îndrumare metodică a bibliotecilor publice.

Plenara a adoptat un plan de măsuri privind îmbunătățirea muncii științifice a Bibliotecii centrale de stat.

Cu această ocazie a avut loc și constituirea Comisiei bibliotecilor de pe lângă Consiliul așezămintelor culturale. Ca președintă a comisiei a fost aleasă tovarășa Angela Popescu-Brădiceni. Comisia bibliotecilor în prima sa ședință din 19 mai a. c. a discutat măsurile pentru îmbunătățirea completării fondurilor bibliotecilor, a stabilit subcomisiile pe diferite probleme și planul de activitate al acestora.

Academician TUDOR VIANU

La 21 mai 1964, Tudor Vianu ne-a părăsit pentru totdeauna. Pierderea pe care a suferit-o nu numai cultura românească, dar cultura mondială în-săși este resimțită într-o egală măsură în lumea bibliotecilor și a cărții, în domeniul documentării și al bibliografiei.

Scriitor, savant, profesor universitar, om de cultură, Tudor Vianu avea prin multiplele sale activități, prin largul său orizont intelectual, puternice și îndelungate legături cu bibliotecile și cu cartea. O erudiție excepțională concentrată într-o viață de lectură și studiu îi stabilise lui Tudor Vianu renumele rară a unui tezaur de cunoștințe nu numai de ordin cultural, nu numai în domeniile pe care le-a ilustrat prin opera sa (estetică, filozofie, istorie și critică literară, istoria artei etc.), ci și în problemele științei contemporane a căror importanță nu a putut scăpa curiozității sale vii și interesului său multilateral.

Chemat prin menirea sa de dascăl, cu și prin opera sa științifică și culturală, să împartă acest tezaur studenților, cercetătorilor, marii mulțimi de cititori ai scrierilor sale, Tudor Vianu a fost un răspinditor de lumină, îndeplinind aproape o jumătate de secol o funcțiune culturală majoră, de care s-a achitat cu generozitate, cu prestigiu și cu o nesfârșită dragoste de oameni.

Iată de ce lumea cărților a fost totdeauna mediul de lucru obișnuit al lui Tudor Vianu, iată de unde provenea convingerea sa, pe care îi plăcea

să o repete împreună cu unul din autorii săi preferați, că „sint cărți care ocupă în viața noastră același loc cu părinții, cu cei dragi și cu marile experiențe“. El însuși posesor al unei biblioteci deosebit de valoroasă, adunată cu pasiune și competență, Tudor Vianu va rămâne necontent pentru cultura noastră un exemplu strălucit de om al cărții.

În Tudor Vianu, eruditul a fost însă dublat de creator. Autor al unei opere întinse, formată din lucrări de sinteză, studii de specialitate, cursuri universitare, versuri, articole de critică și istorie literară etc., Tudor Vianu a fost unul dintre cei mai fecunzi scriitori ai culturii românești contemporane. Legat de bibliografie, de documentare și de bibliotecă în general prin activitatea sa îndelungată de profesor și de cercetător, Tudor Vianu nu a rămas numai beneficiarul acestei activități. El a dat documentării științifice, bibliografiei și biblioteconomiei românești din prestigiul activității sale de savant, aducând contribuții prețioase în toate aceste domenii. Încă din 1930, Tudor Vianu a publicat o valoroasă Bibliografie a culturii, cea dintâi lucrare cu acest titlu încercată în literatură noastră bibliografică. În anii următori, sub semnătura lui apar numeroase articole de critică bibliografică, în revistele de cultură de la noi sau de peste hotare. Ele cuprindeau fie examenul critic al unor opere cu cea mai variată tematică, fie introduceri în studiul unor probleme de

estetică, filozofie sau istorie literară, studii care, prin abundența informației lor deveneau adevărate bibliografii tematice. În ultimul an al vieții sale, Tudor Vianu a încheiat primul volum din Bibliografia literaturii române, redactată sub directa sa îndrumare.

Conceptiile lui Tudor Vianu în domeniul bibliografiei și al documentării științifice au fost expuse într-o serie de articole, publicate în revista Studii și cercetări de bibliologie (al cărei redactor responsabil a fost începând din 1960) sau în Căluza bibliotecarului. În domeniul biblioteconomiei, contribuția lui Tudor Vianu a fost nu numai de ordin științific teoretic. Începând din 1958 și pînă în ultima zi a vieții sale, marele savant a desfășurat ca director general al Bibliotecii Academiei R.P.R. o operă considerabilă. Sub îndrumarea sa au fost

reorganizate o parte din colecții, a fost mărit localul, au fost inițiate vaste lucrări bibliografice, a fost asociată, cu rezultate remarcabile, activitatea de bibliotecă și aceea de răspindire a culturii prin expoziții, conferințe etc.

Prin personalitatea și opera sa, Tudor Vianu a îmbogățit timp de jumătate de secol știința cărților și a bibliotecilor din țara noastră. Figură ilustră a culturii românești contemporane, el a extins strălucirea prestigiului său asupra activităților legate de bibliotecă și de carte pe care le-a iubit și le-a prețuit atît de mult. Inscris pentru totdeauna pe frontispiciul culturii noastre, numele lui Tudor Vianu va rămîne neșters în amintirea bibliotecarilor, bibliografilor și documentaliștilor de la noi ca acela al unui creator, al unui îndrumător, al unui mare prieten.

CUGETĂRI DESPRE CĂRȚI

Presă este modul cel mai general al indivizilor de a-și face cunoscută exigența spirituală. Ea nu cunoaște prestigiul persoanei, ci numai pe acela al inteligenței... După cum omul învață să scrie și să citească trebuie să aibă și dreptul să scrie și să citească.

(K. Marx : *Discuții asupra libertății presei*)

Menirea cărții este să-l înveselească pe plugar cînd se întoarce seara trudit de la munca sa grea, să-l desfete, să-l facă să uite de truda sa, să prefacă țarina lui aridă într-o parfumată grădină de trandafiri. Ea are menirea de a transforma în mod magic atelierul meseriașului, nenorocita mansonărie a chinutului ucenic, într-o lume de basm, într-un palat de aur [...]. Dar ea mai are și menirea ca să-l ajute să-și limpezească simțul moral, să-l facă conștient de puterea, de dreptul, de libertatea sa...

(Fr. Engels : *Cărțile populare germane*)

O carte are nevoie de timpul ei, ca și un copil. Toate cărțile scrise repede, în puține săptămîni, îmi trezesc o anumită prejudecată împotriva autorului ; o femeie onestă nu naște copilul ei înainte de nouă luni.

(H. Heine : *Gînduri și fantezii*)

Cei ce topesc multe luminări în citirea cărților, tocesc și vederea ochilor trupului ; dar cei ce n-au căutat niciodată pe slove, măcar că și-au păzit mai ascuțită vederea ochilor, însă neștiința i-a virit în întuneric și în tartarul necunoștinței.

(D. Cantemir : *Istoria ieroglifică*)

Marile bucurii vin din contemplarea operelor frumoase.

(Democrit : *Fragmente*, 194)

Deci, fraților cetitorilor, cu cît veți îndemna a ceti [...] cu atît veți ști a vă feri de primejdii și veți fi mai învățați a dare răspunsuri la sfaturi ori la taină, ori de oștire, ori de voroave, la domni și la noroade de cinste.

(Ion Neculce : *Predoslovie la Letopisețul Țării Moldovet*)

CARAGIALE

în critica literară contemporană ¹⁾

În urmă cu doi ani s-au împlinit cinci decenii de la moartea lui I. L. Caragiale. Această comemorare recomandată și de Consiliul Mondial al Păcii, pe plan mondial — a însemnat pentru critica literară, ca și pentru viața teatrală, pentru grafică, radiodifuziune și televiziune, pentru biblioteci și cămine culturale — un adevărat „an Caragiale” în care au fost asociate eforturi pline de entuziasm pentru evocarea omului și operei lui.

Aceste eforturi au însemnat un considerabil spor în cunoașterea lui Caragiale. Bogata recoltă de articole și studii publicate în special în 1962 trebuia valorificată. Iată ce explică publicarea lucrării lui Marin Petrică, bibliografia de recomandare *Caragiale*, în care, cum se și cuvenea, au fost menționate și alte contribuții ale criticii noastre literare începînd din 1948.

Adresată bibliotecarilor, bibliografilor, maselor largi de cititori lucrarea nu are nevoie, la rîndul ei, de o recomandare. De o utilitate incontestabilă ca orice ghid în opera unui clasic al literaturii noastre (și pentru Caragiale nu aveam, cum se știe, nici o bibliografie recentă), cartea are și alte merite pe care le vom aminti în încheierea acestor observații.

Mai întîi, însă, observațiile.

Lucrarea este introdusă printr-un excelent studiu al lui Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Viața și opera lui I. L. Caragiale*. O mică monografie (21 de pagini care, culese cu corp 8 înseamnă aproape 40) constituind o lucrare independentă, cuprinzătoare, bogată în informații exacte și caracterizări reușite. Studiul putea câștiga însă, în valoarea sa metodică printr-o corelare cu bibliografia de recomandare în fruntea căreia a fost publicat. Introducerea unei bibliografii Caragiale are negreșit același scop ca și bibliografia însăși: să familiarizeze pe cititor cu creația lui Caragiale, să-l îndemne la lectura celor mai importante ediții de opere ale acestuia, a celor mai interesante studii și articole scrise despre el. Prin urmare ar fi fost deosebit de util pentru cititor ca în prezentarea fiecărui aspect din viața lui Caragiale sau din creația acestuia să se facă referințe, (evident numai prin numere, pentru a nu dubla bibliografia) la articolele din bibliografie. Era un mijloc mai mult pentru recomandarea acestor articole și un mod de a ajuta pe cititor să cunoască utilitatea fiecărei contribuții ce i se recomandă.

O bibliografie de recomandare este prin definiție o bibliografie selectivă. Din acest punct de vedere lucrarea are însă lacune. Unele dintre cele mai importante articole scrise în ultimii ani despre I. L. Caragiale, adăugate edițiilor de opere întocmite între 1948—1962 nu sînt cuprinse în bibliografie. După cum se menționează și în cuprins bibliografia cuprinde ediții de opere Caragiale și articole despre Caragiale publicate între anii 1948—1962. De vreme ce lucrarea apare în 1964, ar fi fost nimerit ca bibliografia să consemneze cel puțin publicațiile din întreg anul 1962. Astfel, nu găsim în lucrarea lui Marin Petrică ediția I. L. Caragiale, *Oeuvres*, Bucarest, Meridiens-Editions, 1962, ca și o serie de articole apărute după iunie 1962, dată la care pare să se fi oprit autorul bibliografiei.

Articolele publicate în *Scînteia* în anul comemorării (Mihu Dragomir, Valeriu Ripeanu, Dan Hăulică) și întreg numărul festiv, în care o pagină întreagă era închinată marelui scriitor — lipsesc de asemenea. Recenziile la vol. I—II ale ediției de *Opere*, 1962 sînt menționate, dar nu și recenzia la vol. III, Scrisoarea inedită a lui Caragiale, semnalată de Mihu Dragomir (nr. 19, p. 54) era, în realitate cunoscută și publicată anterior, cum se arată într-o notă, semnată O. Z. în *Viața Romînească*, 1962. Autorul nu trebuia să lase să se perpetueze o eroare, ci să menționeze corectarea erorii. Planul ediției Caragiale comentată de Mihai Florea în articolul următor (nr. 20) trebuia dat după ediția însăși, nu după o

¹⁾ Petrică Maria: *Ion Luca Caragiale*. Bibliografie de recomandare (cu o prezentare a vieții și operei scriitorului de Zoe Dumitrescu-Bușulenga). București, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, Consiliul așezămintelor culturale 1964. 231 p. (Biblioteca activistului cultural).

recenzie. Criticile îndreptăţite ale lui M. Florea, din aceeaşi recenzie, nu sînt în schimb menţionate de Petrică Marin. În sfîrşit, severitatea criteriilor sale selective nu trebuia împinsă pînă acolo încît să înlătore articolul lui Radu Albală, *Între Apuleius şi Caragiale* (Viaţa romînească, iunie 1962, nr. 226 şi urm.) citat în *Studiul introductiv* (la p. 27, nota 14) dar absent din bibliografia însăşi.

Opera întinsă şi variată a unui scriitor care a creat în mai multe genuri literare şi care a avut o bogată activitate socială şi culturală este desigur greu de sistematizat în cele cîteva capitole adoptate de Marin Petrică. Pe de altă parte, scriind despre Caragiale, nimeni nu poate trata un singur aspect al vieţii sau opere sale. Viaţa unui scriitor este ilustrată de opera lui, aşa cum opera însăşi se explică prin diferite etape şi împrejurări ale vieţii sale. Referinţele concomitente la viaţă şi la operă sînt deci inevitabile. Considerentele de mai sus ne lămuresc pentru ce clasificarea scrierilor despre viaţa şi opera lui I. L. Caragiale (p. 45—224) nu este decît într-o anumită măsură corectă. Într-adevăr, de la prima referinţă a acestei părţi din lucrare (Sică Alexandrescu, *Caragiale şi editorii săi*, vezi 0.47, nr. 1) ne întîmpină un articol care tratează despre condiţiile editoriale în care au apărut scrierile lui Caragiale iar nu — cum arată titlul capitolului, un articol despre viaţa lui Caragiale. Cel puţin aşa reiese din referatul făcut acestui articol de autorul bibliografiei.

Asemenea exemple pot fi citate şi din alte părţi ale lucrării. Articolul lui Val. Panaitescu, *Caragiale peste hotare* nu prezintă un aspect din viaţa lui Caragiale (unde este clasat), ci traducerea operii lui în limbi străine. Articolul lui Sică Alexandrescu, *Cum a fost jucat Caragiale*, putea fi clasat mai degrabă în capitolul „Teatrul lui I. L. Caragiale în general“ decît în capitolul precedent „Opera lui I. L. Caragiale“. În orice caz cel puţin menţionarea acestui articol în capitolul despre teatru era indispensabilă. Articolul lui Marin Bucur, *Exigenţa editorului* este în realitate o recenzie la vol. II din *Opere*, îngrijite de Al. Rosetti, Şerban Cioculescu şi Liviu Călin, Buc., 1960. Recenziile ar fi trebuit, ca în orice bibliografie, să fie citate o dată cu descrierea ediţiilor la care se referă. Articolul acad. G. Călinescu menţionat la p. 83 este nu numai o prezentare a operei lui Caragiale ci şi, cum arată autorul „o amplă prezentare bibliografică“. De ce nu a fost consemnat în capitolul „Viaţa lui I. L. Caragiale“? Observăm de asemenea, că pamfletul antidinastic al lui Caragiale din *Foiaia interesantă*, 1897, republicat de Liviu Călin în *Gazeta literară* din 1957 este o scriere a lui Caragiale. Ea nu ar fi trebuit menţionată între operele acestuia, la partea I a lucrării? Practic, acest pamflet, descris la p. 52, nr. 14, sub numele lui Liviu Călin este pierdut în capitolul despre „Viaţa lui I. L. Caragiale“. Concluzia care se impune după asemenea constatări este că independent de felul în care a decis autorul să claseze materialul bibliografic despre viaţa şi opera lui I. L. Caragiale ar fi fost necesar un indice pe subiecte care să permită cititorului să găsească repede şi uşor toate articolele cu caracter biografic, toate scrierile despre diferitele opere şi variatele activităţi desfăşurate de Caragiale. Amploarea şi varietatea operei marelui scriitor justifică pe deplin un asemenea indice.

Caracterizarea bibliografică folosită în lucrările de recomandare nu este referatul bibliografic. Prin forma adoptată de autor, caracterizările (ample, reproducînd conţinutul de idei şi de fapte al articolelor consemnate) devin aproape nişte „documente de înlocuire“. Vom arăta mai jos de ce acest procedeu este într-o măsură spre cîştigul lucrării lui Marin Petrică dar, oricît poate părea de paradoxal, scopul bibliografiei este tocmai prin aceasta, mai puţin atins. Intenţia autorului a fost negreşit să atragă pe cititor către lectura lucrărilor recomandate în bibliografie. Conţinutul de idei al acestor lucrări trebuia sugerat, dar nu redat cu o asemenea amploare încît să scutească de lectura articolului însuşi. Dacă articolul lui Ion Massoff (nr. 185, p. 156—157) este rezumat într-o pagină şi un sfert tipărită cu corp 8, iar acela al lui V. Mîndra (nr. 186, p. 157—158) pe o întindere egală, cu amănunte care merg pînă la reproduceri de fraze, date, nume, anecdote cu poantele lor, este limpede că mulţi cititori vor renunţa să mai apeleze la originale. Ceea ce desigur nu a corespuns intenţiilor autorului. Credem că o caracterizare în genul: „Geneza *Năpastei*. O întîmplare autentică din viaţa lui Caragiale; amănunte relatate după prieteni ai lui Caragiale“ ar fi stîrnit mai repede curiozitatea cititorului să citească articolul lui Massoff decît însuşi rezumatul atît de dezvoltat al articolului.

O observaţie ar mai fi necesară despre stilul referatelor. Relatînd fapte exacte după Tudor Argezi (nr. 5, p. 48) nu e potrivit stilul dubitativ: „Acad.

Tudor Arghezi narează un mic eveniment petrecut în casa pictorului G. Pătrașcu unde Caragiale ar fi fost invitat (sublinierea noastră), prin excepție. Este îndoielnic oare că autorul articolului spune adevărul? „Facultățile eliminatoare și critice” menționate tot la p. 48, mai jos, stîrnesc nedumerire. Ce înțelege autorul prin „facultăți eliminatoare”? A vrut să întărească sensul facultăților „critice”? Dar a fi critic („pentru a găsi o idee” — deși Tudor Arghezi evocă în articol felul cum Caragiale căuta nu idei ci exprimarea corectă și elegantă a ideilor, ceea ce este altceva) nu înseamnă a pune în funcțiune numai „facultățile eliminatoare”.

Indexul alfabetic de la p. 225—227 are unele lacune (cuvîntul „alfabetic” este inutil, deoarece referințele se clasează todeauna alfabetic; în ultima vreme s-a adoptat denumirea de *indice* pentru această parte a aparatului cărții). În primul rînd în *Index* ar fi trebuit făcute trimiteri la toate studiile introductive ale edițiilor de Opere consemnate la p. 31—43. După cum se știe, aceste studii introductive sînt de cele mai multe ori mai dezvoltate decît articolele publicate în revistele literare și prezintă viața și opera unui autor sub toate aspectele. Cititorul unei bibliografii de recomandare este dornic să cunoască adesea tocmai asemenea studii complete. Autorul a procedat bine menționîndu-le și în pantea bibliografiei cuprinzînd studii despre Caragiale, dar nu le-a consemnat și analizat pe toate. Chiar dacă a procedat așa din criterii selective, ne întrebăm de ce nu le-a menționat cel puțin în *Index* de unde lipsesc studii introductive de Silviu Iosifescu (nr. 1, 2), acad. Alex. Rosetti și Liviu Călin (nr. 21, 27), Zoe Dumitrescu-Buşulenga (nr. 16), Mihail Petroveanu (nr. 22), Pompiliu Marcea (nr. 23), Sică Alexandrescu (nr. 24).

Nu înțelegem de asemenea de ce nu au fost menționați în *Index* ilustratorii edițiilor lui Caragiale. Bibliografia de recomandare servește și pentru alcătuirea vitrinelor comemorative sau pentru alegerea materialului ilustrativ care poate fi proiectat cu un epidiiscop într-o „seară literară”. Bibliotecarul ar fi interesat să știe că opera lui Caragiale a fost ilustrată de Corneliu Baba (nr. 4), Eugen Taru (nr. 17), A. Jiquide (nr. 18). O asemenea secțiune a *indexului* (cu titlul: *Ilustratori ai operelor lui Caragiale*) ar fi dat și sugestia unei seri literare cu titlul *Caragiale în grafica romînească*. Cunoșcînd importanța ce se acordă mijloacelor de propagandă vizuală și eficienței acestor mijloace pentru atragerea cititorilor, credem că acest aspect al bibliografiei nu trebuia subestimat.

În sfîrșit, tot în legătură cu *Indexul*, credem că în alcătuirea lui s-ar fi putut prevedea și referințe care să ajute la organizarea unor manifestări de masă cu temele: *Caragiale despre scriitorii contemporani*, *Caragiale și critica literară*, *Caragiale despre marii actori ai vremii lui* etc. Era deci folositor ca la *Index* să se menționeze și numele de scriitori sau artiști care figurează în titlurile sau adnotările articolelor lui Caragiale (Al. Vlahuță, B. P. Hașdeu, B. Delavrancea, Al. Odobescu, C. Dobrogeanu-Gherea, I. Brezeanu, Eleonora Duse, Ștefan Vellescu etc.). O bibliografie de recomandare nu se poate, desigur, confunda cu o bibliografie analitică a operei unui scriitor, dar în redactarea bibliografiei nu trebuie neglijat tot ce îi poate mări utilitatea — pentru cititori și bibliotecari —, toate elementele care îi pot amplifica funcția de recomandare.

Erorile de tipar nu pot fi, desigur, imputate autorului. Din nefericire ele scad însă uneori din exactitatea referințelor bibliografice (nr. 73, p. 80, articolul lui Marin Bucur publicat în *Luceafărul*, 1901 — în loc de 1961; însuși autorului articolului i se spune, în *Index*, p. 225, *Marian*).

Din constatările de mai sus, nu trebuie trase concluzii general defavorabile lucrării lui Marin Petrică. Dacă sub raportul tehnicii bibliografiei de recomandare — gen bibliografic bine caracterizat printr-o serie de note metodologice — lucrarea are unele scăderi, ea nu reprezintă mai puțin o carte folositoare și un prețios auxiliar pentru cunoașterea vieții și operei lui Caragiale. Tocmai referatele dezvoltate, scrise cu voioșie, reflectînd bine bogata documentație inedită și frumoasele pagini evocatoare publicate în special în anul comemorativ Caragiale (1962), fac ca lucrarea să fie citită cu interes și cu plăcere. Dintr-o carte de referințe, lucrarea lui Marin Petrică devine o carte de evocări literare atrăgătoare. Este neîndoielnic că același material altfel prezentat (ex. Caragiale în anul comemorării sale sau Caragiale în istoriografia literară contemporană) ar fi primit un vestmînt mai potrivit, ceea ce nu scade însă din meritele incontestabile ale autorului cărții.

BIBLIOTECILE PUBLICE ÎN MAREA BRITANIE

Dintre toate țările Europei, lectura publică s-a dezvoltat cel mai timpuriu în Anglia. Încă din sec. XVII existau pe lângă unele cafenele adevărate biblioteci de împrumut, iar în sec. XVIII numeroase biblioteci aparținând unor particulari sau unor societăți împrumutau cărți fie cu plată, fie pe bază de cotizații. Ele au contribuit la răspîndirea considerabilă a lecturii în rândurile claselor mijlocii.

Revoluția industrială și constituirea în Anglia a proletariatului modern ridică la începutul sec. XIX problema instruirii profesionale a maselor muncitorești. În afara bibliotecilor organizate în acest scop din inițiativa burgheziei, Engels semnaleză la 1845 în *Situația clasei muncitoare din Anglia* existența unor biblioteci înființate chiar de muncitori și a căror activitate ducea la maturizarea conștiinței de clasă a proletariatului.

Intervenția autorităților în problema bibliotecilor publice este însă mai târzie și mai rezervată.

Astfel British Museum, biblioteca națională a Angliei, a luat naștere la Londra în 1753 printr-o lege a Parlamentului care consfințește reunirea a două mari biblioteci particulare, ce jucaseră deja un rol de seamă în viața spirituală engleză. În 1757 British Museum capătă și depozitul legal, odată cu înglobarea Bibliotecii regale, care avea acest drept încă din 1662. Muzeul Britanic, care dispune de una din cele mai mari și mai valoroase biblioteci din lume, nu are însă nici pînă astăzi în întregime un caracter de stat, deoarece din consiliul său de conducere (Board of Trustees) fac parte și persoane particulare sau reprezentanți ai unor societăți științifice și culturale. Dezvoltarea grandioasă a acestei biblioteci se datorează în mare măsură lui Antonio Panizzi (1797—1879). Participînd la luptele pentru libertatea Italiei, el a fost nevoit în cele din urmă să se refugieze în Anglia. Angajat la British Museum din 1831 și ajuns la conducerea lui scurt timp după aceea, el s-a afirmat ca unul din cei mai mari bibliotecari ai secolului trecut. La British Museum, Marx și ulterior Lenin au găsit documentația vastă și condițiile de lucru necesare elaborării unora din scrierile lor fundamentale. Biblioteca posedă azi peste 6 000 000 cărți în toate limbile. Sala de lectură principală, terminată la 1857 și imitată de multe mari biblioteci din secolul trecut, este o monumentală construcție rotundă, cu o cupolă de 32 m înălțime, avînd 364 locuri pentru cititori, dispuse circular, și o bibliotecă uzuală de peste 25 000 volume. Un birou care funcționează pe lângă sala de lectură execută la cerere fotocopiile în termen de cîteva ore. Permisul de intrare la British Museum este acordat pe baza unei cereri scrise care justifică necesitatea de a cerceta cărți ce nu se găsesc în alte biblioteci londoneze. Cărțile de la British Museum nu se împrumută. Aceste restricții firești sînt dictate de necesitatea conservării fondului național de publicații și a tezaurului de exemplare unice sau extrem de rare care fac gloria Muzeului Britanic.

Învățații cărora această bibliotecă le-a deschis întotdeauna porțile nu s-au mulțumit totuși cu această formă de lectură, cu atît mai mult cu cît mulți locuiau și lucrau în afara Londrei. Din inițiativa cîtorva din ei, printre care marele scriitor Thomas Carlyle, se înființează în 1840 „The London Library“ o bibliotecă de împrumut de nivel înalt susținută exclusiv din cotizația anuală a cititorilor. Ea a jucat un rol apreciabil în istoria culturii engleze și posedă azi circa 750 000 cărți din cele mai reprezentative acumulate de-a lungul anilor prin achiziții competente și prin donații valoroase. Biblioteca editează cataloage tipărite și împrumută pînă la 15 volume simultan, eventual expediate prin poștă în orice localitate din Commonwealth.

Toate aceste biblioteci se adresează unui public restrîns. La 1850, însă, Parlamentul, în urma unei vii campanii susținute de elementele înaintate ale opiniei publice engleze, votează așa-numitul „Public Libraries Act“. Pentru prima dată în istorie, în Anglia (și aproximativ simultan în unele state din America de Nord) se acorda prin lege, deși cu anumite restricții, dreptul autorităților locale de a investi fonduri pentru înființarea unor biblioteci accesibile gratuit tuturor locuitorilor. Marile orașe industriale sînt primele care deschid asemenea biblioteci: Manchester în 1852, Liverpool în 1860, Birmingham în 1861. Restricțiile din Public Libraries Act sînt înlăturate treptat așa încît la 1899 existau biblioteci publice în 153 de localități, la 1900 în 360, iar astăzi aceste biblioteci asigură deservirea întregului teritoriu al Marii Britanii, deși cu o eficacitate foarte inegală datorită

tocmai faptul că organizarea lor este lăsată în seama autorităților locale. Multe din bibliotecile publice engleze au însă o organizare remarcabilă, și realizările lor au dus înainte tehnica de bibliotecă mondială. Astfel raftul liber a fost introdus încă din 1894 de cunoscutul bibliotecar J. D. Brown la Clarkenwell Public Library.

Împrumutul la domiciliu prin bibliotecile publice atingea în 1961 8,4 volume pe cap de locuitor, iar la Edinburgh 12 volume, cifre foarte ridicate care se explică și prin îndelungata tradiție în Marea Britanie a acestei forme de organizare a lecturii publice.

În general, biblioteca publică engleză are un caracter intermediar între biblioteca științifică și biblioteca populară. Ea dispune atât de un fond de împrumut (Consulting Library) compus în primul rând din beletristică și cărți de largă accesibilitate, cât și dintr-un fond de cărți destinat consultării pe loc (Reference Collection) și compus din enciclopedii, dicționare, tratate științifice, cărți de artă și alte publicații de mare valoare. După primul război mondial bibliotecile publice engleze au început să organizeze și secții și săli de lectură specializate, care sînt folosite și pentru documentarea de nivelului cel mai înalt. În aceste biblioteci se alcătuiesc bibliografiile tematice și se dau informații în scris, telefonic sau prin telex și în afara localității respective. Bibliotecile centrale ale orașelor sau raioanelor dispun de zeci de filiale și puncte de deservire. Biblioteca publică din Manchester (împreună cu filialele sale) are peste 1 000 000 cărți, iar bibliotecile publice londoneze (în număr de 156) totalizează circa 5 500 000 volume. Menționăm că la Londra nu există o bibliotecă centrală orașenească, ci fiecare din cele 29 de raioane, fiind independent din punct de vedere administrativ are o rețea de biblioteci proprii.

Bibliotecile publice engleze tind să devină centre de informare capabile să satisfacă toate nevoile de lectură ale cititorilor lor. Izolate unele de altele, ele nu pot însă atinge acest rezultat. De aceea, în lipsa unor măsuri de centralizare sau coordonare asigurate pe linie de stat și legislativă, ele au dezvoltat prin liberă înțelegere între biblioteci unele forme de colaborare ingenioase, din care dăm câteva exemple.

În virtutea unor asemenea înțelegeri, permisele de intrare la British Museum sînt valabile și la alte biblioteci științifice din capitală. De asemenea, permisele eliberate de una din cele 29 biblioteci raionale din Londra asigură accesul și la bibliotecile celorlalte raioane, astfel încît cititorul este înregistrat o singură dată în documentele de evidență, și este scutit de formalități suplimentare cînd se adresează altei biblioteci publice londoneze.

În afara cărților bibliotecii căreia i se adresează, cititorul englez are la dispoziție, prin intermediul ei, un număr mult mai mare de cărți care se pot obține prin împrumut interbibliotecar. Rolul principal în organizarea acestuia îl are „The National Central Library” (Biblioteca Națională Centrală). Ea a luat ființă la Londra în 1916 cu scopul limitat de a ușura studenților împrumutarea cărților din diferite biblioteci, dar a luat treptat o mare dezvoltare cu sprijinul financiar al bibliotecilor interesate, al Fundației Carnegie și al statului. Biblioteca dispune de circa 200 000 cărți, dar importanța ei constă în activitatea de coordonare — pe plan central și prin Birourile regionale — a împrumuturilor reciproce între bibliotecile afiliate acestui sistem, ale căror fonduri însumează peste 25 000 000 volume. Aceste birouri rezolvă de altfel ele înșile trei sferturi din cererile de împrumut. N.C.L. achiziționează numai cărți cerute spre împrumutare și care nu se găsesc în bibliotecile cu care cooperează. Ea este totodată centrul de împrumuturi internaționale al Mării Britanii. În legătură cu împrumuturile, N.C.L. desfășoară o bogată activitate de informare și bibliografie, bazată mai ales pe cataloagele colective pe care le alcătuiește, în frunte cu „The National Union Catalogue” care are circa 1 000 000 de fișe. Birourile regionale își alcătuiesc și ele cataloage colective pentru bibliotecile din zona respectivă. Bibliotecile Capitalei efectuează împrumutul interbibliotecar prin „London Union Catalogue”, oficiu înființat în 1929.

Începînd din 1962 împrumutul interbibliotecar în domeniul științelor naturii și tehnicii se efectuează printr-un nou centru național „The National Lending Library for science and technology” (Biblioteca națională de împrumuturi pentru știință și tehnică).

O cooperare mai directă între biblioteci o formează acordurile locale. Biblioteci de toate tipurile dintr-un oraș se obligă să elaboreze în comun cata-

Filiala de la Scawthorpe de lângă Doncaster, Yorkshire a Bibliotecii Comitatului Vest Riding, un model care urmează să fie aplicat și la celelalte biblioteci filiale.

loage centrale, traduceri, bibliografii, și să urmărească o complementaritate (specializare și coordonare) în procurarea publicațiilor, evitând pe cât posibil paralelisme. Primul plan de acest fel este „Sheffield Interchange Organization” (S.I.N.T.O.) care datează din 1932 și a fost imitat în multe alte orașe.

La un plan național de specializarea bibliotecilor nu s-a ajuns în Marea Britanie. Există însă acorduri la nivel regional care fără a fi sancționate de nici o obligativitate, sînt în general respectate de bibliotecile în cauză. Astfel din 1950 funcționează un plan regional sud-estic, cuprinzînd 80 de biblioteci; fiecare din ele își asumă sarcina de a asigura o documentare cît mai completă într-un domeniu repartizat după Clasificarea Zecimală, prin colecționarea cărților aparținînd domeniului respectiv. După aceeași metodă se specializează, din 1948, și bibliotecile publice londoneze. Astfel scrierile de literatură romină sau privitoare la ea sînt concentrate la biblioteca din Hackney. Totodată aceste biblioteci au un plan de colecționare și păstrare a operelor beletristice engleze, fiecare ocupîndu-se de autori ale căror nume încep cu anumite litere.

O excelentă organizare a schimbului de dublete este asigurată de „British National Book Centre” (B.N.B.C.). Prin acest centru național se repartizează anual circa 100 000 volume, provenite de la peste 500 biblioteci din Commonwealth. Acestea trimit fișe ale cărților disponibile la B.N.B.C., care le anunță prin liste lunare. Bibliotecile interesate pot solicita aceste volume la B.N.B.C. în termen de o lună, iar Centrul notează adresa solicitatorului pe fișa cărții și o trimite înapoi bibliotecii care are volumul disponibil, spre a expedia cartea la adresa respectivă.

În ce privește cooperarea bibliografică, e suficient să arătăm că bibliografia națională (British National Bibliography), care apare săptămînal din 1950 e patronată de o serie de societăți și biblioteci, printre care British Museum, National Central Library și cele două asociații profesionale ale bibliotecarilor din Marea Britanie: The Library Association (înființată în 1877) și Aslib. Aceste două organisme au rolul fundamental în promovarea biblioteconomiei engleze, prin congrese, publicații, cursuri de specialitate și apărarea intereselor profesionale în fața autorităților. Asociația bibliotecarilor ține și examene de calificare a căror valabilitate este recunoscută de stat.

Cu toate progresele realizate de bibliotecile publice britanice, lipsa unei conduceri unitare se face simțită. Acest lucru reiese și din constatările unui comitet desemnat de guvern în 1957 spre a studia organizarea bibliotecilor publice

și a indica îmbunătățirile ce s-ar putea aduce. Concluziile comitetului, cunoscute sub denumirea de „Raportul Roberts“ au fost publicate în 1959. Raportul precizează că Ministerul Educației trebuie să capete un drept general de supraveghere asupra bibliotecilor publice, iar autoritățile locale care le tutelează să fie obligate să asigure funcționarea lor satisfăcătoare, definită prin anumite condiții tehnice și de finanțare minimale.

Aceste idei întâmpină însă o vie opoziție, deși guvernul și-a însușit în principiu Raportul Roberts, iar aplicarea lor este încă în studiu, deoarece avantajele unei conduceri centralizate, pe care statul socialist le asigură de la bun început bibliotecilor sale, apar mult mai greu de înfăptuit în țări cu o structură socială diferită. Realizările pozitive ale biblioteconomiei britanice, printre care formele variate de colaborare între biblioteci, merită însă a fi studiate cu toată atenția.

CONST. COMOROVSKI

Ș T I R I   ●   Ș T I R I   ●   Ș T I R I

În zilele de 18 și 19 martie a. c. a avut loc Congresul de constituire a Asociației bibliotecarilor din R.D.G. (Deutsche Bibliotheksverband). Sarcinile Asociației stabilite în statutul aprobat de întrunire urmărește întărirea colaborării între diferite tipuri de biblioteci și dezvoltarea unei politici unitare a activității bibliotecare din R.D.G., promovarea științei bibliotecare socialiste și aplicarea realizărilor ei în practică pe baza generalizării metodelor de muncă înaintate. Între obiectivele asociației se înscriu sprijinirea educației politice și profesionale a cadrelor de bibliotecari, lărga propagare a realizărilor bibliotecilor și întărirea conlucrării lor cu diferite instituții și organizații economice și culturale din R.D.G.

Asociația bibliotecarilor din R.D.G. va milita, de asemenea, pentru lărgirea colaborării bibliotecilor pe plan internațional și pentru reprezentarea bibliotecilor din R.D.G. în organizații profesionale internaționale. În funcția de președinte al Asociației a fost ales profesorul Horst Kunze, directorul general al Bibliotecii de stat din Berlin, iar în funcția de secretar Gotthard Rückl, directorul Institutului de biblioteconomie din Berlin.

★

În anul 1960 în S.U.A. au funcționat 1 bibliotecă națională (Biblioteca Congresului), 194 biblioteci universitare, cu un fond total de 176 milioane volume, 41.463 biblioteci școlare cu 123 milioane volume, 5.000 biblioteci speciale și 7.800 biblioteci publice cu un

fond de 200 milioane volume. În același an, în cele 7800 de biblioteci publice au fost împrumutate 550 milioane volume cărți.

În discursul rostit de președintele Kennedy, cu ocazia deschiderii Săptămânii naționale a bibliotecii (21—27 aprilie 1963) au fost relevate și unele deficiențe ale actualului sistem de biblioteci din S.U.A.: „Din totalul bibliotecilor publice, 3.653 (45%) sînt deschise mai puțin de 24 de ore săptămînal. Aproape 20 milioane de locuitori nu au acces în biblioteci publice și peste 100 milioane au la dispoziție un serviciu de bibliotecă necorespunzător. Peste 40.000 de școli, frecventate de peste 10 milioane de tineri, nu au biblioteci“.

★

Experiența bibliotecilor din Pennsylvania. În prezent se experimentează în Pennsylvania (S.U.A.) posibilitatea transmiterii rapide a cererilor de informații nu pe calea împrumutului interbibliotecar, care necesită un timp îndelungat (10 zile) ci pe calea transmiterii lor printr-un sistem electronic. Pe această cale au fost transmise informații tehnice din periodice cerute de Missile and Space Division Library de la biblioteca Valley Forge Space Technology Center, într-un termen de numai 5 minute. Informația necesară este transmisă telefonic bibliotecii respective. Datele se xerografiază și copia obținută este introdusă în transmițătorul de facsimile. Fotografiiile, desenele sînt trecute pe hîrtie sensibilă și transmise bibliotecii solicitante printr-un impuls electronic.

1 IULIE — În 1920 a apărut primul număr (seria I) al revistei „LUPTA DE CLASĂ“.

★

2 IULIE — Cu 50 de ani în urmă, în 1914, a murit scriitorul român EMIL GIRLEANU. (n. 1878). [Girleanu, Emil. *Opere alese*. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 303 p. (Biblioteca pentru toți); *Pagini alese*. Buc., Editura tineretului, 1953. 252 p. (Biblioteca școlară); *Scrieri alese*. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1963. (Scriitori români); *Cea dintâi durere*. [Buc.]. Editura tineretului, 1963. 232 p. (Biblioteca școlară); *Din lumea celor care nu cuvântă*. Buc., Editura tineretului, 1961. 84 p.; *Giza*. Buc., Editura tineretului, 1962. 72 p. (Traista cu povești)].

— Se împlinesc 250 de ani de la nașterea (1714) lui CRISTOPH W. GLUCK, cunoscut compozitor german, (m. 1787).

★

7 IULIE — În urmă cu 80 de ani, în 1884, s-a născut scriitorul german LION FEUCHTWANGER (m. 1953). [Feuchtwanger, Lion. *Goya sau Drumul spinos al cunoașterii*. [Vol.] 1—2. [București], Editura pentru literatură, 1962 (Biblioteca pentru toți); *Înțelepciunea nebunului sau Moartea și transfigurarea lui Jean-Jacques Rousseau*. [București], Editura pentru literatură universală, 1961. XXIV + 436 p.; *Simone*. [București], Editura tineretului, 1960. 276 p.; *Vulpile în vie sau Arme pentru America*, București, E.S.P.L.A., 1960. IX + 774 p.

★

11 IULIE — Se împlinesc 145 de ani de la nașterea (1819) marelui patriot revoluționar NICOLAE BĂLCESCU, scriitor și istoric, conducător ideologic și politic al revoluției de la 1848 din Muntenia (m. 1852). [Bălcescu, Nicolae. *Opere*. Vol. 1—2. [Buc.], Academia R.P.R., 1953; Almaș, Dumitru. *Bălcescu, democrat-revoluționar*. Buc., Editura științifică, 1962. 72 p.; Georgescu-Buzău, Gh. N. Băl-

cescu. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 256 p.; Ionescu, Virgil. *Contribuții la studiul gândirii economice a lui Nicolae Bălcescu*. Buc., Editura științifică, 1956. 136 p.; Jebeleanu, Eugen. *Bălcescu [Poem]*. [Buc.], Editura tineretului, 1963. 160 p. (Biblioteca școlară); *Pas, Ion. Întimplări cu Bălcescu*. Buc., Editura tineretului, 1963. 248 p.; *Va veni o zi...* Buc., Editura tineretului a C.C. al U.T.M., 1959. 208 p.; Petrescu, Camil, *Bălcescu*. [Buc.], Editura tineretului, 1961. 276 p. (Biblioteca școlară); *22*; *Bălcescu*. Piesă în 3 acte, 15 tablouri. [Buc.], E.S.P.L.A., 1952, 120 p.; *Un om între oameni*. [Vol.] 1—5. [București], Editura pentru literatură, 1962].

— Ziua victoriei revoluției populare în Mongolia. Formarea primului guvern popular mongol. (1921).

★

12 IULIE — În urmă cu 165 de ani, în 1799, a murit IENĂCHÎȚA VĂCĂRESCU, unul dintre primii poeți ai țării noastre (n. 1730). [Poezii Văcărești. *Versuri alese*. Buc., Editura pentru literatură, 1961. LXXXI + 318 p. (Scriitori români); Virgolici, Teodor. *Primii noștri poeți*. Culegere de versuri. [Buc.], E.S.P.L.A., 1954. 280 p. (Biblioteca pentru toți)].

★

14 IULIE — Se împlinesc 175 de ani de la revoluția burgheză din Franța (1789). Masele răsculate din Paris au dărâmat închisoarea Bastiliei. Poporul francez aniversează în fiecare an această zi ca sărbătoarea sa națională.

★

15 IULIE — În urmă cu 60 de ani, în 1904, s-a stins din viață marele scriitor rus A. P. CEHOV. (n. 1860). [Cehov, Anton Pavlovici. *Opere*. Vol. I—XII. Buc., E.S.P.L.A., Cartea rusă. Editura pentru literatură universală, 1954—1963. *Cehov în amintirea contemporanilor*. [Buc.], E.S.P.L.A., Cartea rusă, 1960. 472 p.; Călinescu, G. *Studii și conferințe*. Horațiu-Tasso-

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef adjunct), IOVANOV Eugen, JIANU Marcel, LUPU Atanase, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea.

Cervantes-Tolstoi-Cehov. Buc., Editura tineretului, 1960. 320 p. (Oameni de seamă); Ermilov, V. V. A. P. Cehov. 1860—1904. Buc., Cartea rusă, 1954. 364 p. (Monografie); Tchekhov en Roumanie. 1895—1960. Bibliographie littéraire sélective. Bucarest. Edition de l'Académie de la République Populaire Romaine, 1960, 131 p.]

★

20 IULIE — *Se împlinesc 450 de ani de la moartea lui GHEORGHE DOJA*, conducătorul răscoalei iobagilor români și maghiari, ars de viu la Timișoara în 1514. [Vezi: Cséényi, B. și Ștefănescu, St. 450 de ani de la răscoala țărănească de sub conducerea lui Gh. Doja. În: „Lupta de clasă” XLV (1964), 4, p. 84].

— *În urmă cu 660 de ani, în 1304, s-a născut marele scriitor și poet italian al Renașterii FRANCESCO PETRARCA*. (m. 1374). [Petrarca. Francesco. *Sonete*. [Buc.], Editura tineretului, 1959. 175 p. (Cele mai frumoase poezii), 13].

★

22 IULIE — *Se împlinesc 25 de ani de la moartea (1939) lui I. I. MIRONESCU*, scriitor realist român (n. 1883). [Vezi: „Căluza bibliotecarului”, (5). 1963, p. 24].

★

23 IULIE — *Se împlinesc 15 ani de la inaugurarea primelor gospodării agricole colective din țara noastră*. (1949).

★

25 IULIE — *Cu 75 de ani în urmă, la Congresul I al Internaționalei a*

II-a, s-a luat hotărârea de a se sărbători ziua de 1 Mai ca „Zi a solidarității internaționale a celor ce muncesc”. (1889).

★

26 IULIE 1953 — *A început revoluția populară din Cuba, Ziua insurjecției naționale a poporului cuban*.

★

28 IULIE — *Se împlinesc 110 ani de la nașterea (1854) savantului român cu renume mondial dr. V. BABEȘ* (m. 1926). [Babeș, Victor. *Opere alese*. Vol. 1—3. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1954—1960; Babeș, Mircea V. și Igiroșianu, I. *Babeș*. [București], Editura tineretului, 1961. 440 p. (Oameni de seamă); Crăciun, Emil. *Arme noi contra holilor*. Viața și opera lui Victor Babeș. Buc., Editura științifică, 1963. 48 p.]

★

31 IULIE — *În urmă cu 115 ani, în 1849, a murit marele poet revoluționar maghiar PETŐFI SANDOR*. Petőfi, Sándor. *Janos viteazul*. Buc., Editura tineretului, 1957. 104 p.; Versuri. [Buc.], Editura tineretului, 1961. 188 p. (Cele mai frumoase poezii).

— *Se împlinesc 180 de ani de la moartea (1784) lui DENIS DIDEROT*, filozof și scriitor francez, fondator și redactor al Enciclopediei (n. 1713). [Bibliografie în: *Căluza bibliotecarului* XVI (1963), 9 (sept), cop. 3.]

— *Se împlinesc 50 de ani de la asasinarea (1914) lui JEAN JAURES*, unul dintre conducătorii Partidului socialist francez și al Internaționalei a II-a, întemeietorul ziarului „L'Humanité”. (n. 1859).

La acest număr au colaborat: SORIN ALEXANDRESCU, asistent universitar, Facultatea de filologie București, MIHAI BORDEIANU, bibliograf-șef, Biblioteca centrală universitară „Mihail Eminescu” Iași, PAUL CARAVIA, bibliotecar, Institutul de arhitectură „Ion Mincu” București, VIRGIL CANDEA, secretar al Institutului de studii sud-est europene, CONSTANTIN COMROVSKI, lucrător în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, IRENA PUSCHILA, secția muzicală a Bibliotecii Academiei R.P.R., VICTORIA DIMOFTE, biblioteca comunală Ripile, regiunea Bacău, Arh. NICOLAE GABRIELLI, asistent, Institutul de arhitectură „Ion Mincu” București, MIRCEA LĂCĂTUȘU Biblioteca centrală de stat, NICOLAE LIU, șef sector, Biblioteca Academiei R.P.R., ROMULUS MARCU, biblioteca rațională Birlad, AURICA IONESCU, bibliotecară, clubul muncitoresc Petroșani, EMIL OLARU, biblioteca regională Iași, ing. S. ORASCU, IPROMET, AUGUSTIN Z. N. POP, conferențiar universitar, ION POTOPIN, Biblioteca Academiei R.P.R., DAN RĂDUCANU, redactor, Centrala editorilor și difuzării cărții, RADU STAN, șeful secției muzicale a Bibliotecii centrale de stat, ILIE STANCIU, profesor, MARIA VAIDA, biblioteca regională Ploiești, D. VATAMANIUC, Biblioteca centrală universitară București.